PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723

ČEDAD
Stretta De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLIV. št. 210 (13.148)

Trst, petek, 23. septembra 1988

Potem ko so že napovedovali premostitev glavnih spornih vprašanj

Vlada ni odobrila finančnega zakona Nesoglasja glede klestenja izdatkov

Ministrski svet se bo ponovno sestal 29. septembra - Premor bo služil za dokončno razčiščenje med vladnimi silami - Sindikalna zveza je že pričela s splošno mobilizacijo

DUŠAN KALC

RIM — Iz palače Chigi se je včeraj po skoraj petih urah zasedanja ministrskega sveta dvignil črn dim. Vladi ni uspelo, da bi odobrila finančni zakon, kot je bilo pričakovati. Včerajšnji dan bi moral biti ključnega pomena za celotni gospodarski manever. Na predvečer se je govorilo o povsem dozorelih namenih, da bi vlada skrčila javne izdatke za petnajst tisoč milijard lir ter zagotovila nadaljnjih deset tisoč milijard priliva v državno blagajno v obliki raznih davčnih ukrepov, ter tako omejila državni primanjkljaj za prihodnje leto na 116 ali 117 tisoč milijard.

Očitno tudi v ministrskih vrstah ni še povsem razčiščeno, katere izdatke je treba rezati in na katere dohodke se bo treba osredotočiti. Končni rezultat včerajšnjega maratonskega zasedanja je skratka odložitev dokončnih odločitev. Ministrski svet se bo spet sestal 29. septembra in to bo res odločilna seja, kajti vlada je dolžna predložiti finančni zakon parlamentu do 30. septembra. Odložitev nekateri opravičujejo tudi z dejstvom, da je bilo odloženo potovanje predsednika De Mite na Japonsko, kar omogoča nadaljnjo poglobitev nekaterih še ne povsem razčiščenih vprašanj, tako v zvezi s proračunskim zakonom, kot s celotnim gospodarskim manevrom. V resnici pa je glavni razlog odložitve v precejšnjem nesoglasju med ministri glede nekaterih ključnih vprašanj, kot je na primer davčni odpust za neodvisne delavce. Na vprašanje novinarjev, kakšno je bilo vzdušje med peturno razpravo v palači Chigi, je minister za javne službe Cirino Pomicino v šali (ki skriva veliko resnice) dejal: »Prisegam, da se nismo ravno objemali.«

Minister Cirino Pomicino je tudi povedal, da predvidevajo krčenje izdatkov za 15.000 milijard lir, nekaj več kot 14 tisoč milijard pa naj bi znašali dohodki, ki pa jih bo treba še povezati z ustreznimi spremnimi ukrepi.

Najpomembnejši ukrep, o katerem je včeraj razpravljala De Mitova vlada, ne da bi prišla do dokončnih zaključkov, zadeva socialne dajatve. Minister za delo Rino Formica je predložil zakonski predlog, po katerem naj bi zmanjšali davčna bremena na socialne dajatve, vendar po različnih kriterijih za podjetja na severu ali na jugu države. Ta ukrep, ki nalaga podjetjem tudi obvezo, da poskrbijo za zaposlitev žensk in mladih brez dela, naj bi zagotovil 2.000 milijard lir. Formicov zakonski predlog predvideva tudi ukrepe za pospešitev vnovčenja kreditov na socialne dajatve, hkrati pa obsega vrsto ukrepov proti davčnim utajam. S tem naj bi v državno blagajno priteklo nadaljnjih 2500 milijard lir. Olajšave pri obdavčevanju socialnih dajatev naj bi ne veljale za trgovce.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

O hitrostnih omejitvah bo odločal parlament

RIM — V veliki veži palače Montecitorio postaja napetost skoraj otipljiva. Občutek zmede postaja vse bolj jasen. Glavni pokazatelj splošnega nelagodja in slabega počutja je ta, da se stranke (pa tudi njihove posamezne komponente) ne morejo skoraj o ničemer več sporazumeti v okviru parlamentarnih komisij in splošna težnja je, da prenesejo razpravo v glavno parlamentarno dvorano. Tako se je zgodilo z razpravo o tajnem glasovanju, o katerem bo skupščina poslanske zbornice začela razpravljati v torek, in tako se je včeraj zgodilo tudi z znanim vladnim odlokom o omejitvi hitrosti.

Po viharju, ki ga je dvignil odlok Ferri-Santuz, je bilo pričakovati, da se bodo vode vendarle umirile v dveh komisijah za javna dela in prevoze. Toda izkazalo se je, da ni bilo mogoče najti skupne stične točke glede spremembe odloka. Vsaka politična skupina ima namreč svoje poglede na problem omejitve hitrosti, tako da je bilo predloženih kar sedem različnih resolucij. Če upoštevamo, da prihaja do bistvenih razhajanj tudi v sami vladni večini, potem je jasno, da vlada ni imela

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Nov zakonik o kazenskem postopku

RIM — Po 44 letih neplodnih, dolgoveznih in spodletelih pogajanj je ministrski svet na predlog ministra za pravosodje Vassallija odobril nov zakonik o kazenskem postopku. Do 30. septembra bo moral predsednik Cossiga izdati ustrezni odlok o novih pravilih, ki bodo nato objavljena v Uradnem listu. Nov zakonik bo stopil v veljavo leto dni po objavi,

Bistvene spremembe v kazenskem postopku se nanašajo na sodne obravnave mladoletnikov, ureditev funkcij sodnega osebja in novo sodno disciplino. Novi potek sodne obravnave bo dosledneje razlikoval med vlogama javnega tožilca in sodnika, odpravil pa bo funkcijo preiskovalnega sodnika, ki ga bo nadomestil tako imenovani tretji sodnik, oziroma sodnik, ki bo nepristransko odločal o kazni. Ta sodnik bo lahko samostojno odločal o osebni svobodi obtoženca. Vloga branilca bo v novem sodnem postopku bolj poudarjena, posluževal pa se bo lahko zagovorov in neposrednih dokazov obtožene stranke ter prič.

Prvi poskus, da bi korenito spremenili italijanski kazenski postopek sega v leto 1945, dejanska obravnava v parlamentu pa je stekla šele leta 1975. Zaradi naraščajočega pojava terorizma, pa so ga predčasno prekinili.

V Ljubljani srečanje Šinigoj - Bernini

Osimske ceste Tokrat zares!

MARKO WALTRITSCH

LJUBLJANA — Tokrat bo najbrž šlo zares. Avtocestna kraka od Razdrtega do italijanske meje (do Vrtojbe in Sežane) bosta finansirana upoštevajoč najnovejši cestni zakon, ki so ga v Beogradu izdelali v zadnjih tednih. Odobrili naj bi ga v začetku oktobra v pristojnem odboru zvezne skupščine. Poleg ceste bratstva in enotnosti so v novem zakonu tudi osimske ceste.

O tem je bil včeraj govor v Ljubljani na srečanju med predsednikom izvršnega sveta SRS Dušanom Šinigojem in predsednikom odbora Dežele Veneto Carlom Berninijem. Šinigoj je povedal, da so načrti za dva slovenska kraka v glavnem že izdelani in da bodo v kratkem pričeli graditi prvi odsek pri Razdrtem z odcepi v obe smeri. Kar se tiče tretje osimske avtoceste od Trsta proti Reki, so v teku prvi pregledi trase.

S svoje strani je Bernini pokazal izredno zanimanje za to vprašanje, ki ga je tudi sam sprožil. Dal je tudi čisto nov predlog. Deželna uprava Veneta je član družbe Autovie Venete, ki upravlja avtocesto od Trsta do Vidma in Benetk. Ta družba je pristopila, skupno z drugimi, v mešano družbo Adria, ki bo sofinansirala gradnjo dveh osimskih avtocest na Slovenskem. Bernini je dejal, da želijo k družbi Adria pristopiti še družbi Autostrada Venezia—Padova ter Serenissima (skrbi za avtocesto od Padove do Milana). Pristop teh dveh družb naj bi omogočil finančno udeležbo pri gradnji avtoceste Trst—Reka. Za to, kot tudi za nadaljnjo izgradnjo jadranske avtoceste, kažejo v Benetkah ter drugod v Venetu in Lombardiji precejšnje zanimanje, je še povedal Bernini.

Šinigoj in Bernini pa sta s svojimi sodelavci poglobila tudi druga vprašanja, še zlasti teme v zvezi z današnjim splitskim vrhom dežel Alpe-Jadran. Bernini in Šinigoj bosta v Splitu predlagala, naj štiri jadranske dežele te skupnosti izdelajo konkreten načrt o čiščenju Jadranskega morja.

24. olimpijske igre

Italiji srebrni kolajni, sedaj pa atletika

SEUL — Včerajšnji dan 24. olimpijskih iger je potekal v znamenju pravega zmagoslavja Sovjetske zveze, ki je v enem samem dnevu osvojila kar sedem zlatih in tri bronaste kolajne, tako da je njen sedanji obračun 14 zlatih, 3 srebrne in 11 bronastih kolajn.

Italija je svojo dosedanjo bero obogatila z dvema srebrnima kolajnama v modernem peteroboju (ekipno in posamezno z Massullom).

V seulskem bazenu je bila glavna junakinja 17-letna Američanka Janet Evans, ki je slavila zmago na 400 m prosto s svetovnim rekordom. In končno je zmagal tudi Američan Biondi.

Že danes ponoči so se začela atletska tekmovanja, ki nas bodo vse te dni spremljala in navduševala, upajmo z vrhunskimi rezultati.

Osrednja osebnost »kraljice športa« bo bržkone Američan Carl Lewis, ki se bo že jutri ob 5.30 spoprijel s svojim velikim tekmecem, Kanadčanom Benom Johnsonom. Na tiskovni konferenci (telefoto AP) je bil Carl Lewis nadvse optimistično razpoložen. Kako pa bo na stezi?

Več o olimpijskih dogodkih na straneh 12, 13 in 14.

Vznemirljive vesti prihajajo tudi iz Azerbajdžana

Oklepna vozila nadzorujejo Erevan

MOSKVA — Posebni oddelki sovjetske vojske, ob pomoči oklepnih enot, nadzorujejo vsa strateško pomembna mesta v Erevanu, glavnem mestu Armenije. Položaj v tej kavkaški republiki se je namreč v zadnjih dneh zelo zaostril, vest o uporabi vojske »za vzpostavitev reda« so sporočili tudi po osrednjem sovjetskem televizijskem dnevniku. Predstavniki odbora za Gorski Karabah pa poudarjajo, da skuša osrednja oblast s tanki zadušiti armenski nacionalni preporod.

Novinarji armenske tiskovne agencije in tamkajšnjega partijskega glasila so sporočili, da je javno življenje v republiki dejansko ohromljeno, avtobusi mirujejo, tovarne ne obratujejo že več dni, šole vseh vrst in stopenj pa so zaprte. V Erevanu sta samo podzemska železnica in letališče normalno odprta. Tujim novinarjem je še vedno prepovedan dostop v Armenijo in v Gorski Karabah. Po ulicah Erevana je danes preko 600 tisoč ljudi zahtevalo, naj se Gorski Karabah vrne v okvir matične armenske republike. Demonstranti so obenem zahtevali sklic republiškega sovjeta, ki naj se ponovno izjasni o usodi Gorskega Karabaha.

V sosednjem Azerbajdžanu pa je položaj tako rekoč iz ure v uro bolj napet, kar sili bodisi Armence kot Azerbajdžance, da zapuščajo kraje kjer so v manjšini. Na območju Stepanakerta so proglasili izredno stanje in uvedli policijsko uro, ta ukrep so sinoči razširili nad celotno območje Gorskega Karabaha. Zagovorniki priključitve te avtonomne oblasti k Armenski SSR so splošno stavko, ki so jo v Gorskem Karabahu oklicali za teden dni, še podaljšali za nedoločen čas. Azerbajdžanski tiskovni viri poročajo o požigih nearmenske imovine v Gorskem Karabahu, v Šuši, kjer je večina prebivalcev azerbajdžanske narodnosti, pa uničujejo domove Armencev.

Vse kaže, da so tako pri Armencih kot pri Azerbajdžancih prevladali skrajneži, ki skušajo z nasiljem premostiti pat pozicijo. Krajevne in osrednje oblasti v teh urah ne varčujejo z napori, da bi ljudi obeh narodnosti prepričale, kako poglabljajo prepad sovraštva, s tem pa so možnosti za mirno rešitev karabaškega zapleta iz dneva v dan manjše. V teh naporih pa oblasti ponavljajo staro napako, da je za napetost kriva peščica »provokatorjev«, ki hočejo destabilizirati Zakavkazje in s tem škoditi novemu kurzu Mihaila Gorbačova. Nočejo priznati, da je sedanje napetosti kriva zgrešena nacionalna politika v Zakavkazju, kjer so se narodne manjšine in nacionalnosti čutile ogrožene od večinskih narodov, pa naj so to bili Armenci, Azerbajdžanci ali pa Gruzijci. Nedvomno je na tem območju, ki je pravi jezikovni mozaik, skrajno nevarno spreminjati meje, saj bi zadostitev armenskih zahtev za Gorski Karabah sprožila pravo verižno reakcijo. Oblasti morajo torej takoj zagotoviti vsem svoboden razvoj, s silo sedanjega požara ne bodo pogasile.

V pričakovanju prvih pozitivnih rezultatov prihodnjega leta

Jugoslavija reprogramirala del dolgov s poslovnimi bankami in najela nov kredit

NEW YORK — Predstavniki Narodne banke Jugoslavije in zveznega sekretariata za finance so po večmesečnih pogajanjih podpisali s predstavniki mednarodnega koordinacijskega komiteja 450 bank jugoslovanskih upnic (vodi ga ena izmed največjih ameriških bank Manufacturers Hanover Trust) sporazum o reprogramiranju dela jugoslovanskih dolgov in o odobritvi novega posojila v višini 350 milijonov dolarjev.

Na osnovi tega dogovora, ki sta ga z jugoslovanske strani podpisala guverner Narodne banke Jugoslavije Dušan Vlatković in namestnik zveznega sekretarja za finance Vuk Ognjanović, bodo poslovne banke Jugoslaviji reprogramirale 6,5 milijarde dolarjev kreditov, ki zapadejo v plačilo do 1992. leta, v 18-letni kredit s 6-letnim odlogom plačila glavnice in odobrile nov kredit v višini 300 milijonov dolarjev.

Obresti na reprogramiran del posojila in nov kredit so sorazmerno ugodne (13/16 nad medbančno obrestno mero v Londonu za reprogramirani del in 7/8 nad isto obrestno mero), oziroma skoraj iste kot na kredite, ki jih plačujejo Mehika in še nekatere druge južnoameriške države, ki so doslej v pogovorih dosegle najbolj ugodne pogoje.

Pogovori o reprogramiranju in o najetju novega kredita so bili po priznanju obeh strani zelo težki in zapleteni. Poslovne banke, posebej ameriške, ki so najbolj izpostavljene posebej do južnoameriških dolžnic, namreč že več kot leto dni omejujejo financiranje dolžniških držav, posebej skupine najbolj zadolženih držav, v kateri je tudi Jugoslavija. Jugoslavija je prav v tej skupini, ki se je s poslovnimi bankami dogovorila o novem finančnem aranžmaju. Brazilija, Argentina in Ekvador kljub več kot 11-mesečnim pogovorom s poslovnimi bankami, na primer še vedno niso sklenili novega sporazuma.

Ob podpisu sporazuma, ki sta se ga udeležila tudi oba glavna jugoslovanska pogajalca, pomočnik zveznega sekretarja za finance Boris Škapin in viceguverner NBJ Boris Konte, je predstavnik Banke Manufacturers Hanover dejal, »da je omenjeni dogovor odraz zaupanja poslovnih bank v gospodarske reforme v Jugoslaviji.« Guverner NBJ Dušan Vlatković pa je poudaril, »da smo na dobri poti, da premagamo sedanje težave in da nam bo nov aranžma s poslovnimi bankami omogočil, da bomo lahko več časa namenili za izvajanje gospodarskih sprememb.«

Predstavniki poslovnih bank ocenjujejo, da se bodo prvi pozitivni rezultati politike gospodarskega prilagajanja v Jugoslaviji pokazali v začetku drugega trimesečja prihodnjega leta, ko naj bi ob pogoju, da bodo zadržali druge oblike porabe, lahko prišlo do popravka osebnih dohodkov.

Kot poudarjajo predstavniki mednarodnega koordinacijskega komiteja poslovnih bank, je Jugoslavija z reprogramiranjem dolgov dobila prepotreben čas za izvedbo politike gospodarskega prilagajanja, svež kapital pa naj bi ji pomagal pri konkretnem gospodarskem prestrukturiranju. Nov kredit v višini 300 milijonov dolarjev, bo prvi dve leti namenjen za okrepitev državnih rezerv, kasneje pa za spodbujanje trgovine oziroma jugoslovanskega izvoza.

Predsednik Narodne banke Jugoslavije Dušan Vlatković (levo), **podpredsednik Manufacturers Hanover Donald G. McCouch** (v sredini) **in jugoslovanski veleposlanik v ZDA Živorad Kovačević** (desno) **po podpisu sporazuma o reprogramiranju dela jugoslovanskih dolgov** (Telefoto AP)

Minister Lattanzio izdal odlok o izkrcanju odpadkov s Karin B

LIVORNO — Minister za civilno zaščito Lattanzio je včeraj podpisal odlok, ki določa tehnične in operativne kriterije za izkrcanje in uskladiščenje strupenih odpadkov ladje Karin B in drugih štirih ladij, ki prevažajo strupene industrijske odpadke. Odlok med drugim nakazuje sredstva za celotno operacijo (100 milijard lir) in pristojnosti dveh komisarjev, ki bosta nadzirala izkrcavanje in skladiščenje tovora. Ostala določila predvidevajo podroben potek operacije in čas izpeljave. Lattanziov odlok je neke vrste dopolnilo pooblastilom, ki jih je izdal minister za varstvo naravnega okolja Ruffolo.

V Cairu Montenotte pri Savoni pa se je medtem začela sodna obravnava proti trem visokim uslužbencem tovarne barvil Acna iz Cengia. Zaradi posledic onesnaževanja, ki ga je povzročila tovarna, se je zoper njo prijavilo kar 110 zasebnih strank. Poleg 40 javnih uprav (pokrajin in občin) se je pritožilo še približno 70 navadnih državljanov, ki živijo na onesnaženem območju. Obtoženci, to so bivši pooblaščeni upravitelj tovarne Duden, bivši vodja proizvodnega oddelka Salucci in bivši vodja oddelka za proizvodne cikle Gonzati, bodo morali odgovarjati za kršitev zakona Merli, ki predvideva protionesnaževalne ukrepe.

Tovarno so kljub temu po 45 dneh zapore ponovno odprli. Minister Ruffolo je hkrati napovedal skorajšnjo predložitev načrta za sanacijo širše okolice tovarne, vendar pa so nekateri parlamentarci (npr. socialist Visca in komunist Giovanni Berlinguer) vseeno protestirali zoper odprtje.

Nič kaj dobrega se ne obeta niti v Massi, kjer je družba Montedison napovedala stečajni postopek za tovarno umetnih gnojil Farmoplant in odpust 387 uslužbencev. Izjavo Montedisona je obsodil odbornik za delo dežele Toskana Badiali, uslužbenci podjetja pa so zagrozili z zasedbo obrata.

● Vlada ni odobrila

NADALJEVANJE S 1. STRANI

Zaenkrat so vsi ti, kakor tudi drugi ukrepi davčnega značaja ter posegi za krčenje izdatkov, še na odprtem morju. K temu je prispevalo tudi odločno nasprotovanje družbenih sil, ki so neposredno zainteresirane za gospodarski manever vlade. Tako delavski sindikati, kot predstavniki podjetnikov in delodajalcev so izrazili ostre kritike na račun vladne finančne operacije, seveda vsaka socialna stran s svojega zornega kota. V prihodnjih dneh se bo še marsikaj spremenilo. Vlada je očitno želela pridobiti na času, da bi pred dokončnimi odločitvami še enkrat podrobno proučila in poglobila vso problematiko.

Na sindikalnem področju je medtem v pripravi splošna mobilizacija delavcev. Po predvčerajšnjem srečanju z vlado so tajniki zveznega sindikata CGIL, CISL in UIL zanikali možnost stavkovnih akcij in se omejili le na napoved skupščin na delovnih mestih. Vse pa kaže, da namerava sindikat kljub temu zaostriti svoj pritisk. Sindikata CGIL in UIL sta včeraj v ločenih tiskovnih sporočilih izrazila ostrejše kritike na račun vlade ter tudi pripravljenost na ostrejše akcije.

● *O hitrostnih omejitvah*

NADALJEVANJE S 1. STRANI

skoraj druge izbire, kot da se posluži pravilnika, ki ji omogoča, da poveri zadnjo besedo skupščini. To zahtevo je postavil podtajnik za javna dela Costa, potem ko se je razbil vsak poskus, da bi na neki način poenotili besedila različnih resolucij. Ta poteza bo očitno še bolj zakomplicirala položaj. Razprava bo zahtevala več dni in če upoštevamo, da je pred vrati razprava o tajnem glasovanju in o finančnem zakonu, je vprašanje, kdaj bo vladni odlok o omejitvi hitrosti lahko prišel na vrsto. Hkrati pa je vzbudila novo nezadovoljstvo v parlamentarnih vrstah. Prva sta se polemično obregnila ob vladna stališča predsednika komisij za prevoze in za javna dela, to sta Antonio Testa (PSI) in Giuseppe Botta (KD). Testa je opredelil vladno izbiro za zgled protislovnosti. S tem je ošvrknil podtajnika Costo, ki je po eni strani pohvalil napore komisij, da bi dale problematiki hitrosti na cestah neko evropsko dimenzijo, po drugi strani pa skuša zaščititi neki ukrep, ki ga nima nobena evropska država. Zelo kritično se je izrazil tudi predsednik parlamentarne komisije za javna dela Botta. Še odločnejša je bila kritika komunistov Teste in Ridija, ki menita, da želi vlada zaščititi skrajno zmeden, nestvaren in celo nevaren ukrep, medtem ko ima vladna večina okrog tega popolnoma zmedene pojme.

DUŠAN KALC

Odbor nakazal ozadje procesa proti četverici

LJUBLJANA — Odbor za varstvo človekovih pravic je izdal 52. sporočilo za javnost o verjetnem ozadju sodnega procesa pred vojaškim sodiščem v Ljubljani proti Janši, Borštnerju, Tasiću in Zavrlu. Petnajst strani dolg tekst vsebuje kronologijo dogodkov vse od 1982. leta, ko naj bi državni organi začeli nadzorovati delo slovenske mladinske organizacije in več časopisnih uredništev, do danes.

Posebno izjavo je sprejelo tudi predsedstvo slovenske mladinske organizacije, ki pravi, da »navedbe odbora za varstvo človekovih pravic v njegovem sporočilu javnosti sprožajo utemeljen sum, da je naša "samoupravna socialistična" družba skozinskoz "prestreljena" s policijsko-obveščevalnimi metodami in službami. Ozadje ljubljanskega procesa, ki očitno sega v začetek osemdesetih let, s sistematičnim nadzorom tajnih služb nad legalno družbenopolitično organizacijo - ZSMS, kaže na to, da so letošnji dogodki (spomladanski vključno z ljubljanskim procesom) res največji politični eksces pri nas po vojni«. Predsedstvo od slovenskega parlamenta zahteva, naj preveri resničnost vseh navedb odbora, pridobi vse ustrezne podatke in ukrepa. Pod udarom obtožb sta na prvih mestih služba državne varnosti in vojaška protiobveščevalna služba.

Odbor za človekove pravice na koncu svojega podrobnega sporočila javnosti na podlagi zbranih podatkov sodi, da »gre pri vseh teh postopkih za izvajanje dolgoročno načrtovane akcije, katere glavna tarča je slovenska politika, ki je sedaj na prelomni točki: ali popustiti pred pritiskom in sodelovati v protiustavni represiji, ali pa se skupaj z vso demokratično slovensko, jugoslovansko in armadno javnostjo, ter ob podpori svetovne demokratične javnosti, tej represiji upreti«.

DEJAN VERČIČ

Priprave na skupščino jugoslovanskih pisateljev

Slovenci zahtevajo prevajanje

LJUBLJANA — Društvo slovenskih pisateljev je poslalo odprto pismo Zvezi pisateljev Jugoslavije in Društvu pisateljev Makedonije, v katerem je zapisalo:

»Prosimo vas, da na skupščini pisateljev Jugoslavije, ki bo na Dojranu od 3. do 6. 10. zagotovite simultano prevajanje iz slovenščine v jezike sodelujočih narodov in narodnosti Jugoslavije in obratno.

Razlogi, ki nas vodijo pri pisanju tega poziva so (zraven temeljnega, zagotovljenega z ustavo SFRJ) predvsem naslednji:

— Slabe izkušnje z zadnjih dveh skupščin v Mariboru in Varaždinu, kjer simultanega prevajanja ni bilo, pa so se izgubljale v praznini nerazumevanja (naknadno prevajanje, ko bi udeleženci prejeli prevode čez eno leto, na zasedanje naslednje skupščine, je seveda nesmiselno): zraven temeljne pravice in dolžnosti, da pisatelj govori v svojem jeziku, tudi letošnja tema skupščine »Jugoslavija in jugoslovanstvo« dobesedno kliče po glasnosti jezikov narodov in narodnosti v Jugoslaviji (kakšno jugoslovanstvo bi to bilo, ko bi se slovenski pisatelji npr. trudili s hrvaško ali srbsko artikulacijo?).

— Kot veste, je poleti potekal v Ljubljani na vojaškem sodišču proces, uperjen zoper demokratične procese v Sloveniji (in Jugoslaviji) in zaradi poniževanja slovenskega jezika tudi zoper kulturo slovenskega naroda. Niti sodišče niti predsedstvo SFRJ, kot vrhovni organ poveljstva v JLA, se doslej slovenskemu narodu nista opravičila. Razumljivo je, da moramo slovenski pisatelji tudi zaradi tega aktivno uveljavljati pravice slovenskega jezika v Jugoslaviji.

V upanju, da bi se na skupščini pa tudi sicer res razumeli, prosimo, da nam do 28. 9. 1988 pismeno zgotovite, da simultano prevajanje bo - saj sicer ne verjamemo v smiselnost sklica skupščine, je pismo podpisal predsednik Društva slovenskih pisateljev Rudi Šeligo. (dd)

Novo politično zavezništvo v Čilu Šest strank enotno proti Pinochetu

SANTIAGO DE CILE — Čilska politična scena je pridobila novo večstrankarsko koalicijo, ki jo bo pod vodstvom krščanske demokracije in na pobudo njenega predsednika Patricia Aylwina sestavljalo šest strank. Poleg demokristjanov so pristali na novo politično zavezništvo še radikalci, socialdemokrati, ljudski socialisti, liberalci in nacionaldemokrati.

V pričakovanju referenduma so se stranke združile predvsem iz trdne volje, da bi s skupnimi močmi premagali generela Pinocheta. Zmerne čilske stranke so namreč prepričane, da bo »ne« na predsedniškem referendumu zmagovit. Pinochetova volilna kampanja za »da« je kajpak v polnem teku, v čilski javnosti pa obstaja nevarna neznanka neodločnih volilcev, ki se sicer ne strinjajo s političnimi načrti (in metodami) sedanje vlade, a se obenem bojijo morebitnih radikalnih sprememb.

Šesterica novih zaveznic seveda predpostavlja, da se bo Pinochet dejansko umaknil, ko bi se izkazalo, da ga Čilenci nočejo za svojega predsednika. Prav zaradi tega pa je koalicija že izjavila, da bo v primeru zmage poiskala primernega predsedniškega kandidata, človeka, ki bi lahko zamenjal Pinocheta in obenem zadovoljil tudi generalove somišljenike.

Zaveznice obljubljajo Čilencem prehodno obdobje vladne alternative in pripravo na svobodne in demokratične volitve. Politična pobuda krščanske demokracije pa je bila deležna ostrih kritik komunistične opozicije.

Slovenska mladina o združeni Evropi

LJUBLJANA — *Svet za mednarodne odnose slovenske mladinske organizacije je včeraj uradno potrdil evropsko deklaracijo ZSMS, ki kroži po Evropi. Tekst se glasi:*

1. Zveza socialistične mladine Slovenije je politična organizacija, ki je neposredno odgovorna za uresničevanje interesov mladih ljudi in pobud civilne družbe. Svojo legitimnost črpa iz mladinske in širše demokratične javnosti, saj varuje človekove pravice in temeljne svoboščine.

2. Člani ZSMS smo tudi državljani Evrope. Razglašamo svojo pravico do gospodarskega razcveta, do blaginje in demokracije.

3. Utrujeni smo od gospodarske krize, ideoloških vojn in mednacionalnih spopadov, ki pretresajo našo državo. Obsojamo zunanjo politiko, ki nas je izolirala od našega kulturno zgodovinskega, gospodarskega in političnega okolja. Namesto križarskih vojn proti »notranjim sovražnikom« sprožamo pozitivni projekt integracije v Evropo.

4. Pretekla Evropa; to je Evropa Jalte, hladnih in vročih vojn in železne zavese, nas ne zanima več. Naša Evropa bo gospodarsko uspešna, politično in kulturno pluralistična; njene vrednote bodo svoboda, človekove pravice, pluralizem in demokracija.

5. Protestiramo proti sloganu »Forget Yugoslavia«. Združene Evrope brez Jugoslavije ne bo!

ZSMS poziva tudi vas, da s svojimi prizadevanji in vplivom pripomorete k integraciji Jugoslavije v Evropo.

Ljubljana, september 1988

Zveza socialistične mladine Slovenije

Ševardnadze in Shultz na zadnjem sestanku

WASHINGTON — Sovjetski zunanji minister Ševardnadze in ameriški državni tajnik Shultz sta se včeraj verjetno še zadnjič sestala v času Reaganovega predsedniškega mandata. Od tega 28. sovjetsko-ameriškega soočanja si politični opazovalci sicer ne obetajo bistvenih novosti, čeprav ugledni Washington Post ne izključuje možnosti pomembnih zaključkov. Ševardnadze in Shultz bi namreč lahko prišla vsaj do začasnega dogovora o jedrskih oporiščih, ki jih velesili imata širom po svetu. Med Gorbačovom in Reaganom namreč še vedno obstaja okviren dogovor o obojestranskem krčenju jedrskega orožja, vendar oba priznavata, da imata sedaj le malo časa na razpolago, da bi lahko prišla do dokončne pogodbe. Reaganova uprava se bo namreč iztekla čez štiri mesece.

Kaže torej, da se bosta Ševardnadze in Shultz pogajala zlasti o vzajemnem informiranju v zvezi z jedrskimi poskusi, medtem ko bosta najkočljivejši del pogajanj, tako imenovano vojno zvezd, prepustila Reaganovim naslednikom.

Ubili tri voditelje gibanja Amal

BEIRUT — Trije vodilni zastopniki šiitskega gibanja Amal so izgubili življenje v zasedi v beirutski četrti Ouzai. Daud Daud, Mohamed Fakir in Hasan Sbaiti so bili ožji Berijevi sodelavci, zato je vest o njihovem umoru povzročila vrsto zaskrbljujočih reakcij. Tovariši umorjenih šiitov so izjavili, da nosi atentat izraelski podpis.

Neznanci so zadeli z raketo avtomobil, v katerem se je vozila trojica Berijevih najožjih sodelavcev. Eksplozija rakete je sicer terjala skupno pet žrtev, saj sta poleg zastopnikov gibanja Amal umrla tudi šofer avtomobila in pešec, ki se je povsem naključno znašel v bližini, ko je vozilo eksplodiralo.

Dvojezične table v občini Grmek

(foto Ferrari)

GRMEK — V Grmeku, slovenski občini v Benečiji, so te dni občinski uslužbenci postavili prve dvojezične table. Dogodek zasluži vso pozornost, saj je prvič, da se v Benečiji, pred vhodom v vas lahko bere na smerokazu poleg italijanskega imena še slovenski naziv vasi. Table so že postavili v Grmeku, Lesi in Hlodiču. V naslednjih dneh pa bo slovensko ime dobilo še ostalih šestnajst zaselkov, ki spadajo pod upravo občine Grmek. Skupno bodo postavili 112 tabel. Zanimivo pa je tudi dejstvo, da se pri slovenskem nazivu kraja niso odločili za knjižni jezik, pač pa za narečje, ki je po mnenju upraviteljev bližje slovenskim občanom. Tako na smerokazu beremo na primer Garmiški kamun in ne občina Grmek. Za pravilne narečne oblike je poskrbel beneški duhovnik Božo Zuanela, ki se že leta ukvarja prav s toponomastiko Nadiških dolin.

Rodil se je v Benetkah in ne v Moglianu Venetu

Dokončno pojasnjeno poreklo Piranesija

PIRAN — »Dne 8. novembra 1720, Zuanne Battista, sin Anzola Piraneseja, kamnoseka, Giacomovega sina, in gospe Laure, njegove žene, rojen 4. oktobra: boter pl. Zuanne Vidiman, sin gospoda Ludovica iz župnije sv. Kancijana: botra babica: gospa Maddalena, hči Francesca Palliozzija, žena Vincenza Frachineza iz župnije sv. Marije Zobenigo: krstil ga je častiti Carlo Offredi, tretji prior vikar, kot sem mu dovolil jaz, Stefano Don Serafaniani, župnik.«

Tak je slovenski prevod doslej še neobjavljenega krstnega lista velikega umetnika Giovan Battista Piranesija, katerega grafike še zmeraj razstavljajo v piranski Mestni galeriji. »Za kulturnike je vprašanje Piranesijevega porekla izredno zanimivo,« nam je razložil direktor Obalnih galerij Toni Biloslav.« Prav ta krstni list, ki še ni bil objavljen, pa dokazuje naslednje - da se je Piranesi rodil v Benetkah in ne v Moglianu Venetu, kot so domnevali prej, da je bil njegov oče Piranese, s končnico e (Piranese pomeni v prevodu - Pirančan), da je bil oče kamnosek, iz česar lahko sklepamo, da je po vsej verjetnosti prišel iz Istre, kot veliko drugih kamnoseških mojstrov v tistem času, da je bil Piranesi krščen v cerkvi sv. Marije Zobenigo, kamor so zahajali slovanski kristjani. Dokazovanje Piranesijevih korenin pa je po mojem pomembno zato, ker s tem pridobimo še

eno veliko ime, ki izvira iz teh krajev. Celo italijanskim kritikom se zdi dejstvo, da so Piranesijeva dela razstavljena v kraju, od koder izvira, izjemno zanimivo, to je moč razbrati iz številnih časopisnih člankov o razstavi v Piranu.«

Gre za kulturni dogodek, ki bi ga lahko doživeli tudi v Ljubljani. Za zdaj pa še ni povsem jasno, ali bo razstava (49) Piranesijevih grafik (med njimi so tudi njegovi izvirni odtisi) res prišla v Ljubljano. Zapleta se namreč pri denarju. Nekaj denarja bi morala prispevati tudi Narodna galerija (ali katera druga organizacija). Stroški so namreč visoki zaradi vrste okoliščin in če piranski galeriji ne bi pomagale nekatere organizacije (omenimo portoroško Igralnico, Komunalno podjetje, Kompas, Intereuropo Koper, Tiskarno Jadran Koper), si te razstave nikakor ne bi mogli omisliti. Razstava bo v Piranu na ogled do 13. oktobra. Potem pa...

BORIS ŠULIGOJ

Zaustavili propadanje Kettejeve rojstne hiše

PREM — Ob spoznanju, da so se morali v ilirskobistriški občini zaradi pomanjkanja denarja odpovedati nadaljevanju obnove premskega gradu in nekaterih drugih zanimivih kulturnih in arhitektonskih spomenikov, je toliko bolj spodbudna novica, da so s pomočjo prebivalcev Prema uspeli zaustaviti vsaj propadanje rojstne hiše Dragotina Ketteja.

Odkar so zaprli staro podružnično šolo na Premu, je to veliko poslopje, v katerem je bil rojen Kette, nezadržno propadlo. Zaradi slabe strehe je bila poleg prostorov krajevne skupnosti in stanovanja ogrožena tudi pesnikova spominska soba. Zato so se Premci letos odločili, da zberejo nekaj denarja in hkrati z delom pomagajo pri zaščiti tega kulturnega spomenika. Sami so odkrili streho in počistili odpadni material ter tako omogočili popravilo ostrešja, zamenjavo kritine, gradnjo novih dimnikov in obnovo najbolj poškodovane opreme. Za obnovo so porabili 25 milijonov dinarjev, od katerih je bila tretjina iz prejšnjega občinskega samoprispevka, ostanek pa je primaknila KS Prem z drugimi soinvesticijami.

J. O.

Karavanški predor bo končan še pred predvidenim rokom?

RADOVLJICA — V Podvinu pri Radovljici je bilo 12. zasedanje meddržavne jugoslovansko-avstrijske komisije za cestni predor skozi Karavanke.

Na njem so se dogovarjali o skupni graditvi objektov in naprav za mejno kontrolo ob predoru.

Postopek ob prehodu meje bo namreč urejen tako, da bo mogoče izstopne in vstopne formalnosti ob predoru meje opraviti na isti strani predora, to pa zahteva vse potrebne objekte za mejne službe obeh držav. Na zasedanju so graditelji poročali o poteku del pri graditvi predora. Dela potekajo ta čas celo bolje kot so predvidevali.

Če v nadaljevanju ne bo kakih večjih zahtevnejših geoloških plasti, bo predor zvrtan že junija prihodnjega leta, to je dva meseca pred rokom.

Sedaj so z obeh strani Karavank zvrtali 5500 metrov globoko od skupno 7,8 kilometra.

Vasilij Mirk na reviji v Železni Kapli

ŽELEZNA KAPLA — *Pod geslom »Bratje, zapojmo« je bilo v soboto v farni dvorani v Železni Kapli srečanje pevskih zborov, katerega se je udeležil tudi zbor Vasilij Mirk s Proseka-Kontovela.*

Presenečenje sobotnega večera je bil nanovo ustanovljeni domači moški pevski zbor Zarja, ki ga vodi Lojze Stane iz Maribora.

Na reviji so nastopili pevski zbor Svoboda iz Stražišča pri Kranju, pevski zbor bratov Milavec iz Brežic, ki je nastopil v ženski in moški zasedbi, in kot že omenjeno, Vasilij Mirk.

Večer se je zaključil s skupno pesmijo vseh štirih pevskih zborov in z družabnostjo z ansamblom Korenika, ki je bilo v prostorih hotela Obir in na katerem so udeleženci potrdili in še okrepili prijateljske vezi, ki jih vežejo.

Kdaj bo končana Vremska cesta?

DIVAČA — Od aprila, ko so gradbeniki Kraškega zidarja začeli posodabljati 8,5 kilometrov dolg cestni odsek od Gornjih Vrem do Ribnice v ilirskobistriški občini, so asfalt položili na približno polovico trase. Na drugem delu gradbišča pa so zabrneli stroji šele konec avgusta, ko so izvajalci dobili spremenjene projekte, ki so jih med gradnjo prilagajali tako finančnim možnostim kot težkemu, močvirnemu terenu, polnemu izvirov. Predvidevajo, da bodo gradnjo končali maja prihodnje leto, oziroma najkasneje do turistične sezone.

Posodabljanje Vremske ceste se bo torej zavleklo. Ker v javnosti in v strokovnih krogih kroži tudi mnenje, da se izvajalci na zahtevno gradnjo niso najbolje pripravili, smo o teh kritikah vprašali Franca Zorča, direktorja gradbene operative Kraškega zidarja: »Čeprav je bila odločitev o posodobitvi te ceste sprejeta že lani, z delom nismo mogli začeti prej kot aprila letos zato, ker je bilo šele takrat izdano lokacijsko dovoljenje. Prvi meseci so bili deževni, kar je zavleklo gradnjo na težkem terenu. En sam deževen dan v pogojih, kakršni so v Vremski dolini, povzroči pet dni zamude. Četudi nam je bilo kasneje naklonjeno suho poletje, do avgusta nismo mogli začeti delati na drugi polovici trase, za katero je investitor, republiška skupnost za ceste, naročil popravke. Tako sedaj, ko so odpravljene vse nejasnosti, upamo, da bo delo opravljeno do prihodnjega maja ali najkasneje do turistične sezone.«

Tej razlagi je pritrdil tudi ing. Miran Marussig, vodja projekta primorskih cest pri republiški cestni skupnosti: »Gradnja ceste po Vremski dolini poteka brez bistvenih odstopanj od sprejetega rokovnika, saj tudi slabši vremenski in terenski pogoji niso pomembneje vplivali na gradnjo. Napredovanje prav tako ni zavrlo etapno zagotavljanje finančnega pokritja in spreminjanje projekta, za katero smo se odločili tudi zato, da bi pocenili gradnjo. Kljub popravkom pa so izpolnjene tudi vse zahteve za ceste takšne kategorije, kot je Vremska. Zato spremembe na trasi ne bodo poslabšale prometne varnosti na novi poti med Sežano in Ilirsko Bistrico, oziroma Kvarnerjem.«

JANEZ ODAR

Izola: Koncert prijateljstva

IZOLA — Skupnost Italijanov prireja jutri, 24. septembra, v Kulturnem domu v Izoli Koncert prijateljstva. Nastopili bodo moški pevski zbor slovenskega prosvetnega društva Edinost iz Pliberka na avstrijskem Koroškem, moški pevski zbor Libela iz Celja ter MPZ Haliaetum Skupnosti Italijanov iz Izole. Prireditev se bo začela ob 20. uri.

TIM

COLLEEN McCULLOUGH

Prevedla Breda Konte

66.

»Si končal?« ga je tiho vprašala in ko je prikimal, ga je posadila na stol v kopalnici, v kad pa začela natakati toplo vodo. »Precej si se umazal, kaj ne? Zdi se mi, da bo najbolje, če boš slekel ta umazana oblačila in si privoščil prijetno kopel. Tisti hip, ko se boš zleknil v toplo vodo, se boš bolje počutil.« Zmočila je majhno brisačo in mu z njo obrisala obraz in roke, potem mu je pazljivo slekla umazano srajco in s krpo pobrisala onesnažena tla. Ves bled in tresoč jo je apatično opazoval.

»Tako mi je ža-a-al, Mary,« je zahlipal. »Vse sem onesna-a-ažil in ti se boš je-je-zila name.«

Mary, ki je klečala na tleh, se mu je nasmehnila. »Nikoli, Tim, nikoli! Saj nisi ti kriv in tako zelo si se trudil, da bi prišel pravočasno v kopalnico, mar ne? Samo to je pomembno, srce moje.«

Vznemirjena je bila zaradi njegove bledice in slabotnosti. Zdelo se ji je, da bi si moral že opomoči, zato se ni začudila, ko se je znova zgrudil na kolena in spet začel bljuvati.

»Zdaj pa mislim, da si opravil,« je rekla, ko se je spet umiril. »Kaj, ko bi se zdaj okopala?«

»Tako sem utrujen, Mary,« je zašepetal in se z obema rokama držala za stol.

Ni si ga upala pustiti samega. Stol je bil brez naslonjal za roke, in če bi omedlel, bi padel z njega. Zdaj je bila zanj najboljša topla kopel. V banji bi se lahko udobno zleknil in se dodobra pregrel. V mislih si je zatisnila ušesa pred Dawnijimi žolčnimi besedami, pri tem pa upala, da Tim tega dogotka ne bo doma nikoli omenil in ga slekla ter mu pomagala, da je zlezel v kad, tako da ga je z eno roko trdno držala okrog pasu, z drugo pa okrog ramen. S hvaležnim vzdihom se je zleknil v vodo. Mary je odleglo, ko je videla, kako se mu barva vrača v lica in medtem, ko je počival, je do konca počistila tla in stranišče. Kiselkasti vonj je bil trdovraten, zato je odprla okno, da je v kopalnico zavel vetrovni jesenski zrak. Šele takrat se je obrnila h kadi in ga pogledala.

Sedel je sklonjen naprej, kot otrok in se rahlo smehljal, ko je opazoval paro, ki se je dvigala s površine vode, njegovi gosti, zlati kodti pa so se v vlagi še bolj nakodrali. Tako je lep, čudovit! Ravnaj z njim kot z otrokom, si je dopovedovala, ko je vzela v roko milo. Ravnaj z njim, kot z otrokom, kar v resnici je, in ne glej ga kot moškega. In vendar je že med tem, ko si je to govorila, pogledala vse njegovo telo v čisti vodi, kajti nenadoma se je z zadovoljnim mrmranjem zleknil nazaj. Golota v knjigah je bila čisto nekaj drugega od Timove stvarnosti; Knjiga ni nikoli imela take moči, da bi jo prevzela in vzburila. Prisilila se je in pogledala stran, vendar se je njen pogled nehote in kradoma vračal, dokler ni ugotovila, da je zaprl oči. Pogled se je potem spremenil v začudeno, vendar obrzdano poželenje, ki ni bilo toliko meseno, kot je bilo zapleteno in zmedeno.

Nekaj je pritegnilo njen pogled k njegovemu obrazu in ugotovila je, da jo utrujeno, vendar začudeno gleda. Zdelo se ji je, da je kri v njenih žilah vrela in kar čakala je, da bo kaj pripomnil na to, vendar ni rekel ničesar. Hitro je sedla na rob kadi in mu začela militi prsi in hrbet, njeni prsti so drseli po brezmedežni koži, ki se ji je zdela kot naoljena svila, in se od časa do časa za hip zadržali na njegovem zapestju, da bi mu izmerila srčni utrip. Kljub vsemu mu je očitno odleglo, a je bil še vedno apatičen. Ko pa mu je pljusknila vodo na lase in mu velela, naj se skloni naprej, da mu jih bo umila, se je celo nasmejal. Ni mu dovolila, da bi bil predolgo v vodi, zato je moral takoj vstati, ko je nehala z umivanjem. Izpustila je vodo iz kadi in ga stuširala. Zadovoljno je opazovala njegovo naivno veselje. Ko je stopil iz kadi, mu je dala v roke velikansko brisačo. Uspelo ji je, da ga je z resnim obrazom poslušala, ko ji je razlagal, da še nikoli ni videl tako velikanske brisače in kako zabavno je, če se lahko cel zaviješ vanjo, kot dojenček.

»Čudovito je bilo, Mary,« ji je zaupal, ko je ležal do vratu pokrit v svoji postelji. »Zdi se mi, da me je mama kopala, ko sem bil še majhen, vendar se tega ne spominjam. Rad vidim, če me kdo okopa, to je veliko lepše, kot če se kopam sam.«

»To me veseli,« je rekla z nasmeškom. »Zdaj se pa lepo obrni na bok in malo zaspi, prav?«

»Prav.« Zasmejal se je. »Ne morem ti reči lahko noč, Mary, ker smo sredi belega dne.«

*Knjiga je pred kratkim izšla pri **ZTT** v zbirki **»Prevodi«***

Pritožbe proti lokaciji sinhrotrona pri Bazovici

Tržaška občina nadvse formalno odgovarja na prizive domačinov

Za Občino je slovenščina »tuj jezik«, za prefekta pa ne!

Na oglasni deski tržaške občine (Ul. Malcanton 1) bo do torka na ogled sklep, s katerim je občinski odbor 15. septembra v celoti zavrnil vse prizive proti lokaciji sinhrotrona pri Bazovici in istočasno potrdil veljavnost podrobnostnega urbanističnega načrta za to območje. Sklep, ki ga je podpisal starejši odbornik De Goia, bo nato romal na pokrajinski nadzorni odbor in nato na Deželo, ki bo z odlokom predsednika Biasuttija vključila omenjeni podrobnostni načrt v osrednji deželni urbanistični plan (PUR). Sklep je občinski odbor sprejel po nujnem in hitrem postopku na podlagi člena 140 državnega zakona, ki ureja delovanje izvoljenih teles.

Občinski upravitelji so hitri postopek utemeljili s pomembnostjo načrtovanega znanstvenega objekta in z dejstvom, da so že na razpolago potrebna finančna sredstva za gradnjo sinhrotrona, ki bo po sedanjih računih stal približno 150 milijard lir. Država je že dala na razpolago 45 milijard, Dežela 75, konzorcij, ki upravlja padriški raziskovalni center, pa 45 milijard lir. Tem sredstvom je treba dodati še 30 milijard, ki jih bo omenjeni konzorcij porabil za gradnjo infrastruktur (ceste itd.). V sklepu je govor tudi o številu delovnih mest, ki jih bo ustvaril sinhrotron (v začetni fazi 150), niti besedice pa niso upravitelji namenili teritorialnim in družbenim posledicam gradnje svetlobnega generatorja. Vsi protiugovori so strogo formalni in formalistični, tako da ima človek, ko jih nekoliko bolj natančno prebere, precej jasen vtis, da je bilo vse skupaj že vnaprej odločeno in določeno.

Sklep občinskega odbora, ki je bil sprejet ob navzočnosti sedmih upraviteljev (odbor šteje skupno šestnajst članov), določa že tudi postopek, po katerem bodo razlastili bazovsko zemljo, na kateri naj bi zgradili svetlobni pospeševalnik. Na Občini so nam zagotovili, da gre samo za formalnost, saj zakon izrecno določa, da morajo podrobnostni načrti vključevati osnovne smernice razlastitvenega postopka. Območje sinhrotrona (približno 55 hektarjev) so že označili kot območje za javne koristi, občinski sklep pa govori tudi o »posebnih normah za zaščito interesov lastnikov zamljišč«. Ves ta postopek bo — v skladu z zakonom in s svojim statutom — vodil konzorcij, ki upravlja padriški raziskovalni center. Ta ustanova bo lahko po svoji uvidevnosti nato to nalogo poverila kakemu specializiranemu podjetju in morda celo družbi "Sincrotrone Trieste", ki bo upravljala svetlobni pospeševalnik.

Približno 5 odstotkov zemljišč je bazovska jusarska last, čeprav Občina Trst v svojem sklepu vztraja, da so ta zemljišča v vsakem oziru občinska. Občina bo — kot kaže — to zadevo vsekakor še poglobila, ker jusarskih zemljišč po zakonu formalno ni mogoče razlastiti.

Odbor je vzel v pretres 54 prizivov, čeprav jih je prejel 74. Dvajset jih je takoj vrnil podpisnikom, ker so bili napisani v slovenščini, ki je za občinsko upravo, po znanem šovinističnem odloku župana Staffierija, "tuj jezik". Vseeno so morali De Gioia in kolegi obravnavati en priziv, ki je bil napisan v slovenščini. Sestavil ga je profesor Samo Pahor, ki je od Občine zavrnjeno dopisnico takoj poslal vladnemu komisarju in se v skladu z obstoječimi zakoni pritožil nad nedopustnim ravnanjem tržaških upraviteljev. Vladni komisar, ki je istočasno tudi tržaški prefekt, je prisluhnil Pahorjevemu protestu in poveril prevajalski službi na prefekturi nalogo, da omenjeni slovenski priziv takoj prevede v italijanščino. Prefekt De Felice je nato Pahorjevo dopisnico v slovenščini s priloženim prevodom poslal na tržaško Občino ter jo dobesedno prisilil, da jo je vzela v pretres. Za Občino je slovenščina "tuj jezik", za prefekta pa ne!

SANDOR TENCE

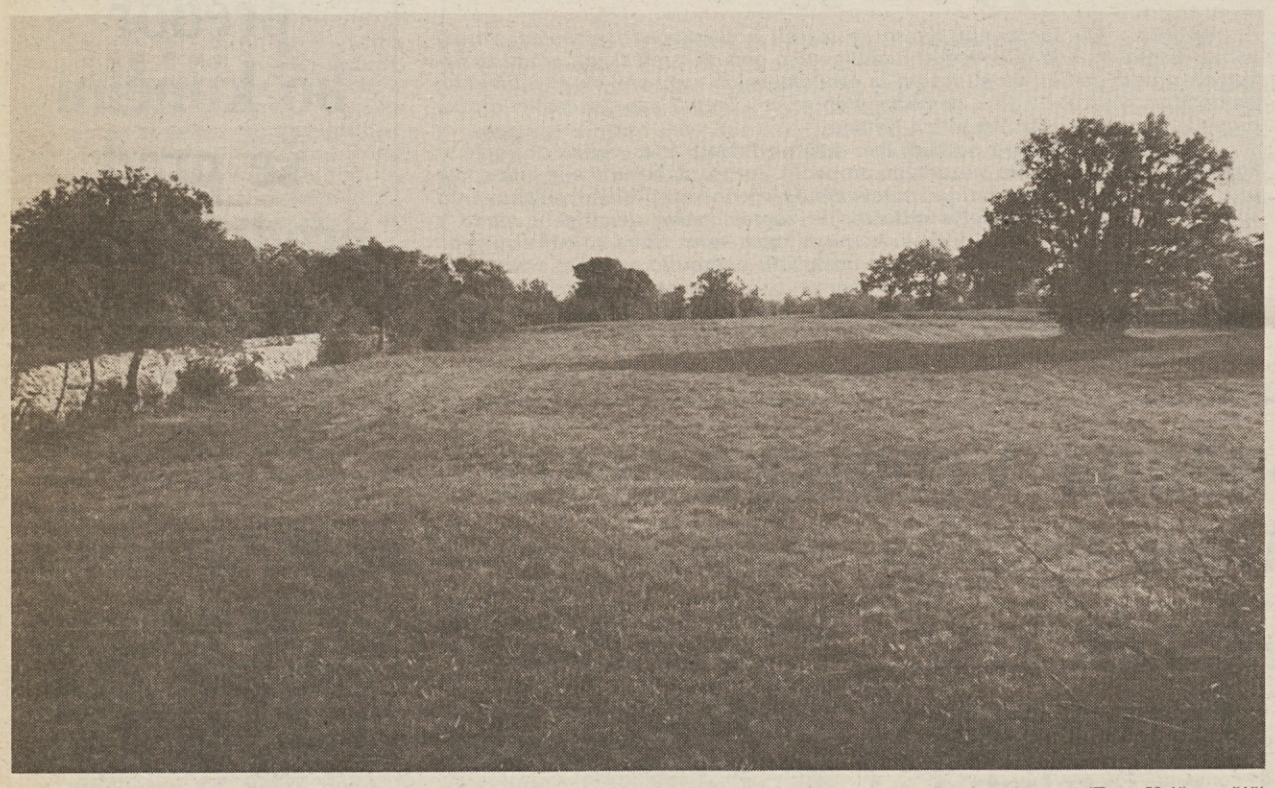

Pogled na bazovsko planoto, kjer naj bi zrasel svetlobni generator (Foto Križmančič)

Proslava bo 8. decembra v Kulturnem domu

Pospešene priprave na počastitev 100-letnice Ciril-Metodove šole

CIRIL METODOVA ŠOLA 100 LETNICA TRST

V veliki dvorani Kulturnega doma v Trstu bo 8. decembra pomembna proslava, posvečena 100-letnici Ciril-Metodove šole, šole, ki je delovala prav v poslopju, kjer imata sedaj svoje prostore ZTT in naš dnevnik.

Na to obletnico se odbor, ki ga sestavljajo nekateri bivši učenci omenjene šole, že dolgo vestno pripravlja. Njegovi člani so se že večkrat sestali, zbrali so gradivo za priložnostno brošuro, pred dnevi pa so se o vsem, predvsem pa o poteku proslave, pogovorili s predstavniki SKGZ.

Priprave so torej v teku, marsikaj je že opravljenega, vendar tiste, ki so se lotili te zahtevne naloge, čaka še veliko dela. Med njimi je na prvem mestu Minka Pahor, ki nam je posredovala podatke tako o proslavi kot o vsem, kar je povezano z obletnico, ki ne sme ostati le pomnik za še živeče bivše učence in njihove družinske člane, temveč praznik za vso slovensko šolo. S svojo vztrajnostjo, s kljubovanjem fašizmu, z uporom proti terorju, ki nas je hotel zbrisati s tega sveta, je šola z učitelji, profesorji in bivšimi učenci dokazala, da je bila dovolj trden in pomemben temelj, na katerem je lahko v povojnem času znova vzniknila slovenska šola. Zato mora biti vsak Slovenec na to šolo ponosen in se čutiti sestavni člen ob proslavljanju te obletnice.

Odbor je okvirno že izdelal program proslave, ki bo 8. decembra ob 16. uri v Kulturnem domu v Trstu. Na njej naj bi v kulturnem programu sodelovala TPPZ P. Tomažič in Tržaški oktet, svoje sodelovanje pa sta obljubila tudi nižja srednja šola Ivan Cankar od Sv. Jakoba in prof. Borut Logar, sin Mirka Logarja, nekdanjega šolnika na Ciril-Metodovi, ki naj bi sodeloval v glasbenem delu programa.

»Seveda bodo na programu govori. Enega bo imel Danilo Turk-Joco, bivši učenec Ciril-Metodove šole, ostale bomo morali še določiti. Zaenkrat nam je slikar Milko Bambič napravil osnutek pečata, ki je že pripravljen. S tem pečatom bomo opremili nabiralne pole, ki jih bomo porazdelili po naših društvih in ustanovah; več pol pa bomo izročili tudi posameznikom, da začnejo pri ljudeh z nabiralno akcijo. Saj veste, da takšne proslave stanejo.« Na pečatu je napis: Ciril-Metodova šola — 100-letnica — Trst.

Naj povemo, da je odbor odprl tudi tekoči račun pri Tržaški kreditni banki, na katerega lahko posamezniki in ustanove nakažejo svoj prispevek za izvedbo proslave. Številka tekočega računa je 5197/49.

Minka Pahor je še povedala, da je na voljo šolam, ki bi želele obiskati Odsek za zgodovino pri NŠK v Ul. Petronio 4 in izvedti za podatke o Ciril-Metodovi šoli ter o vsem, kar zadeva naše šolstvo. Dve šoli sta tak obisk že opravili, in sicer nižja srednja šola Fran Levstik s Proseka in osnovna šola Albert Sirk iz Križa. Prav bi bilo, da bi jim sledile tudi druge šole, saj gre končno za spoznavanje važnega obdobja za tržaške Slovence, predvsem pa za slovensko šolo.

Naj dodamo, da je v pripravi tudi brošura s prispevki bivših učencev Ciril-Metodove šole ali njihovih potomcev, o kateri bomo še poročali.

(N. L.)

Obvestilo za otroke

»Potujoči potepači, najbolj smešni razgrajači so se od daleč pripeljali, da z otroki bi se igrali...« Pridi tudi ti v soboto, 24. septembra, ob 15. uri v Boljunec, »na jamo«, in ob 16. uri v Mačkolje, na dvorišče pred osnovno šolo. »Potepači, potepuhi niso slepi, niso gluhi, če prijat'le pridobijo, dobro voljo pomnožijo!« Otroci, pripeljite s sabo svoje starše!

P. S. V primeru slabega vremena srečanje odpade.

Številčni položaj na slovenskih šolah

Letos ustavljen padec vpisov v prve razrede

Spodnje preglednice nam ponujajo sliko letošnjih vpisov in številčni položaj, ki se je z novim šolskim letom ustvaril na slovenskih šolah vseh stopenj. Že na prvi pogled lahko z veseljem ugotovimo, da so letos številke, ki zadevajo nove vpise precej bolj spodbudne od tistih, ki smo jih bili vajeni zadnja leta.

V novem šolskem letu bo sedelo v klopeh naših šol skupno 2.865 šolarjev — vključno z malčki, ki obiskujejo državne in občinske otroške vrtce — kar je za 101 šolarja manj kot lani, ko jih je bilo 2.966. Če pa se omejimo le na nove vpise, ugotovimo, da se je v slovenske šole vseh stopenj prvič vpisalo 811 prvošolcev ali za 34 več kot lani, ko jih je bilo 777. Posebno razveseljiv je povečani vpis v otroške vrtce: letos bo prvič obiskovalo vrtce 171 malčkov, lani pa jih je bilo v prvem letniku 147. Ustavilo se je tudi upadanje števila vpisov v naše osnovne šole: lani je obiskovalo prve razrede 136 šolarčkov, letos pa jih je kar 176, kar je za 40 otrok več. To pa z ozirom na število tistih, ki so letos vrtce zapustili pomeni, da so malčki praktično 100-odstotno prešli v prve razrede slovenskih osnovnih šol.

Negativni val upadanja pa je letos zajel nižje srednje šole, kar je odraz preteklih nižjih vpisov v osnovne šole. Skupno število dijakov se je zmanjšalo za 88. V preteklem letu je bilo vpisanih skupno 769 dijakov, letos pa le 681. Nižji srednji šoli Cankar in Gregorčič sta prikrajašani vsaka za en razred.

Na slovenske višje srednje šole se je vpisalo rekordno število dijakov, katerih skupno število sedaj znaša 926, torej 25 več kot lani. Največ dijakov se je odločilo za poklicne šole. Na zavodu Žiga Zois je novih vpisov 100 (lani 103), na strokovnem zavodu Jožef Stefan pa 55 (lani 35). Manj novih vpisov pa je na znanstvenem liceju Prešeren (letos 57, lani 67) ter na učiteljišču in na vzgojiteljski šoli (lani 20, letos 17).

Vpis v osnovne šole

ŠOLA	1. razred 1987/88	skupno 1987/88	1. razred 1988/89	skupno 1988/89
Sv. Jakob	7	42	7	40
Ul. Giotto	0	12	0	6
Ul. Donadoni	7	26	4	25
Sv. Ana	6	31	10	36
Škedenj	0	6	5	11
Sv. Ivan	4	42	8	44
Barkovlje	1	24	5	23
Katinara	4	37	6	35
Rojan	5	22	4	18
Opčine	21	97	14	88
Bazovica	5	32	5	26
Gropada	6	20	6	24
Trebče	0	8	2	6
Križ	6	29	10	30
Prosek	3	43	12	39
Repentabor	0	24	5	23
Nabrežina	6	34	9	35
Devin-Sesljan	4	29	8	31
Mavhinje	0	7	4	4
Šempolaj-Slivno	4	28	7	28
Zgonik-Saležr	17	50	7	56
Gabrovec	0	10	4	4
Briščki	0	3	0	3
Dolina	4	32	8	32
Mačkolje	3	13	2	14
Domjo-Ricmanje	10	42	7	40
Boršt	1	11	3	11
Pesek	2	8	0	6
Boljunec	6	38	11	43
Žavlje-Korošci	4	23	3	20
SKUPNO	136	823	176	801

Vpis v nižje srednje šole

ŠOLA	1. razred 1987/88	skupno 1987/88	1. razred 1988/89	skupno 1988/89
I. Cakar	51	140	42	126
F. Erjavec	19	55	10	41
Sv. C. in M.	33	92	29	88
S. Kosovel	52	149	47	145
S. Gregorčič	55	139	34	111
F. Levstik	38	144	36	109
I. Gruden	15	7O	26	61
SKUPNO	263	769	224	681

Vpis v višje srednje šole

ŠOLA	1. razred 1987/88	skupno 1987/88	1. razred 1988/89	skupno 1988/89
Klasični licej	6	43	11	42
Znanst. licej	67	255	57	261
Trg. zavod	86	332	88	353
- odd. za geom.	17	52	12	49
Učiteljišče	12	56	10	49
Vzgojit. šola	8	21	7	17
Pokl. zavod	35	142	55	155
SKUPNO	231	901	240	926

Vpis v otroške vrtce

OTROŠKI VRTEC	1. letnik 1987/88	skupno 1987/88	1. letnik 1988/89	skupno 1988/89
Sv. Jakob	8	25	7	23
Ul. Conti	8	11	6	11
Škedenj	3	7	5	9
Sv. Ana	3	15	5	11
Sv. Ivan	5	10	5	10
Barkovlje	2	13	4	11
Dijaški dom	5	17	13	24
Lonjer	0	15	5	14
Greta	5	16	8	17
Opčine	16	47	20	52
Bazovica	7	23	11	28
Gropada	5	14	2	10
Trebče	2	10	1	8
Prosek	16	42	9	34
Križ	5	15	3	9
Repentabor	3	16	4	14
Dolina	5	19	4	14
Mačkolje	2	7	0	5
Domjo	6	15	8	21
Ricmanje	4	15	5	12
Boršt	5	11	1	10
Boljunec	5	20	8	19
Zgonik	8	14	8	21
Gabrovec	1	1O	6	11
Nabrežina	8	14	3	14
Devin	2	12	5	10
Šempolaj	1	12	6	10
Mavhinje	4	16	5	15
Čampore-Žavlje	3	12	4	10
SKUPNO	147	473	171	457

KPI zahteva odstavitev Carboneja

Komunistična svetovalska skupina v deželnem svetu je včeraj formalno zahtevala odstavitev podpredsednika deželnega odbora Gianfranca Carboneja z njegove funkcije.

Zahteva po odstavitvi je posledica znane »afere Moncini« in izredno ostrih polemik, ki so sledile dejanjem nekaterih vidnih tržaških osebnosti. Te so - kot znano - ameriškemu sodniku jamčile za javni ugled in podjetnost bivšega predsednika mestnega avtomobilskega kluba ACI. Sandro Moncini je bil nato v Združenih državah Amerike sorazmerno blago obsojen na leto zapora zaradi prekupčevanja s pornografskim materialom, v katerem so vlogo protagonistov igrali otroci. Pismo je v ZDA poslal tudi Carbone.

KPI je mnenja, da je podpredsednik pri tem zlorabil svojo visoko funkcijo ter da je s tem diskreditiral deželno ustanovo in deželno skupnost. Komunisti kličejo na javno odgovornost tudi ostale osebnosti, ki so pisale sodniku v Los Angeles, kjer so sodili italijanskemu podjetniku.

O zahtevi po Carbonejevi odstavitvi bo sklepal deželni svet na izredni seji, ki bo prihodnji teden. Glasovanje bo javno, za prodor komunistične resolucije pa je potrebna absolutna večina glasov.

Kralj Matjaž in Alenčica sta se odpeljala na Kras

Kralj Matjaž in Alenčica sta se včeraj odpravila na obisk v vasi devinsko-nabrežinske občine, da bi domačine opozorila na pomemben kulturni dogodek: 30. septembra se bo namreč prvič v letošnji sezoni dvignil zastor na odru Slovenskega stalnega gledališča. Kraljevski par se je na Kras popeljal na strehi reklamnega kombija, oblepljenega s plakati SSG.

Abonmajska kampanja naše gledališke hiše je torej v polnem teku. Ker se bo otvoritvena predstava pričela približno dva tedna prej kot navadno, je treba res pohiteti. Do konca meseca bo alegorični reklamni kombi obšel precej vasi in vabil prebivalce k naročilu abonmaja. Danes in v ponedeljek (26. t. m.) se bo mitični kralj pojavil v vaseh dolinske občine, jutri in v torek (27. t. m.) bo obiskal kraje v zgoniški in repentabrski občini, v ponedeljek (26. t. m.) in v sredo (28. t. m.) se bo za kako uro pomudil na Opčinah, v Bazovici, na Padričah, v Gropadi in Trebčah, v torek (27. t. m.) in četrtek (29. t. m.) pa se bo še enkrat vrnil v vasi devinsko-nabrežinske občine, na Prosek, v Križ in na Opčine, da bi še zadnjič opozoril zamudnike, naj pohitijo. (foto Magajna)

SSG SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

ABONMA 1988 - 89

Franco Brusati: **GALANTNI POGOVORI**
igra v dveh dejanjih - režija Boris Kobal

Oscar Wilde: **VAŽNO JE IMENOVATI SE ERNEST**
komedija - režija Marko Sosič

Anton P. Čehov: **STRIČEK VANJA**
prizori iz vaškega življenja - režija Dušan Jovanovič

Ivan Cankar: **LEPA VIDA**
drama - režija Meta Hočevar

Hugo von Hofmannsthal: **SLEHERNIK**
misterij o življenju in smrti - režija Mario Uršič

Peter Turrini: **TRG V BENETKAH**
komedija - gostovanje Drame SNG Ljubljana

Joe Orton: **KAJ JE VIDEL BATLER**
komedija - gostovanje PDG Nova Gorica

Alternativni predstavi v abonmaju

Molière: **GEORGE DANDIN ALI KAZNOVANI SOPROG**
komedija - režija Dušan Mlakar

Hermann Broch: **POVEST SLUŽKINJE ZERLINE**
monodrama - režija Žarko Petan

ABONMA V TRSTU

Vpisovanje abonmajev od 10. do 14. ure in od 17. do 19.30, ob sobotah od 10. do 14. ure po tel. 734265, pri blagajni Kulturnega doma, Ul. Petronio 4.

ABONMA V GORICI

Vpisovanje abonentov od 12. t. m. vsak delavnik od 17.30 do 19. ure, ob sobotah od 10. do 12. ure v Kulturnem domu, Ul. Brass 20, tel. 33288.

Abonenti imajo pri predstavah izven abonmaja 33 % popusta

Obračun prvega polletja 1988

Uspešno poslovanje Lloyda Adriatico

Upravni svet zavarovalnice Lloyd Adriatico je prejšnje dni predstavil obračun poslovanja v prvem polletju. Bil je to prvi formalni akt v prisotnosti predstavnikov Suisse Re, pomembne švicarske družbe, ki je nedavno odkupila večino delnic tržaške družbe.

Obračun je brez dvoma pozitiven, saj je zabeležil 10,5-odstotni porast poslovanja in presegel 405 milijard lir. Najopaznejši je porast na področju življenjskega zavarovanja (+41,2 odst.), sledijo pa zdravstveno zavarovanje (+40 odst.), zavarovanje za nesreče na delu (+16 odst.) in avtomobilske nesreče (+11,2 odst.). V letošnjem polletju so v primerjavi z istim lanskim obdobjem zabeležili okrog 6,1 odst. več prijav avtomobilskih nesreč. Družba je obravnavala 63 tisoč prometnih nesreč in izplačala 193 milijard odškodnin.

Investicije: v nepremičnine so investirali 235 milijard, v vrednostne papirje pa 787 milijard. Število uslužbencev je naraslo na 1.506, poslovalnic pa je 1.167. Med družbami, ki delujejo v okviru tržaške zavarovalnice, velja omeniti Lloyd Adriatico Espana in podjetje Finanziaria Adriatica: obračun prvega znaša 21 milijard španskih peset, drugi pa je zabeležil 34-odstotni obračunski porast.

Upravni svet je potrdil tudi obračun za lansko poslovno dobo, v kateri se je čisti dohodek zvišal za 23,4 odstotka.

Nejasna usoda Isotte Fraschini

Tovarniški svet tovarne Isotta Fraschini ponovno protestira. V izredno drastičnih tonih ugotavlja, da se bliža konec leta, z načinom, kako bodo odgovorni uresničevali načrt Fincantierija in industrijske odnose znotraj tovarne, pa delavci še vedno niso bili seznanjeni. Namesto jasnih besed krožijo namigovanja na posebno dopolnilno blagajno, na zapiranje oddelkov in na grozljiv deficitar. Informacije o bodočnosti tovarne in zaposlenih delavcev je naša pravica, ne pa miloščina, ugotavlja tovarniški svet Isotte Fraschini.

Upokojenci ostro protestirajo

Vest, da vlada namerava ponovno uvesti davek na zdravstvene izvide in da zavlačuje s sklepanjem o minimalnih in socialnih pokojninah, je močno dvignila temperaturo tržaških upokojencev, vpisanih v sindikate upokojencev CGIL-CISL-UIL. S skupščine, ki se je odvijala v Nabrežini, so odposlali ogorčene protestne brzojavke tako vladnim predstavnikom kot vodstvu INPS. Slednjega obtožujejo za hude zamude (več kot 8 mesecev) pri izplačevanju starostnih pokojnin. V dokumentu opozarjajo, da pripravljajo enotne protestne akcije.

V Tržaški knjigarni predstavili njegove spise

Fabiani - človek dveh kultur

Za predstavitev Fabianijevih spisov, ki jih je Založništvo tržaškega tiska objavilo pod naslovom O kulturi mest, se je sinoči v Tržaški knjigarni zbralo številno občinstvo. »Če bo letošnje beneško kulturno poletje ostalo zapisano zaradi razstave o Feničanih,« je sinoči povedal urednik knjižnih izdaj pri ZTT Marko Kravos, »pa bo letošnje tržaško poletje ostalo v spominu zaradi velike Fabianijeve razstave v konjušnicah Miramarskega gradu.« Izdaja Fabianijevih spisov, ki jih je uredil in jim napisal uvod prof. Marco Pozzetto, se torej uokvirja v ponovno odkrivanje Maksa Fabianija, arhitekta, ki je znal na najboljši način poosebiti kulturo Trsta in njegovega okolja, saj je polnopravno zastopal in izražal dve kulturi, slovensko in italijansko. Prav zaradi tega so zbirko spisov, ki jih je Fabiani napisal od leta 1895 do leta 1960 in ki je izšla v zbirki Kulturna dediščina, ponatisnili v italijanščini in slovenščini in na ta način zapolnili vrzel, ki jo je zapustila pokrajinska uprava pri organizaciji razstave, ko ni poskrbela za katalog v slovenščini (katalog morajo v resnici še ponatisniti, vendar bo izšel verjetno prepozno, Pokrajina pa ni hotela prispevati k izdaji knjige ZTT).

V sinočnjem uvodnem posegu se je Marko Kravos zahvalil slovenskim denarnim zavodom v Italiji, ki so omogočili objavo knjige. Direktor TKB Vito Svetina pa je dejal, da so se banke odzvale temu vabilu v istem duhu, s katerim sledijo vsemu kulturnemu in drugačnemu dogajanju v našem prostoru.

Nato je prof. Marco Pozzetto poudaril, da je knjiga namenjena tistim, ki v Fabianiju vidijo človeka, ki je šel onkraj meja arhitekture. »Fabiani je bil človek dveh narodov,« je poudaril Pozzetto, »saj se je do četrtega letnika univerze, ki jo je obiskoval na Dunaju, proglašal za Slovenca, nato pa za Italijana.« Prof. Pozzetto je nato prebral nekaj odlomkov iz knjige, v kateri je Fabiani izrazil svoja utilitarna in estetska izhodišča in pesem Gina Brazzodura o vtisih pri gledanju Fabianijevih umetnin. (bg)

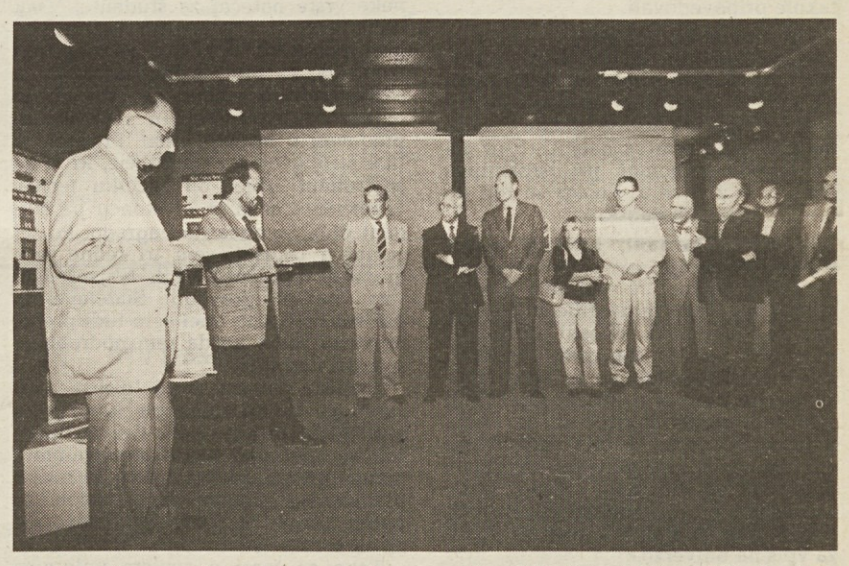

Na sliki (foto Križmančič) **sinočnja predstavitev Fabianijevih spisov v Tržaški knjigarni.**

Ustanovili naj bi novo sekcijo v Ul. Pallini

Vrtec v Ul. S. Cilino: končno našli rešitev

Vprašanje vrtca v parku bivše umobolnice je morda tik pred rešitvijo. Včeraj so se namreč sestali predstavniki Občine, Pokrajine in Šolskega skrbništva, ki so štiri dni po začetku pouka vendarle skušali odmotati štrene tega zapletenega primera. Zadeva je znana: vrtca, ki je nastal po sledovih Basaglieve reforme v komprenzoriju pri Sv. Ivanu, se je Pokrajina hotela znebiti iz dveh razlogov: prvič iz finančnega, drugič iz istitucionalnega, češ da upravljanje vrtcev ni v njeni pristojnosti. Sklep je sicer bil znan, toda kot se že običajno dogaja, je do njegove uresničitve prišlo na pragu šolskega leta, tako da se je v ponedeljek 25 otrok znašlo pred zaprtimi vrati.

V tem tednu je prišlo do novih zapletov: Skrbništvo ni odobravalo sklepa, češ da Pokrajina nima ustreznega ministrskega dovoljenja, Občina, na katero se je Pokrajina obrnila, pa je predlagala porazdelitev otrok po bližnjih vrtcih. Temu so odločno nasprotovali starši, ki niso hoteli, da bi se med malčki pretrgale prijateljske in družabne vezi. Na rešitev so tako otroci čakali kar doma.

Kot rečeno, se je včeraj zadeva bistveno razjasnila. Občina bo v občinskem vrtcu v Ul. Pallini (edinem, ki ima dovolj prostora) ustanovila novo sekcijo državnega vrtca, ki jo bo lahko obiskovalo vseh 25 otrok. Stroške za snažilko bo krila Pokrajina, za učiteljici (kot doslej) ministrstvo za šolstvo, preostale stroške (ogrevanje, elektrika itd) pa Občina. Po zagotovilih občinskega odbornika Tomizze naj bi se otroci lahko vselili čez nekaj dni. Starši so s to varianto dokaj zadovoljni, čeprav zaprtja vrtca v Ul. San Cilino nikakor ne odobravajo, ker so prepričani, da je bil med najlepšimi v mestu in da je njegova ustanovitev v parku bivše umobolnice pomenila bistven korak za prebijanje družbenih pregrad.

Tudi v Trstu kmalu zbiralniki za papir

Vse kaže, da bo s 1. oktobrom tudi Trst končno imel zbiralnike za papir. Občinski odbor je namreč na seji 19. t. m. odobril petletno konvencijo s tržaškim podjetjem Fercarta za najemnino približno 150 zbiralnikov za sortirano zbiranje papirja. Podjetje bo namestilo in upravljalo zbiralnike ter recikliralo papir, Občina pa bo le plačevala najemnino (280.000 lir za vsak zbiralnik).

Trst bo torej kmalu dohitel druga večja mesta, ki že več let skrbijo za sortirano zbiranje odpadkov in za njihovo reciklažo. Zbiralniki papirja, ki jih bodo namestili v razne mestne predele, bodo z drugimi zbiralniki za odvržene baterije, pločevinke in stara zdravila (njihovo število je sicer še nezadostno) omogočili znaten prihranek energije in denarja.

Z reciklažo odvrženih baterij lahko namreč prihranimo 90 odstotkov energije, ki jo potrebujemo za njihovo proizvodnjo, s pridelavo 70 kilogramov odvrženega papirja pa ohranimo pri življenju eno drevo. Občinska smetarska služba pa bo poleg tega skrbela tudi za dodatno odstranjevanje večjih lepenk, ki se vsak dan naberejo v trgovinah. Lepenke bo občinska uprava prodala podjetju Fercarta, ki bo njihovo ceno odbilo od najemnine za zbiralnike papirja.

Agenti odpeljali do meje pet tujih državljanov

Agenti letečega oddelka so odpeljali do meje štiri tuje državljane, dva Jugoslovana in dva Turka, ki so ilegalno prestopili mejo. Preiskovalci so jih opazili v jutranjih urah na trbiški cesti. Izurjenim očem policistov ni ušlo, da je bila njihova obleka pomečkana in da so se zbegano ozirali okrog sebe, zato so takoj ustavili avtomobil in zahtevali dokumente. Turka sta pokazala potni list, Jugoslovana pa sta potegnila iz žepa le osebno izkaznico. Štirje mladeniči so morali sesti v policijski avtomobil, ki jih je odpeljal na kvesturo. Tam so jih agenti izročili Uradu za tujce.

Policisti so pospremili do mejnega prehoda tudi 18-letno jugoslovansko državljanko. Prijeli so jo, ko je prosila miloščino v Ulici Roma.

V baru se je zrušil strop

Bar Mama's v Ulici della Geppa 16 so morali v sredo zapreti za nedoločen čas, ker se je okrog desetih zjutraj nenadoma zrušil del stropa in lažje ranil obiskovalko lokala Nadio Duranti. Z rešilcem so jo odpeljali v bolnišnico na Katinari, kjer so jih zdravniki napovedali tri dni zdravljenja zaradi prask na glavi. Policijo in Rdeči križ je poklical upravitelj bara Mario Stepancic. Povedal je, da je do nesreče prišlo zato, ker delavci v gornjem stanovanju popravljajo pod.

Podrti strop so si ogledali tudi izvedenci gasilcev, ki so nato potrkali tudi na vrata stanovanja v prvem nadstropju. Gasilci so svetovali lastniku, naj za nekaj dni zapre bar, dokler ne bodo popravili stropa.

Stepancichu bo vso škodo za popravilo stropa in izgubo zaradi zaprtja lokala povrnila tvrdka, ki popravlja stanovanje nad barom Mama's.

†

Dne 21. septembra nas je zapustila naša draga mama, nona in pranona

Pepka Švagelj vd. Malalan

Pogreb bo jutri, 24. t. m., ob 12.30 iz mrtvašnice glavne bolnice naravnost v cerkev sv. Jerneja na Opčine.

Žalujoči hči Karla, sin Zoran z ženo, Nataša, Vesna in Tatjana z družinami, Mitja, Devan, Egon, sestra z družino ter drugo sorodstvo

Opčine, 23. septembra 1988

Ob izgubi drage none Pepke Švagelj vd. Malalan izrekajo iskreno sožalje Vesni in družini

odbor in uslužbenci Društvene prodajalne na Opčinah

Ob smrti dragega očeta izreka MPZ V. Mirk iskreno sožalje svojemu članu Vojku in svojcem.

Ob smrti dragega nonota izrekajo iskreno sožalje Nataši in družini

uprava in kolegi firme Koimpex

Za dijake poklicnega zavoda Stefan

Lepe in koristne izkušnje s poletne delovne prakse

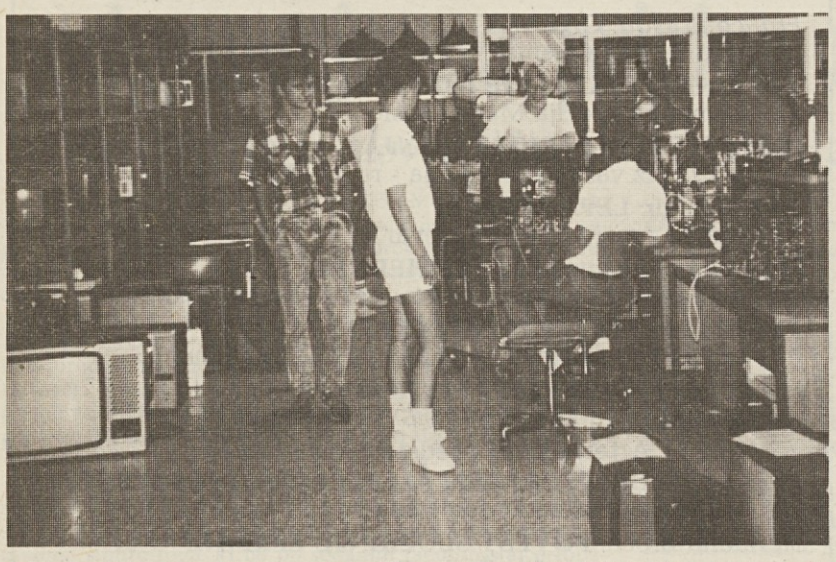

Med poletnimi počitnicami se je 17 dijakov poklicnega zavoda Jožef Stefan iz Trsta udeležilo delovne prakse v raznih podjetjih doma in v Sloveniji. Pet dijakov je bilo zaposlenih pri Iskra Servisu v Ljubljani, drugi pa so prakso opravljali na Inštitutu Jožef Stefan v Ljubljani, pri RTV Koper-Capodistria v Kopru, pri TKB, ZTT in Elektri v Trstu.

Pri Iskra Servisu v Ljubljani smo bili zaposleni v televizijskem in radijskem sektorju. Delovna doba je bila sicer kratka, vendar zelo poučna. Dodelili so nam mentorje, ki so nas potrpežljivo uvedli v delovni proces. V glavnem smo popravljali radijske in televizijske sprejemnike ali se ukvarjali z enostavnejšimi popravili. Z opravljeno prakso smo bili zadovoljni in upamo, da se je bomo udeležili tudi prihodnje leto.

Tudi drugi sošolci so bili nad delovno prakso navdušeni, sami pa so o njej takole pripovedovali.

Peter Janežič, V. TEEI:

»Zaposlen sem bil pri RTV Koper. Seznanil sem se s televizijskimi sprejemniki in z njihovo uporabo. Pomagal sem tudi pri sestavi oddaje Odprta meja. Veliko sem se naučil, to pa mi bo seveda v pomoč pri nadaljnjem študiju in življenju. Kolegi so bili do mene vedno prijateljski.«

Marino Gherlani, letošnji maturant RTV sekcije:

»Takoj po maturi sem se z dvema sošolcema, Tomažem Miličem in Patrickom Miheličem, zaposlil pri Elektri v tržaški industrijski coni. Montirali smo radijske oddajnike in sprejemnike ter jih nato preizkušali. Opravljali smo tudi razne meritve in še druga popravila. Čeprav je bilo delo včasih enolično, je bilo v glavnem zanimivo. Sodelavci so bili zelo v redu. Sedaj razmišljam o svoji bodočnosti. Odločiti se moram za službo v svoji stroki ali za vpis na univerzo.«

Martin Sosič, III. RTV:

Delal sem pri ZTT kot tehniški pomočnik za elektronske aparate v stavnici Primorskega dnevnika. Delo je bilo zanimivo in zabavno. Žal mi je le, da nisem mogel slediti delovanju rotacijskega stroja, ker sem delal v prvi delovni izmeni. Enkrat pa mi je le uspelo prisostvovati sestavljanju in tiskanju Dnevnika. Dela sem imel bolj malo. Nekajkrat sem pomagal tudi pri popravljanju strojev v ekspeditu. V kolektivu sem se zelo dobro počutil. Pri ZTT je bil zaposlen tudi sošolec Igor Gabrovec.«

Andrej Škabar, IV. TEEI:

»Zaposlen sem bil pri TKB v Trstu. Ukvarjal sem se z računalniki. Sestavljal sem programe za tiskanje in podobno. Znašel sem se pred stvarnimi problemi, v šoli pa je včasih drugače. Tako sem lahko povezoval teorijo, ki jo osvajamo v šoli, s prakso. To pa mi bo v bodoče zelo koristilo. Pri TKB so bili zaposleni še trije sošolci: Andrej Požar, Damjan Gerli in Andrej Birsa.«

Igor Birsa, IV. TEEI:

»Letos sem se udeležil prakse na Inštitutu Jožef Stefan v Ljubljani. To je neke vrste natečaj za študente. Vsak udeleženec si izbere temo. Jaz sem izbral robotiko. Inštitut pa priskrbi mentorja, ki dnevno daje navodila za sestavljanje poročila. Zadnji dan je treba udeležencem in mentorjem predavati o lastnem delu. Prisoten je tudi strokovnjak za področje, ki si ga je študent izbral ob začetku tečaja. Predavanje ocenijo, ob koncu pa študent dobi še denarno nagrado. Po tej zanimivi izkušnji sem tri tedne programiral na računalnikih. Največ dela sem imel pri prevodih. Sodelavci so bili zelo prijetni. Imel sem tudi precej prostega čas, tako da sem podrobneje spoznal Ljubljano.

Avgusta pa sem se udeležil mednarodnega računalniškega kampa za predšolske otroke v Planici, na katerem sem bil asistent pri predavanjih o računalništvu. Ukvarjal sem se tudi s prevajanjem. Kampa se je udeležilo poleg otrok iz Slovenije tudi šest otrok iz zamejstva.«

Tako so torej o svojem poletnem "garanju" poročali moji sošolci. Vendar nismo le garali, ampak smo si seveda privoščili tudi prave počitnice, preden smo znova sedli v šolske klopi.

IGOR OSTROUŠKA

IV. TEEI, poklicni zavod J. Stefan

gledališča

VERDI

Jesenska simfonična sezona - Jutri,24. t. m., ob 20.30 (red A) otvoritev sezone s koncertom pianista R. Buchbinderja. Dirigent G. Nowak. Ponovitev v nedeljo ob 18. uri (red B).

CRISTALLO - LA CONTRADA

Pri blagajni gledališča Cristallo (Ul. Ghirlandaio 12) so v teku vpisovanja novih abonmajev.

koncerti

Štivanska cerkev

V petek, 30. t. m., ob 20.30 bo na sporedu tretji in zadnji koncert klasične glasbe poletne sezone. Petite Ensamble bo izvajal Rossinijeve skladbe.

Repentabrska cerkev

V nedeljo, 25. t. m., ob 18. uri bo v sklopu glasbenih popoldnevov stare in sodobne glasbe nastopil GALLUS CONSORT.

razne prireditve

V Lonjerju bodo jutri, 24., in nedeljo, 25. t. m., na RAZSTAVI GROZDJA najlepši šproni domačih vinogradnikov. V okviru razstave bosta organizatorja KD Lonjer-Katinara in ŠD Adria skrbela tudi za družabno-zabavni program, ki ga bodo popestrili jutri Mara in njena skupina, v nedeljo pa Veseli godci.

V Ricmanjih bo v nedeljo, 25. t. m., ob 18. uri SUPER KONCERT. Nastopali bosta skupini Agropop in Martin Krpan iz Ljubljane.

Knjižnica P. Tomažič in tovariši ter SKD Tabor Občine prirejata v petek, 30. septembra, ob 20.30 literarni večer: ALEKSIJ PREGARC - VEČER MOJE POEZIJE. Predstavitev Roberto Damiani in Josip Tavčar. Sodelujejo recitatorji Gianmaria Bugatto, Andrej Pisani, Alda in Giuliano Sosič ter avtor ob klavirski spremljavi Silvija Donatija. Vabljeni!

razstave

V TK Galeriji - Ul. sv. Frančiška 20 - je do 28. t. m. na ogled razstava EX VOTO IN UMETNIKI.

V konjušnici v Miramarskem parku je odprta razstava z naslovom NOVE MEJE V ARHITEKTURI, ki prikazuje stvaritve arhitekta Maksa FABIANIJA. Urnik: od 10.30 do 18.30.

V Kraškem muzeju v Repnu je odprta razstava ČLOVEK IN LES. Razstava bo odprta do 23. oktobra, pripravil jo je Odsek za zgodovino pri Narodni in študijski knjižnici v sodelovanju z odborništvom za kmetijstvo Tržaške pokrajine. Urnik: od ponedeljka do petka od 17. do 20. ure, ob sobotah in nedeljah od 16. do 21. ure.

V tržaški Občinski galeriji razstavlja do nedelje, 25. t. m., svoja dela slikarka Anita TONEATTI. Razstava bo odprta po običajnem urniku.

V galeriji Cartesius - Ul. Marconi 16 - je do 29. t. m. odprta razstava graverjev pod naslovom "Tri + Tri".

V galeriji Torbandena je do 2. oktobra na ogled razstava slik umetnika Giuseppa ZIGAINE.

SKD Tabor - Občine - Prosvetni dom. Od 28. septembra do 8. oktobra razstavlja član Foto Trst 80 Antonio SPAZZAL na temo TIHOŽITJA IN KRAJINE. Odprtje razstave v sredo, 28. 9., ob 20.30. Na otvoritvi bodo sodelovali člani Foto Trst 80 z diapozitivi o Kraškem pustu. Vabljeni!

V galeriji Tommaseo (Ul. del Monte 2/1) bo jutri, 24. t. m., ob 18.30 odprtje razstave slikarke Brigitte BRAND. Razstava bo na ogled do 7. oktobra ob delovnikih od 17. do 20. ure.

izleti

Društvo slovenskih upokojencev v Trstu obvešča, da je odhod avtobusa za izlet v Rovinj in Limski kanal v četrtek, 29. t. m., ob 7.30 izpred deželne palače na Trgu Oberdan.

SSG SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Baletna šola

Nova sezona baletne šole se prične v ponedeljek, 26. septembra

Vpisovanje in informacije na upravi SSG, Ul. Petronio 4, tel. 734265, vsak delavnik od 10. do 14. ure.

Sestanek s starši ter novimi in starimi gojenci bo v vadbenih prostorih Kulturnega doma v ponedeljek ob 16. uri.

OBČINA TRST
XIII. ODDELEK
URBANISTIKA IN PROMET

Upravni odsek
Prot. št. XIII-87/60/26

PREDMET: varianta št. 5 podrobnega regulacijskega načrta za zgodovinsko središče - Občinsko gledališče "Giuseppe Verdi" - sprejetje.

ŽUPAN

upoštevajoč, da je s sklepom št. 420 z dne 10. 5. 1988 občinski svet sprejel varianto št. 5 podrobnega načrta za zgodovinsko središče - Občinsko gledališče "Giuseppe Verdi";

na osnovi 4. člena deželenga zakona št. 29 z dne 13. 5. 1988, ki vsebuje določila o izvajanju upravnih funkcij za zaščito naravnih lepot;

v smislu in na osnovi 9. člena zakona št. 1150 z dne 17. 8. 1942, naslednjih sprememb in dopolnil ter 19. člena deželnega zakona št. 39 z dne 4. 5. 1973,

o b v e š č a m,

da je načrt zgoraj omenjene variante deponiran v Glavnem tajništvu (oglasna deska) za 20 dni zaporedoma in sicer od 23. septembra 1988 do 13. oktobra 1988;

da si ga v omenjenem roku lahko vsakdo ogleda in sicer ob delavnikih od 8. do 14. ure ter ob praznikih od 9. do 12. ure;

da lahko zainteresirane osebe v roku 20 dni, začenši z dnem po zadnjem dnevu objave pa do 2. novembra 1988, predložijo pismene pripombe na ustreznem kolkovanem papirju.

Trst, dne 3. avgusta 1988

ZA GLAVNEGA TAJNIKA
dr. Alfredo Gramonte

ŽUPAN
kap. Giulio Staffieri

kino

ARISTON - 17.30, 22.00 **La leggenda del santo bevitore**, r. Ermanno Olmi; i. Rutger Hauer, Anthony Quayle.

EXCELSIOR I - 18.00, 22.15 **Good morning Vietnam**, r. Barry Levington; i. Robin Williams.

EXCELSIOR II - 17.45, 21.45 **Madama Souzatzka**, r. John Schlessinger; i. Shirley McLaine.

NAZIONALE IV - 16.00, 22.00 **L'ultimo imperatore**, dram., It./VB/HK 1987, r. Bernardo Bertolucci; i. John Lone, Peter O'Toole.

NAZIONALE III - 16.00, 22.00 **Raffinati piaceri bolognesi**, porn., □□.

NAZIONALE II - 16.30, 22.00 **Bat 21**.

NAZIONALE I - 16.15, 22.00 **Nosferatu a Venezia**, srh., i. Klaus Kinski.

FENICE - 17.00, 22.15 **Big**, r. Penny Marshall; i. Tom Hanks.

GRATTACIELO - 16.00, 22.15 **Scuola di polizia V.**

MIGNON - 16.00, 22.15 **Cenerentola**, ris., prod. Walt Disney.

EDEN - 15.30, 22.10 **Le signore degli animali**, porn., □□

VITTORIO VENETO - 16.00, 22.00 **Top model**.

CAPITOL - 17.00, 22.00 **Barfly**, dram., 1987, r. Barbet Schroeder, i. Mickey Rourke, Faye Dunaway, □

LUMIERE FICE - 16.30, 22.00 **Radio days**, kom., ZDA 1987, r. Woody Allen; i. Mia Farrow, Seth Green.

ALCIONE - Zaprto.

RADIO - 15.30, 21.30 **Una scatenata moglie insaziabile**, porn. □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

Oglasni oddelek

sprejema oglase in razna obvestila vsak dan od 8. do 13. ure po tel. **7796-611**

Srečnim Mileni, Nikotu in bratcu Matiji se je pridružila

JERICA

Iskreno jim čestita

moški pevski zbor Vesna

čestitke

ELMA ČOTAR iz Gorjanskega praznuje danes 60. rojstni dan. Še mnogo zdravih in veselih let ji želita Mirka in Herman.

Dobrodošla, JERICA! Vse lepo v življenju ti voščita sekcija KPI "Josip Verginella" in odbor Ljudskega doma iz Križa.

včeraj - danes

Danes, PETEK, 23. septembra 1988
SLAVOJKO

Sonce vzide ob 6.53 in zatone ob 19.01 - Dolžina dneva 12.08 - Luna vzide ob 17.59 in zatone ob 3.25.

Jutri, SOBOTA, 24. septembra 1988
NADA

PLIMOVANJE DANES: ob 02.41 najnižje -51 cm, ob 09.14 najvišje 47 cm, ob 15.17 najnižje -32 cm, ob 21.01 najvišje 38 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 19,6 stopinje, zračni tlak 1014 mb rahlo raste, veter 14 km na uro severovzhodnik, vlaga 62-odstotna, nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 20,2 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Andrea Micali, Michela Puzzer, Helena Pertot, Jessica Ripa, Simone Mikol, Stefano Bressan, Barbara Lubiana, Andrea Savko, Luca Cengarle.

UMRLI SO: 80-letna Luigia Goruppi, 95-letni Matteo Coslovich, 78-letni Luigi Visentin, 92-letna Orsola Decleva, 76-letna Vittoria Ban, 47-letni Enrico Paozin, 86-letni Giordano Valdemarin, 79-letna Maria Kressevich.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 19., do sobote, 24. septembra 1988
Dnevna služba - od 8.30 do 19.30

Trg Goldoni 8, Ul. Belpoggio 4, Ul. L. Stock 9 (Rojan), Trg Valmaura 11, Ul. Flavia 89 (ŽAVLJE).

FERNETIČI (tel. 229355) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30

Trg Goldoni 8, Ul. Belpoggio 4, Ul. L. Stock 9 (Rojan), Trg Valmaura 11, Ul. Rossetti 33, Ul. Roma 16, Ul. Flavia 89 (ŽAVLJE).

FERNETIČI (tel. 229355) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30

Ul. Rossetti 33, Ul. Roma 16, Ul. Flavia 89 (ŽAVLJE).

FERNETIČI (tel. 229355) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

TRGOVINA

Ideale

G. Foraus

Ul. Settefontane 3/c
Telef. 731377 - Trst

- *sanitarije*
- *vse za ogrevanje in hidravliko*
- *inštalacije in popravila*

razna obvestila

Godba na pihala iz Ricmanj prireja VOKALNO-INSTRUMENTALNI TEČAJ ZA OTROKE od 5. do 10. leta. Vpisovanje poteka še danes, 23. t. m., v Kulturnem domu v Ricmanjih od 19. do 21. ure (tel. 380749).

Glasbena matica obvešča, da bo PRVI SESTANEK danes, 23. t. m., ob 16.30 za otroški pevski zbor, ob 17. uri za mladinski pevski zbor in ob 19. uri za dekliški pevski zbor v Kulturnem domu v Trstu.

Slovenski kulturni klub - višješolska mladina vabi jutri, 24. t. m., ob 18.30 vse stare in nove člane na REDNI OBČNI ZBOR v Ul. Donizetti 3.

KD F. Prešeren iz Boljunca obvešča, da je do 24. t. m. v teku vpisovanje v PLESNO ŠOLO standardnih plesov za otroke in mladince od 6. do 16. leta. Vpisovanje in informacije na tel. št. 228497 od 9. do 10. ure in od 19. do 20. ure.

Otroški pevski zbor Fran Venturini obvešča, da bo PRVA VAJA jutri, 24. t. m., ob 14.30 v Kulturnem centru A. Ukmar-Miro pri Domju.

Mladinski pevski zbor Fran Venturini obvešča, da bo PRVA VAJA jutri, 24. t. m., ob 15.30 v Kulturnem centru A. Ukmar-Miro pri Domju.

KD F. Venturini priredi PLESNI TEČAJ. Interesenti naj se javijo na tel. št. 812993 ob uri kosila in večerje.

V ponedeljek, 26. septembra, ob 20.30 bo v Bazoviškem domu LJUDSKO ZBOROVANJE ZA PRIPRAVO POSVETOVALNEGA REFERENDUMA O LOKACIJI SINHROTRONA PRI BAZOVICI. Prisotna bosta občinski svetovalec za Zeleno listo Maurizio Bekar in pokrajinski svetovalec Sandro Capuzzo.

Sekcija Zveze borcev VZPI-ANPI iz Boljunca vabi borce, svojce, aktiviste in vse vaščane na sestanek v torek, 27. 9., ob 20. uri v gledališču F. Prešeren. Dnevni red: OBNOVITEV SPOMENIKA.

SKD Tabor Občine - Prosvetni dom, v ponedeljek, 3. oktobra, se začne TEČAJ REKREACIJSKE TELOVADBE. Vpisovanje v petek, 30. t. m., od 15. do 18. ure.

KRUT sporoča, da se začnejo v torek, 4. oktobra, in v četrtek, 6. oktobra, TEDENSKE PLAVALNE URE v bazenu v Strunjanu. Vpisovanje in informacije od 9. do 12. ure na sedežu KRUT v Ul. Cicerone 8/b, tel. 360324.

TEČAJ BIODINAMIČNEGA VRTNARSTVA. V teku je vpisovanje v tečaj biodinamičnega vrtnarstva, ki se bo vršil od 5. 10. do 2. 11. vsako sredo in četrtek (9 lekcij) v konferenčni dvorani Delavskih zadrug - Cooperative Operaie, L.go Barriera 3 - Trst; tajništvo in informacije tel. 040/64147.

mali oglasi

NAŠLI SMO 19. septembra med Gabrovcem in Prosekom psa pasme volpino belo-rjave barve. Tel. 229474.

EMIL PURIČ je v Repnu odprl osmico.

OSMICO je odprl Jurij Stubelj v Šempolaju.

OB SOBOTAH iščem delo kot hišna pomočnica. Tel. 231037.

HIŠNA POMOČNICA išče dvakrat tedensko delo. Tel. 768237.

MIZAR obnavlja pohištvo in opravlja raznovrstna popravila. Tel. 228183 ob uri obedov.

ŠMINKE, pudri in kreme SHISEIDO so v prodaji pri Kozmetiki 90 na Občinah.

PRODAM belo in črno grozdje po dogovoru ter domače seme detelje. Tel. 778438 od 19. ure dalje.

IŠČEMO IZKUŠENEGA **POMORŠČAKA** ZA UPRAVLJANJE MOTORNEGA PLOVILA ZASIDRANEGA V BENETKAH. OBVEZNO ZNANJE ITALIJANŠČINE.

Poslati curriculum na:

ADRIATICA CHARTER

Viale del Lavoro, 40
35010 PERAGA DI VIGONZA
(PD) - ITALIA

PRODAM nekatere knjige za prvi razred geometrske šole. Tel. 228252.

V MARIBORU prodam po ugodni ceni stroje in orodje za ključavničarsko obrt. Tel. 003862/25993.

HRASTOVA IN AKACIJEVA suha drva za kurjavo prodam po ugodni ceni. Tel. 421508 po 20. uri.

PRODAM črno in belo grozdje v Borštu. Tel. 228447.

PRODAM črno grozdje po dogovoru. Tel. 228139.

PRODAM hrastove sode: 2 po 15 hl in enega od 23 hl. Tel. 229112 ali 229331.

PRODAM prostor 60 kv. m v Ricmanjih primerno za skladišče ali stanovanje. Tel. 228390.

menjalnica

22. 9. 1988

Ameriški dolar	1387.—	Japonski jen	9,50
Nemška marka	742.—	Švicarski frank	879.—
Francoski frank	217.—	Avstrijski šiling	105,50
Holandski florint	657.—	Norveška krona	199.—
Belgijski frank	35.—	Švedska krona	213.—
Funt šterling	2315.—	Portugalski eskudo	8,50
Irski šterling	1980.—	Španska peseta	10,50
Danska krona	191.—	Avstralski dolar	1040.—
Grška drahma	8,75	Debeli dinar	0,38
Kanadski dolar	1120.—	Drobni dinar	0,38

BCKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
Telef.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611

filmi na tv zaslonu

kinoatelje

MESSAGGERO D'AMORE — The Go-Between — Ljubezenski sel, Velika Britanija 1971.

Režija: Joseph Losey. Igrajo: Julie Christie, Alan Bates, Margaret Leighton, Dominic Guard.
Nocoj, 23. septembra, ob 20.30 na RAI 3.

Ljubezenski film. Ameriški rešiser Joseph Losey in angleški komediograf Harold Pinter sta že sodelovala, zelo uspešno, pri prejšnjih filmih *Služabnik* (1936) in *Incident* (1967). Isto ubranost in izrazno sozvočje, Pinter v svojstvu inteligentnega scenarista in Losey kot prefinjen vizualizator, sta dosegla tudi pri tem skupnem delu. V prejšnjih naslovih sta podala dokaj neizprosno sliko o bivanjski stiski in duhovni izvotljenosti sodobnega zahodnjaškega srednjega in visokega razreda. Tu pa sta z velikim znanjem in natančnostjo rekonstruirala prepričljivo fresko angleške viktorijanske klasične dobe, v kateri sta s pretvezo »prepovedane« ljubezenske zgodbe razgalila prikrite in očitne mehanizme tedanje aristokratske družbe.

Trinajstletni Leo je povabljen na letovanje v graščino svojega aristokratskega sošolca. V prijetnem in nadvse prefinjenem okolju se mali protagonist ne zmeni za nobenega od zdolgočasenih gostov in se naveže le na lepo dvajsetletno Marian, v katero je mladostno zaljubljen. Mlada aristokratinja ravna z njim sicer s simpatijo, a le z namenom, da bi ga izkoristila kot tajnega sla pri svojem skrivnem ljubezenskem razmerju z bližnjim gozdarjem. Ko družinski aristokratski *establishment* odkrije »nečisto« in »protinaravno« ljubezensko zvezo se kruto maščuje s tajnim ljubimcem in z nedolžnim slom.

MANCIA COMPETENTE — Trouble in Paradise — Težave v nebesih, ZDA 1932.

Režija: Ernest Lubitsch. Igrajo: Miriam Hopkins, Herbert Marshall, Kay Francis, Charlie Ruggles.
Jutri, 24. septembra, ob 20.30 na RAI 3.

Filmska komedija. Lily in Gaston sta dva iznajdljiva tatiča, ki prepričata fino bogato damo, da ju sprejme v službo. Ko sta v njeni hiši, pripravita skrben načrt, da bi jo okradla. Toda v tem se prikradejo v bogato palačo še drugi nepridipravi in sleparji, ki imajo podobne naklepe.

Ameriški Evropejec Ernest Lubitsch (rodil se je v Berlinu leta 1982 in umrl v Hollywoodu leta 1947) je že od svojih nemških začetkov in prvih uveljavitev svojski avtor, ki je neločjivo vezan na žanr filmske komedije. Kot sodelavec velikega gledališčnika Maxa Reinhardta je uspel prenesti tudi v Hollywood svoj čudežni in elegantni srednjevropski svet. Ob tem je s svojimi zgodovinskimi in satiričnimi burkami, z znanimi operetami kot *Vesela vdova*, z bulvarskimi, vaudevillskimi, a tudi političnimi komedijami (npr. *Ninočka, Biti ali ne biti)* razvil nov tip prefinjene in obenem ironične komedije. Tako so Lubitscheve barvite in prefinjene komedije, ki jih zaznamuje značilen in nezamenljiv slog (t.i. "Lubitsch Tousch"), postale referenčni vir in vzor za vse ostale hollywoodske avtorje komedij.

CIME TEMPESTOSE — Cumbres Burrascosas ali Abismos de Pasion — Viharni vrh, Mehika 1952.

Režija: Luis Bunuel. Igrajo: Jorge Mistral, Irasema Dilian, Lilia Prado, Ernesto Alonso.
Jutri, 24. septembra, ob 23.50 na RAI 3.

VIHARNI VRH — Wuthering Hights, ZDA 1939.

Režija: William Wyler. Igrajo: Laurence Olivier, Merle Oberon, David Niven, Flora Robson.
V ponedeljek, 26. septembra, ob 10.20 na RTV Ljubljana.

Dramatični film. Ljubitelji angleške pisateljice Charlotte Brontë in njenega najznamenitejšega romana Viharni vrh si lahko ogledajo kar dve filmski priredbi te kultne knjige.

Wyler je s pomočjo izkušenih hollywoodskih scenaristov Bena Hechta in Charlesa Mac Arthurja realiziral preveč akademsko verzijo o tesnobni zgodbi nesrečne Brontëine junakinje Cathy, ki je razdvojena med bleskom bogastva in uničevalno ljubezensko strastjo. Kljub temu gre omeniti lepo fotografijo znanega mojstra Gregga Tolanda in prepričljiv nastop Laurencea Oliviera.

Bunuel pa je vso zgodbo prenesel na Jug, a je pri tem ostal veliko bolj zvest duhu literarne predloge. Ohranil je tako izvirno melodramsko jedro ter ga dogradil z jedko ironijo in z značilnim "bunueljanskim" mrtvaško-erotičnim čutom.

C'ERA UNA VOLTA IL WEST — Nekoč bil je Divji zahod, Italija 1968.

Režija: Sergio Leone. Igrajo: Henry Fonda, Claudia Cardinale, Charles Bronson, Jason Robards.
V ponedeljek, 26. septembra, ob 20.30 na RAI 1.

Italijanski vestern. Ameriški mit individualnega uspeha se je na področju filma najustreznejše ustalil v najbolj "ameriški" zvrsti - vesternu. V pričujoči obširni filmski freski pa jemlje Sergio Leone filmsko zvrst in miselnost, ki jo je polnila, v melanhonični razmislek. Leone se je namreč na začetku sicer ukvarjal s pustolovskimi in mitološkimi filmi, v šestdesetih letih pa je s svojo "trilogijo dolarja" (glavni junak Clin Eastwood) ustvaril italijanski vester, film bogatejših psiholoških nians, kot je ameriški "bratranec". Gledalca bo verjetno zanimalo, da sta pri scenariju sodelovala sedaj priznana režiserja Dario Argento in Bernardo Bertolucci in da ima Charles Bronson v tem filmu svojo prvo važno vlogo. V nasprotju s Hollywoodsko prakso pa je Leone uporabil igralce v zanje neznačilnih vlogah, Ennio Morricone pa podčrtoval trenutke največje napetosti... z odsotnostjo svoje glasbe.

DON CAMILLO, Italija-Francija 1953.

Režija: Julien Duvivier. Igrata: Fernandel, G. Cervi.
V sredo, 28. septembra, ob 20.30 na Canale 5.

Filmska komedija. Skoraj "ponarodele" zdrahe med duhovnikom Camillom in Pepponom, togim komunističnim županom vasi v Emiliji, bodo gotovo v svežo uteho tistim gledalcem, ki jim "suspense" ob gledanju olimpijskih tekmovanj veča krvni pritisk.

Don Camillo je prvi film znane serije in (edini) sledi literarni predlogi istoimenskega humorističnega romana, ki ga je napisal Giovanni Guareschi. To, da je don Camillo bistrejši od vaškega "Stalina" - Peppona, je gotovo znak ideološke klime zgodnjih petdesetih let. Film pa kljub temu vodi gledalca skozi neprisiljeno komične situacije, v katerih sta oba igralca kot nalašč za spretnega francoskega režiserja Duviviera, ki je imel vedno izreden posluh za široko občinstvo.

Pripravlja:
Boris Devetak

Nove plošče

JIMMY PAGE - OUTRIDER

In spet bomo obravnavali ansambel Led Zepellin, oziroma enega njegovih najvidnejših predstavnikov: to je Jimmy Page, ki ima skoraj štirideset let, vendar vse kaže, da se je njegovo ustvarjalno obdobje komaj začelo. Po nekaj ne povsem uspelih poizkusih z ansamblom The Firm se je Page odločil za solistično kariero po zgledu bivšega kolega Roberta Planta, ki je pred kratkim izdal ploščo *Now And Zen* in skušal tako osvežiti legendo skupine Led Zepellin. Z novimi prijemi pa se je Plant nekje izognil glasbeni formuli Led Zepellinov, medtem ko se ji je Page mnogo bolj približal s tem, da je obdržal originalno instrumentalno zasedbo. Kar bo seveda presenetilo mnoge fanse, je dejstvo, da je Page izbral za bobnarja mladega Jasona Bohnama, sina tragično preminulega Johna. Mislim, da je Jason Bohnam res izreden bobnar, v določenih primerih skoraj boljši od očeta s tem pa, da mu še primanjkuje izkušenj in odrskih nastopov v živo.

Glavne značilnosti plošče so glasba, povsem hard in blues ter bolj ali manj znani gostje kot npr. Chris Farlow, John Miles in nenazadnje še pevec Robert Plant, ki poje sicer le eno pesem, *The Only Love. Outrider* pa je album, ki vsebuje tudi zelo dobre instrumentalne pesmi, kot je npr. *Emerald Eyes.* Daleč najboljši songi, in s tem se strinja vsa svetovna kritika, pa so tisti, ki jih poje Chris Farlow. Za ljubitelje bluesa in hard rocka je ta album prava poslastica.

Pesmi so naslednje: *Wasting My Time, Wanna Make Love, Writes Of Winter, The Only Love, Liquid Mercury, Hummingbird, Emerald Eyes, Prison Blues, Blues Anthem.*

Glasovnica za Vročih 10

Ime in priimek: .....

Naslov: .....

Glasujem za: .....

Moj predlog: .....

Bralci Primorskega dnevnika ali Primorskih novic na Tržaškem in Goriškem naj pošljejo glasovnice na naslov: Primorski dnevnik, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst; bralci obeh časopisov v Sloveniji pa na naslov: Primorske novice, OF 12, 66000 Koper. Vsi naj pripišejo oznako »Vročih 10«.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1

7.15 Aktualno: Uno mattina
9.35 Variete: Dadaumpa
10.30 Dnevnik
10.40 Dokumentarec: I misteri del gigante africano
11.30 Nan.: La tata e il professore
11.55 Vreme in dnevnik
12.05 Variete: Portomatto
13.30 Dnevnik
14.00 Portomatto (2. del)
14.15 Nanizanka: Un giorno d'estate
15.00 Izobr. oddaja: Tehnike in okus
16.00 Risanki: Gli antenati, 16.25 L'ispettore Gadget
17.10 Dok.: Storie di uomini e di moto
17.55 Aktualno: Iz Parlamenta
18.00 Dnevnik - vesti
18.05 Šport: OI - povzetek (iz Seula)
19.40 Almanah, vreme in dnevnik
20.30 Film: Giù la testa (vestern, It. 1971, r. Sergio Leone, i. Rod Steiger, James Coburn)
23.15 Glasbena oddaja: Riccardo Muti snema opero Rigoletto
23.45 Variete: Per fare mezzanotte
24.00 Dnevnik — zadnje vesti
0.15 Šport: tenis (iz Barija)

RAI 2

2.00 Šport: OI - prenos tekmovanj iz Seula (do 17.25)
13.00 Dnevnik - ob trinajstih
14.30 Dnevnik
17.25 Nanizanka: Cuore e batticuore - Il mio regno per un leone (i. Robert Wagner, Stefanie Powers
18.15 Aktualno: Iz Parlamenta
18.20 Dnevnik - športne vesti
18.35 Nanizanka: Il commissario Köster - Il bell' Alex
19.30 Horoskop
19.35 Vremenska napoved
19.45 Dnevnik
20.15 Dnevnik - športne vesti
20.30 Film: Le tigri di Grambling (dram., ZDA 1981, r. George Stanford Brown, i. Bruce Jenner, Harry Bellafonte)
22.10 Dnevnik
22.25 Kabaret: Monterosa 84 - Si riapre il derby (r. Carlo Nistri, ured. Funari-Testa-Valdi)
23.15 Dnevnik - zadnje vesti
23.25 Film: L'avorio nero (dram., ZDA 1936, r. Mervyn Le Roy, i. Olivia De Havilland, Fredric March)

RAI 3

12.00 Inf. odd.: Vabilo v gledališče
14.00 Deželne vesti
14.30 Izobr. oddaja: Dante Alighieri - Božanska komedija
15.00 Izobraževalna oddaja: Teledidattica
15.30 Šport: tenis, turnir Grand Prix (prenos iz Barija)
17.30 Dnevnik - šport iz Seula
18.20 Nanizanka: Vita da strega
18.45 Športna oddaja: Derby (vodi Aldo Biscardi)
19.00 Vreme in dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Dokumentarna oddaja: 20 let prej - Drobci
20.00 Informativna oddaja: L'architettura del giardino contemporaneo
20.30 Film: Messaggero d'amore (dram., VB 1971, r. Joseph Losey, i. Julie Christie, Alan Bates)
22.30 Dnevnik - nocoj
22.40 Športna oddaja: Missione Seul
23.40 Dnevnik - zadnje vesti
24.00 Dokumentarna oddaja: 20 let prej - Drobci

RTV Ljubljana

9.30 Video strani
9.45 Mozaik. Tednik
11.00 Dokumentarec: Montaža ekstaze
11.45 Šport: OI - plavanje, dnevni pregled, atletika, gimnastika, studio
17.30 Spored za otroke in mlade: Oliver Twist (10. del)
18.15 Dokumentarna serija: Dediščina Evrope
18.45 Risanka
19.00 Vreme in Obzornik
19.13 TV Okno
19.18 Zrno
19.30 Dnevnik in vreme
19.59 Zrcalo tedna
20.20 Nadaljevanka: Smrt v Kaliforniji (Joan Barthel, r. Delbert Mann, i. Cheryl Ladd, Sam Elliot, prevod in priredba Dušanke Zabukovec, 2. del)
21.10 Šport: OI - dnevni pregled
22.40 Dnevnik
22.55 Film: Gary Cooper, ki si v nebesih (Španija 1984, r. Pilar Miro, i. Mercedes Sampietre, John Finch, Carmen Maura)
0.40 Video strani

TV Koper

1.00 OI: atletika
2.00 OI: plavanje, atletika
4.00 OI: gimnastika, plavanje, atletika
7.00 OI: atletika, met krogle
9.00 OI: kolesarstvo
11.00 OI: boks (kval.), kolesarstvo
12.00 OI: plavanje, boks, kolesarstvo
13.30 TVD Novice
15.00 OI: sabljanje, boks
17.30 OI: atletika
19.00 Odprta meja

Danes v Odprti meji med drugim:

KRIŽ — Odlagališče: še vedno nerešeno vprašanje tržaške občinske uprave
MILJE — Miljska občinska uprava pred odobritvijo proračuna
TRST — Predstavitev Pozzettove knjige o Maksu Fabianiju
TRST — Kralj Matjaž vabi v SSG

19.30 TVD Stičišče
20.30 Iz Seula posebej za TV Koper
21.00 OI: ponovitve
0.30 OI: pregled

CANALE 5

8.00 Nanizanki: Il dottor Kildare, 8.30 La casa nella prateria
9.30 Rubrika: Première
9.35 Nanizanki: Storie di vita, 9.55 Alice
10.35 Kviza: Cantando, cantando, 11.15 Tuttinfamiglia
12.00 Nanizanki: Strega per amore, 12.30 Hotel
13.30 Kviza: Cari genitori, 14.15 Il gioco delle coppie
15.00 Film: La tela del ragno (krim., VB 1960, r. Godfrey Grayson, i. Glynis Johns, John Hustin)
17.00 Kviza: Doppio slalom, 17.30 C'est la vie
18.00 Nanizanki: Love Boat, 19.15 Casa Vianello
19.45 Kviz: Tra moglie e marito
20.30 Glas. oddaja: Vota la voce '88
23.00 Nan.: Top Secret
24.00 Rubrika: Première
0.10 Film: I morituri (vojni, ZDA 1965, r. Bernhard Wicki, i. Marlon Brando, Yul Brynner)

RETEQUATTRO

8.30 Nanizanka: Il santo
9.30 Film: Avventura nell'arcipelago (pust., It. 1958, r. Dino Portesano, i. Diego Pozzetto, Piero Giagnoni)
11.30 Nan.: Cannon, 12.30 New York New York
13.30 Nad.: Sentieri
14.30 Nanizanke: Bonanza, 15.30 La grande vallata, 16.30 In casa Lawrence, 17.30 Mary Tyler Moore, 18.00 Dalle 9 alle 5 orario continuato, 18.30 Lou Grant, 19.30 Gli intoccabili
20.30 Film: Nell'anno del Signore (kom., It.-Fr. 1969, r. Luigi Magni, i. Nino Manfredi)
23.00 Nanizanka: Alfred Hitchcock presenta
23.30 Dok.: Vietnam
0.30 Film: Angeli nell'inferno (dram., ZDA 1967, r. John Peyser, i. J. Drury, S. Carlson)

ITALIA 1

7.15 Risanki: Belle e Sabastien, 7.45 Rascal il mio amico orsetto
8.15 Nan.: Superman, 8.45 Buck Rogers, 9.30 La donna bionica, 10.30 Flipper, 11.00 Riptide, 12.00 Hazzard
13.00 Otroška oddaja: Ciao Ciao, vmes risanki Family, Lady Lovely
14.00 Glasbena oddaja: Deejay Beach
15.05 Aktualno: So to speak
15.30 Nan.: Family ties
16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam, vmes risanke Mio mini pony, Pollyanna, Rudy, Ghostbusters
18.30 Nanizanki: Magnum P.I., 19.30 Happy days
20.00 Risanka: Una per tutte, tutte per una
20.30 Film: L'urlo di Chen terrorizza anche l'occidente (pust., Hongkong 1972, r. Bruce Lee, i. Nora Miao)
22.25 Nanizanka: Zanzibar
22.55 Variete: Dibattito
23.15 Nanizanka: Tre cuori in affitto
23.45 Rubrika: Première
23.55 Glasbena oddaja: Nočni rock - Iron Maiden
0.40 Nanizanka: Star Trek

TELEPADOVA

12.30 Nadaljevanka: I Ryan
13.30 Risanke
14.15 Nad.: Una vita da vivere, 15.15 Ciranda de Pedra, 16.30 Piume e paillettes
17.00 Nanizanka: Switch
18.00 Risanke
20.00 Nanizanka: Squadra speciale anticrimine
20.30 Film: Pronto... Lucia (kom., It. 1982, r. C. Ippolito, i. C. Zappulla, A. Belle)
22.15 Kviz: Colpo grosso
23.15 Film: Il mistero del castello (srh., VB 1962, r. Don Sharp, i. Clifford Evans
0.55 Nanizanka: Switch

TELEFRIULI

13.00 Nanizanki: Angie, 13.30 Leonela
14.30 Nadaljevanka: Cuori nella tempesta
15.30 Rubrika: Parola mia
16.30 Glas. odd.: Music box
17.15 Nadaljevanki: Leonardo, 18.15 La vedova e il piedipiatti
19.00 Dnevnik
19.30 Rubrika: Dan za dnem
20.00 Nanizanka: Julia
20.30 Rubrika: L'ora di casa nostra
21.30 Inf. tednik: Tigi 7
22.00 Dokumentarec: Vsakdanja sinjina
22.30 Dnevnik
23.00 Nanizanka: Provaci ancora Lenny
23.30 Dražba
24.00 Rubrika: Il salotto di Franca

TELEQUATTRO

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše: koledarček; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Slovenci v Italiji; 9.10 Glasbeni listi; 10.00 Dnevni pregled tiska; 10.10 Koncert Simfoničnega orkestra RTV-Lj; 11.40 Poldnevniški program: (12.00) Filmi; 13.20 Zborovska glasba: mednarodno pevsko tekmovanje Seghizzi; 13.40 Glasbeni listi; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Popoldanski zbornik: Računalniki, (16.00) Odhajanja; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Glasbeni listi.

LJUBLJANA

5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radijska šola; 8.35 Mladina poje; 9.05 Glasba; 10.05 Rezervirano za; 11.05 Izbrali smo; 12.10 Pod marelo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Iz glasbene tradicije; 13.30 Melodije; 14.05 Jeziki jugoslovanskih narodov; 14.50 Človek in zdravje; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Vrtiljak želja; 17.00 V studiu; 18.00 Ansambel Franca Miheliča; 18.15 Gremo v kino; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Pojemo in godemo; 20.00 Mladi mostovi; 20.30 Slovencem po svetu; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 O morju in pomorščakih.

RADIO KOPER (slovenski program)

13.30, 14.30, 17.30, 19.00 Poročila; 6.00 Za dobro jutro; 6.05 Spominski datumi; 6.10 Vreme in promet; 6.30 Jutranjik; 6.45 Cestne informacije; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Poročila in tisk; 8.00 Prenos Radia Ljubljana; 13.00 Mladi val RK; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Jugoton; 17.40 Aktualno; 18.00 Dance parade; 18.35 Popevke po telefonu; 19.00 Zaključek sporeda.

RADIO KOPER (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Glasba in vreme; 7.00 Simfonija zvezd; 7.35 Poletni program; 7.45 Razglednica; 8.00 Otroški spored; 8.20 Popevka tedna; 8.40 Glasba; 9.15 Edig Galletti; 9.32 Feeling; 9.45 Ansambel Casadei; 10.00 Pregled dnevnega tiska; 10.10 Razglednica iz Umaga; 10.40 Vstop prost; 11.00 Superpass; 12.00 Glasba po željah; 12.30 Pika na i; 14.00 S polno paro; 14.40 Popoldne; 15.00 Kultura in umetnost; 15.55 Popevka; 16.00 Glasba; 16.50 Pismo iz; 17.00 Bubbling; 17.33 Blitz music; 18.00 Music business; 18.30 Opereta.

RADIO OPČINE

10.00 Za vsakogar nekaj; 12.00 Glasbeni mozaik; 19.00 V svetu fantazije; 20.15 Mix Time; 21.00 Poletni nočni val, nato Nočna glasba.

Nadoknaditi zamude pri graditvi okolja enakopravnega sožitja

Priporočilo A. Devetak novemu odboru na Pokrajini

Na umestitveni seji goriškega pokrajinskega sveta in o poteku katere smo poročali že včeraj, je bilo slišati tudi slovenščino. Slovensko je, po nekaj uvodnih besedah v italijanščini, govorila Aleksandra Devetak. Njen nastop je, kar je bilo sicer pričakovati, razburil misovskega predstavnika, ki pa se je moral zadovoljiti z odhodom iz dvorane, ker kaj več ni dosegel. Predsedujoči Enzio Volli je Devetakovo na začetku njenega izvajanja v slovenščini takoj prekinil, ne zato, ker bi nasprotoval rabi slovenščine, čeprav to vprašanje zakonsko še ni rešeno, ampak da bi omogočil, da njeno izvajanje razumejo vsi člani pokrajinskega sveta: "Lahko nadaljujete, če se poskrbi za simultano prevajanje," je dejal predsedujoči Volli, sicer pa predstavnik republikanske stranke.

V nekaj sekundah je bila zadeva rešena. Za prevajanje se je ponudil svetovalec Spazzapan.

Seja se je zatem nemoteno nadaljevala. Devetakova je v nekajminutnem govoru opozorila na različna področja družbenih dejavnosti, kjer bi se morala še posebej izkazati vloga in usmeritev Pokrajine. Zlasti velja to za posege na področju kulture, varstva okolja, šolstva in prizadevanj za ustvarjanje in utrjevanje pogojev za enakopravno sožitje vseh narodnosti, ki živijo na Goriškem. Svetovalka KPI je obžalovala, da v prejšnjih mandatnih dobah niso bile izkoriščene vse potencialne možnosti, zlasti kar zadeva ovrednotenje kulture manjšinskih in še posebej slovenske narodnostne skupnosti. Prav slednja je doslej že dokazala veliko odprtost in pripravljenost nuditi kar največji prispevek za uresničevanje enakopravnega sožitja.

Novi odbor, je v zaključnem delu svojega posega priporočila Devetakova, naj bi v največji možni meri skušal zapolniti vrzeli in nadoknaditi zamude s pravilnim vrednotenjem prisotnosti različnih kultur in skupnosti ter z ustreznimi oblikami materialne pomoči. Skratka, gre za prizadevanja, ki naj v praksi dokažejo, da se sicer lepa načela, da je prisotnost različnih kultur in jezikov in njihovo medsebojno prepletanje in oplajanje bogastvo, z dobro politično voljo lahko uresničijo, v korist celotne skupnosti.

O potrebi drugačnega pristopa glede reševanja številnih vprašanj slovenske narodnostne skupnosti je govoril tudi predstavnik SSk dr. Mirko Spazzapan. Poudaril je, da je izglasovanje zaščitnega zakona za slovensko narodnostno skupnost glavno vprašanje njegove stranke, ki pa se kljub temu ne izmika odgovornostim glede reševanja celotne problematike na Goriškem.

Predstavnik SSk je izrazil obžalovanje, da se je predstavništvo Slovencev v svetu skrčilo, ker ni bil ponovno izvoljen Jože Cej in ob tem brez prevelikih ovinkov povedal, da naj bi bila za njegovo neizvolitev kriva socialistična stranka.

Na prvi seji pokrajinskega sveta je bilo slišati tudi govorice o porazdelitvi resorjev oziroma pristojnosti. Mimo spodrsljaja, o katerem smo poročali že včeraj, ko je odbornik Fabbro prejel največ glasov in tudi že napovedal svoj odstop, naj bi člani odbora odgovarjali za naslednja področja: Deiust (PSI) javna dela, Visintin (PSI) šport, Fabbro (KD) finančna vprašanja, Panzera (KD) kultura, Bressan (PSDI) načrtovanje in prevozi, Spazzapan (SSk) šolstvo. Porazdelitev bo vsekakor znana na prihodnji seji, ko bo nova štiristrankarska večina predstavila svoj program.

Načrt predstavili na seji rajonskega sveta

Obnovitvena dela v Ul. del Prato

Preteklo sredo se je po poletnem premoru sestal, v prostorih osnovne šole Pecorini, rajonski svet v Stražicah. Na dnevnem redu je bila ena sama točka, zato pa pomembna. Rajonski svet je na tem sestanku želel seznaniti prebivalstvo o kratkoročnih načrtih glede preureditvenih del na področju ulic del Prato, Battisti in Gallina.

Sestanka so se udeležili tudi predstavniki goriške občinske uprave in Zavoda za ljudska stanovanja IACP. Prav zavod IACP bo imel pri izvajanju načrta eno važnejših vlog. Uvodoma je spregovoril predsednik rajonskega sveta Enzo Dall'Osto, ki je udeležence seznanil z namenom goriške občinske uprave, da v sodelovanju z zavodom IACP začne na področju Ul. del Prato z obsežnimi obnovitvenimi deli.

Seje rajonskega sveta se je udeležil tudi občinski svetovalec za urbanistiko inž. Nicolò Fornasir, ki je podal nekaj bistvenih misli o načrtih, ki so jih v preteklih dneh dokončali v občinskem urbanističnem uradu. Fornasir je dejal, da je goriška občinska uprava že v preteklih mesecih sklenila ovrednotiti nekatere mestne predele, ki jih je čas že močno načel. Tu je poudaril dva obsežna programa za prenovo starih stavb, ki se nahajajo v samem starem mestnem središču in nekaterih bolj predmestnih rajonih, med katere spadajo tudi Stražice.

Kar se tiče Stražic, je občinski svet porazdelil obnovitvene posege na tri dele: najprej bi se lotili ulic del Prato, Gallina in Battisti, nato bi preuredili Ul. Colombo in njeno okolico, nazadnje bi prišel na vrsto t.i. New York, to je sklop hiš v Ul. Torriani.

V prihodnjem tednu naj bi občinski svet odobril začetek preureditvenih del v Ul. del Prato. Fornasir je zagotovil udeležencem sestanka, da je občinska uprava že dobila potrebno finansiranje - govor je bil o 800 milijonih lir - ki bo omogočilo okrepitev električne napeljave na omenjenem področju, korenito izboljšavo grezničnega omrežja, ki je trenutno popolnoma nezadostno ter ureditev pločnikov in cestnih povezav. Občinska uprava naj bi na tem področju posodobila tudi vse stanovanjske in druge objekte, ki so v njeni lasti.

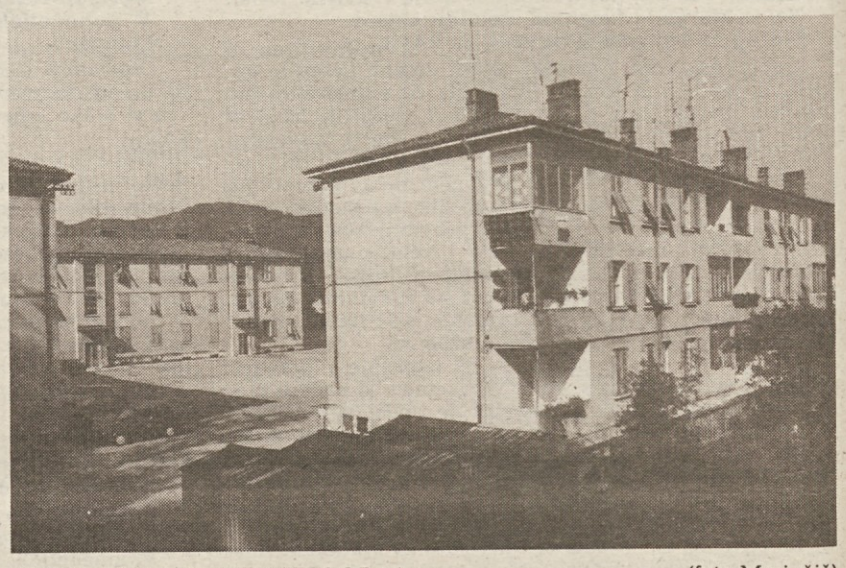

Ljudske hiše na območju Ul. del Prato (foto Marinčič)

Največje breme bo moral prevzeti Zavod IACP, ki ima na omenjenem področju največ objektov. Direktor IACP Zandegiacomo je prisotnim zagotovil, da bo zadruga poskrbela za vsa zunanja prenovitvena dela, kar se tiče pravokotnega že obstoječega kompleksa v Ul. del Prato, istočasno bo zgradila na prostoru bivše tovarne Poletti večnamesko poslopje, kjer bo razpoložljivih kar 24 stanovanj, v pritličju pa bo na razpolago še nekaj prostora za trgovski center. Poleg tega bo IACP zgradil več podzemskih garaž, kar 56 avtomobilov pa bo dobilo prostor v posebni garaži, ki bi jo zgradili na škarpi nad tovarno Safog. Vsa ta dela naj bi veljala milijardo dvesto milijonov lir, ki so po besedah Zandegiacoma že razpoložljivi. Pri preureditvenih delih bodo posvetili veliko pozornost tudi zelenju, ki naj bi prekrivalo večji del nepozidane površine. Zandegiacomo je ob koncu še dejal, da bodo prva dela predvidoma stekla že prihodnje leto.

Gianfranco Crisci

Med predsedniki, ki so se zvrstili v vodstvu goriške Pokrajine v obdobju zadnjih nekaj deset let, je demokristjan Gianfranco Crisci prav gotovo najmlajši. Novi predsednik, izvoljen na seji v sredo zvečer, se je rodil pred šestintridesetimi leti v Čedadu in ima za sabo razmeroma dolgo politično kariero. Od leta 1984 je pokrajinski tajnik KD, prej je bil nekaj let tajnik KD v Gorici. Crisci je uslužbenec videmske pokrajinske uprave.

Ker je po statutu funkcija predsednika pokrajine nezdružljiva s funkcijo pokrajinskega tajnika stranke, bo v prihodnjih mesecih prišlo do zamenjave v vodstvu KD za Goriško. To naj bi se zgodilo med prihodnjim pokrajinskim kongresom stranke, ki bo služil tudi kot priprava na vsedržavni kongres KD. Mesto pokrajinskega tajnika KD naj bi prevzel Aldo Basso.

Odkrili bodo vinski vodnjak

Kmečki turizem si uspešno utira pot tudi na območju Brd, kjer je ta dejavnost neločljivo povezana z vinogradništvom, oziroma pridelovanjem kakovostnih vin. V Števerjanu bo danes kar nekaj prireditev, usmerjenih v ovrednotenje turizma v Brdih. Ob 17.30 bodo v Golf hotelu odprli vinski vodnjak iz katerega bo pritekel, namesto vode, briški tokajc. Vodnjak so zgradili po načrtih arhitekta Caccia Dominioni v starinskem stilu. Starinski je tudi material, ki so ga uporabili za gradnjo vodnjaka.

Ob 18. uri bo v gradu Formentini posvetovanje o vlogi kmečkega turizma v krajevnem gospodarstvu. Uvodni poročili bosta imela prof. Raimondo Strassoldo in deželni predsednik združenja Agriturist Michele Formentini. Po posvetovanju bodo predstavili tudi nov turistični prospekt "Agriturismo in Collio sulla strada del vino".

Rod MacDonald drevi v Gradišču

Drevi bodo v Gradišču prišli na svoj račun ljubitelji ameriške izvirne glasbe "On the road", saj se bo občinstvu predstavil priznani ameriški kantavtor Rod MacDonald. Na koncertu ob 21. uri v občinski dvorani v Ul. Bergamas, bo MavDonald izvajal poleg nekaterih starejših uspešnic še skladbe, iz najnovejše LP plošče White Buffalo. Glasbenika bo spremljal basist Mark Dunn.

Rod MacDonald je pričel svojo kantavtorsko pot zelo skromno, saj se je na začetku 70. let podal z avtostopom po ZDA. Vsakdanji kruh si je služil s številnimi nastopi v javnih lokalih, večkrat kar na cesti. Nato se je posvetil novinarskemu poklicu in sodeloval z znano ameriško revijo Newsweek. Leta 1983 je MacDonald izdal svojo prvo LP ploščo z naslovom No Commercial Traffic, ki je prejela vrsto laskavih priznanj. Njegova glasba je poetično navdahnjena, večkrat premišljujoča in nekam ironična, zato še bolj izvirna.

Skrivnostno dekle na postaji

Policija je imela včeraj precej opravka z ugotavljanjem istovetnosti dekleta, ki so jo predsinočnjim našli precej zmedeno na goriški železniški postaji. Bila je videti dokaj slaba. Pri sebi ni imela dokumentov, niti ni hotela spregovoriti besedice z nikomer. Pospremili so jo v bolnišnico, kjer je prespala. Včeraj zjutraj so zdravniki ugotovili, da je njeno zdravstveno stanje kar dobro, zato so jo pospremili na Kvesturo, kjer je po dolgem prigovarjanju povedala, da se piše Maria Grazia Mezzarin, stara je 18 let in doma iz Vicenze.

O vzrokih slabosti na postaji ter njenega čudnega obnašanja pa zaenkrat ni bilo mogoče izvedeti ničesar več.

Padel z mopedom

V Ul. Lungo Isonzo se je včeraj nekaj po 12. uri ponesrečil 68-letni Longino Bregant iz Blankiša pri Moši. Mož je padel z motornim kolesom in dobil pretres možganov, zlom v sencu in zlom nosne kosti. Sprejeli so ga na 30-dnevno zdravljenje v nevrološki oddelek splošne bolnišnice.

Kar zadeva okoliščine nesreče je še v teku preiskava prometne policije, ki skuša ugotoviti, če je mož padel sam ali pa je vanj trčil kak avtomobilist in potem zbežal.

KULTURNI DOM GORICA

Predstavitev knjige

»MAKS FABIANI O KULTURI MEST«

ki jo je uredil prof. Marko Pozzetto nocoj ob 18. uri v mali dvorani Kulturnega doma.

Sodeloval bo prof. FULVIO MONAI

koncerti

V okviru Kogojevih dnevov bo drevi ob 20. uri v dekanijski cerkvi v Kanalu koncert orglarja Huberta Berganta in baritonista Sama Vremščaka.

izleti

Občina Doberdob obvešča prijavljene k izletu na Tirolsko, da bo odhod avtobusa jutri, 24. t. m., ob 6.30 izpred cerkve v Doberdobu s postanki ob 6.40 pred gostilno Peric na Poljanah, 6.45 na križišču pri Devetakih, 6.50 pri spomeniku na Palkišču, 6.55 v Mikolih (pred hišo št. 47) in ob 7. uri pred spomenikom v Jamljah.

kino

Gorica

CORSO 18.00-22.00 »Big big big«.

VERDI 18.00-22.00 »Goodmorning Vietnam«.

VITTORIA 17.30-22.00 »Una sfrenata donna in calore«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Nova Gorica

SOČA 18.30-20.30 »Grešna nuna«.

DESKLE 19.30 »Morska sirena«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Villa San Giusto - Korzo Italia 242 - tel. 84606.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Rismondo - Ul. Toti 52 - tel. 72701.

pogrebi

Danes v Gorici: ob 11.30 Luigi Ugomari, prihod iz Trsta na glavno pokopališče.

Prihodnji teden bodo avtobusi peljali dijake kar na Travnik

Težave v šolah zaradi protesta pri APT

Zamude pri selitvi Občinskih podjetij za storitve iz sedanjega sedeža v Ul. IX. avgusta povzročajo težave... goriškim šolam. Navidez nesmiselna trditev ima svojo razlago, ki pa terja dodatno razčlenitev. Težave v šolah se pojavljajo zaradi protestov osebja pokrajinskega avtobusnega podjetja APT, ki imajo kot neposredno posledico zamujanje dijakov s podeželja ob prihodu v šolo. Protesti pri APT so se z začetkom šolskega leta zaostrili, ker še ni rešeno vprašanje razširitve avtobusne postaje, to pa je odvisno od selitve Občinskih podjetij - evo povezavo! -, saj se postaja APT lahko razširi le tako, da zasede del površine skladišč podjetij za vodo, elektriko in plin.

Selitev teh skladišč je bila predvidena že pred časom. Namestili naj bi jih v Ul. Velodromo v nekdanji sedež mehaničnih delavnic za vojaška vozila COMG, odkoder so pred nekaj meseci delavnice premestili v Vileš. Pri odkupu nekdanjih delavnic s strani občinske uprave pa se je nekaj zataknilo zaradi običajnih birokratskih ovir, tako da selitve ni bilo mogoče uresničiti v poletnem času, kot so prvotno predvidevali. Prejšnji teden je sicer prišlo do sestanka med upravitelji storitvenih in avtobusnega podjetja ter občinske in pokrajinske uprave, na katerem so skušali poiskati vsaj začasno rešitev v pričakovanju (gotovo še večmesečnem) dokončne. Z nekaj minimalnimi deli in premikom materiala bi lahko občinska podjetja odstopila v zelo kratkem času avtobusom nekaj prostora, kar bi lahko bila vsaj začasna rešitev. Toda zaenkrat še vse miruje in avtobusna postaja je še vedno taka, kakršna je bila, se pravi preozka.

Šoferji APT, ki že leta opozarjajo na problem, so že prvi dan šolskega leta za štiri ure prekrižali roke. Dijaki so tako ostali brez prevoza domov. Do zadovoljive rešitve vprašanja pa so se odločili še za drugo protestno pobudo: avtobuse bodo vsako jutro parkirali kar v Ul. Manzoni. To zato, ker je postaja - načrtovana je bila za 800 uporabnikov - pretesna, da bi ob spoštovanju potrebnih varnostnih norm sprejemala vsako jutro skoraj istočasni prihod 38 avtobusov z več kot 3 tisoč dijaki.

V stopnjevanju sindikalnih akcij pa napovedujejo prihodnji teden (dan bodo še določili) slikovito, a za mestni promet najbrž neznosno pobudo: avtobusi bodo dijake peljali naravnost na Travnik, nato pa šli po Korzu do Pokrajine, kjer napovedujejo sindikalni shod.

Težave pri APT so medtem že pritegnile pozornost prefekta, ki je občinske in pokrajinske upravitelje z brzojavko pozval, naj čimprej poiščejo rešitev sedanjemu nevzdržnemu stanju. Ustavljanje v Ul. Manzoni (38 avtobusov jo zasede v celoti, tja do križišča z Ul. Fatebenefratelli) povzroča namreč nemajhne probleme dijakom, ki morajo pešačiti do šol. Zaradi parkiranja avtobusov v Ul. Manzoni zenkrat ni niti avtobusnih povezav med postajo APT in posameznimi, bolj oddaljenimi šolami. Ponekod dijaki zaradi tega zamujajo ob prihodu v šolo, vendar to še ni najhuje. V našem uredništvu so se v teh dneh že oglasili starši nekaterih slovenskih dijakov, ki obiskujejo šole v Ul. Alviano, zlasti nižjo srednjo. Upravičeno so zaskrbljeni, ker morajo 11-letni ali kvečjemu kako leto starejši otroci hiteti peš skozi celo mestno središče, da pridejo v šolo. Otroci so tako izpostavljeni nevarnosti.

Upati je, da bodo upravitelji znali poiskati takoj kako vsaj začasno rešitev, ki bi zmanjšala gnečo na avtobusni postaji in omogočila spet redne vožnje do šol. V nasprotnem primeru bodo dijaki vsekakor ostali izpostavljeni nevarnosti: ali prometni, zaradi protesta šoferjev, ali kretanju 38 avtobusov med množico na 1.400 kvadratnih metrih sedanje postaje.

Vrsta avtobusov v Ul. Manzoni, odkoder dijaki pešačijo do šol (foto Marinčič)

Boj Davida proti Goljatu na primorski zemlji

Iz spomina protagonistov goriške fronte septembra 1943

Dorica Makuc

Dr. Joža Vilfan na shodu v Vipavski dolini

Kako bliskovito hiti čas, desetletja so v spominu komaj še opazna; če bi ne bilo obletnic, ki so pomenile v življenju narodov in posameznikov prekretnico in jih naš že rahel spomin ne more zbrisati.

Pa vendar, tudi teh pomembnih dni, ki so posebno nam primorskim Slovencem in italijanskim antifašistom prinesli prvo svobodo, se spominjamo vedno manj. Še najbolj so jim privrženi preživeli borci antifašisti; zbirajo se kot stari prijatelji, obujajo spomine, ocenjujejo današnji nič kaj vedri čas, v katerem bog Mars išče zase vedno nova žarišča. In človek se boji, da bo z zadnjimi antifašističnimi bojevniki, tako kot z vojaki Velike vojne; pred njihovimi spomeniki le še obligatna spominska svečanost, ki ji bo mladi rod stežka sledil. Še 31. julija 1942, leto dni pred padcem fašizma, je "veliki" Duce zadnjič v Gorici grozil Slovencem: *"Tiste, ki na tej ali oni strani stare meje še gojijo bolne sanje, bo zadel in jih zadeva neizprosni zakon Rima."* Takrat goriški fašisti niso več silili Goričanov, da se množično poklonijo Duceju. Na trgu Battisti so stali le oboroženi odredi, ki jim je bila dokončno odprta pot za zadnji najbolj morilski obračun s "komunistično sodrgo".

Badogliev proglas 8. septembra 1943! V družini smo napeto poslušali utrujenemu, oddaljenemu glasu iz Rima, ki je sporočal, da je bila prošnja italijanske vlade za premirje s strani generala Eisenhowerja, vrhovnega poveljnika vlade anglo-ameriških zavezniških sil, sprejeta. Oče je obnemel, mama se je pokrižala in tiho zmolila očenaš. Desetletna mora nad slovenskimi ljudmi bi morala končno prenehati, saj Mussolinijev padec sam po sebi ni prinesel v bistvu sprememb v odnosih do primorskega ljudstva. Namesto veselja razočaranje!

Bila je lepa, sončna jesen tistega septembra 1943. Po goriških ulicah so hiteli italijanski vojaki, ki so izpraznili garnizije v Ajdovščini in Vipavi; prosijo za civilne obleke. Damo, kar imamo, morda bodo v daljnem Piemontu in v Abruzzih "oblekli" tudi naše fante, upajo na tihem naša srca.

Karlo Černic iz Doberdoba, ki je bil mornar kraljevo savojske mornarice, se spominja 8. septembra: *"Bil sem v Benetkah ta dan, slišal sem vzklike in smeh mornarjev, vprašal sem, kaj je to. Rekli so, da je razpad, kapitulacija, armistizio... Vprašal sem, ali je tudi Nemčija zahtevala mir. Rekli so mi, da ne. V tistem trenutku sem rekel, sedaj se bo vojna šele začela. In tako je tudi bilo. Ko sem prišel srečno iz Furlanije na kraško planoto, sem srečal italijanskega partizana. Doberdob je bil obkoljen, sem izvedel. Na moji poti sem videl še dekle in fanta s samokresom. Doberdob è occupata! Ma, zdaj jim bom jaz pokazal, je rekel. Pogledal sem ga in si mislil, ti, fant moj, vojne še ne poznaš! In ko sem bil doma, je bila drug dan že puška, bile so ustanovljene partizanske patrole in logično smo bili mobilizirani. V resnici je bilo težko, to lahko povem. Vprašal sem mamo, kje je Virgilio, moj brat. Šel je v partizane, je rekla, gor na Vogrsko. Ma, saj je še otrok! Ja, so šli vsi od 16. leta gor, na tovornjak so jih naložili in jih odpeljali na Vogrsko."*

11. septembra 1943 se je na Vogrskem ustanovil Narodno-osvobodilni svet za Primorsko Slovenijo, ki je v svojem proglasu objavil tudi splošno mobilizacijo. "V boj za našo končno zmago".

Ker bi se morale po Badoglievem odloku italijanske oborožene sile upreti nemškemu prodoru v Italijo, sta dr. Jože Vilfan in Dušan Pirjevec-Ahac naslovila poziv na vojaško poveljstvo divizije Torino v Gorici za sodelovanje. Vojaki generala Malaguttija so že hiteli čez Sočo proti domu. Kot se je teh razburljivih dni in ur spominjal dr. Jože Vilfan, je vojaški poveljnik za pogovore s predstavniki partizanske oblasti in vojske določil poveljnika karabinjerjev v Gorici. *"Midva sva se oglasila pri njem 9. septembra zjutraj in ga hotela prepričati, da bi se skupaj borili proti Nemcem. Nisva ga prepričala. In medtem ko smo se pogovarjali, zazvoni telefon. Sporočajo, da se vali proti Gorici masa naših ljudi. Jaz bom streljal nanje, pravi poveljnik karabinjerjev. Situacija je bila potem taka, da sva midva takoj pretrgala pogovor in odšla. In sva srečala potem naše ljudi ravno v Šempetru, ki so prihajali iz vse Vipavske doline proti Gorici. Midva sva jih tam ustavila, imeli smo kratko zborovanje, kjer smo praznovali ta veliki dogodek, kapitulacijo Italije, a hkrati razložili, da ni pametno iti naprej. Gledala sva te otroke, to mladino, te starce, kako jih neoborožene postaviti pred vojake, ki so pripravljeni streljati. Hoteli so v Gorico, svojo Gorico."*

In ti vaški fantje in dekleta so na Vogrskem, ki je postalo središče dogajanja na goriški fronti, ob novih partizanih, ki so prispeli iz internacij, iz zaporov in vrst italijanske vojske, formirali nove enote za položaje, odkoder mnogim ni bilo več povratka.

Karlo Nardin-Jakec, partizan od leta 1942, je v spominih na goriško fronto najprej povedal, kako so primorski partizani ob kapitulaciji Italije ostali doma v zelo majhnem številu. *"Ravno mesec dni pred kapitulacijo Italije je odšla večina partizanov oboroženih, kompletna Gradnikova brigada s štirimi bataljoni na Dolenjsko,"* je zapisal Nardin

Nemci so predvideli italijanski preokret in že maršal Rommel je ob koncu avgusta iz Afrike ukazal 7. pešadijski diviziji, da vkoraka v Julijsko krajino in zasede položaje okrog železniških prog. V Gorici je bil le en bataljon ob kapitulaciji 194. polka te divizije, toda kmalu mu je prišel v pomoč iz Vidma popoln 191. ter še del 211. polka iz Trsta. In vsi ti polki so imeli, kot je zapisal kasneje major Hans Ernest, posebne čete pešadijskih topov in posebne tankovske čete. Tako je bilo že vse od začetka goriške fronte jasno, da je bila s strateškega stališča odločitev zanje zgrešena, kot je zapisal v svojih spominih Drago Flis-Strela. Borci so sicer razpolagali z orožjem, toda večina je šele prvič imela puško v rokah.

Karel Nardin-Jakec, ki je s svojimi borci prodrl z Vogrskega do goriške južne postaje, je povedal: *"Ko sem prejel nalog, da bi napadel centralno postajo v Gorici, sem zbral svoj bataljon in 12. septembra zjutraj ob peti uri smo izvedli napad na Nemce. Napad je uspel popolnoma. V tem bataljonu, ko smo napadli Gorico, je bila večina tržiških delavcev Italijanov. Starih partizanov je bilo manj kot njih. Tako so napadali praktično novinci."*

O priključitvi italijanskih delavcev slovenski partizanski vojski nam je pred leti pripovedoval tudi Valerio Bergamasco: *"8. septembra smo bili v ladjedelnici. Razpravljali smo, kaj storiti. Dogovorili smo se, da gremo s slovenskimi tovariši, partizani. Odločitev je bila enodušna. V velikem številu smo odšli iz Doberdoba na Vogrsko in nato na goriško fronto. Po ustanovitvi bataljonov sem odšel v Miren, tu smo se najprej borili proti fašistom. Potem so prišli esesovci. Tu so bile res močne bitke. Bilo je tudi nekaj tovarišev ranjenih in mrtvih. Od prvega dne, pa vseh naslednjih petnajst dni smo se borili na tem mirenskem sektorju. Seveda, ko so prišle Göringove enote, smo se morali iz Mirna umakniti v Renče."*

In na trgu v Renčah je zaradi nemškega strela v noge izkrvavel tudi Goričan slovenskega rodu. Bil je to komaj 23-letni podporočnik italijanske vojske, sin znanega gostilničarja "Pri Maksu". Po uspešno opravljeni vojaški akademiji so mu dodelili službeno mesto v Gorici. Toda visokošolec, prijatelj Vojka Premrla, ki je s svojimi junaškimi dejanji postal strah in trepet italijanske vojske, ni mogel drugače, kot, da se je odzval vabilu k vojaškemu odporu dolga leta zapostavljenega in zaničevanega primorskega naroda. Prvo svobodo je Bobo kot številni fantje in dekleta iz Goriške plačal s krvjo na goriški fronti. Boril se je tudi na južni postaji.

V nemškem vojaškem dnevniku 22. septembra beremo Hitlerjev ukaz štabu armadne skupine B: *"Treba je z absolutno brezobzirnostjo zadušiti slovensko komunistično vstajniško gibanje v Istri in Slovenskem Primorju."*

24. septembra je na goriško fronto z vso silo udarila VI. nemška ofenziva, imenovana Wolkenbruch — Oblak se utrga —. Ob 71. pešadijski diviziji so Nemci vrgli na Primorsko, ki je bila izredno važen člen v njihovi vojni strategiji, popoln II. tankovski SS korpus, eno najboljših vojaških nemških enot. Semkaj sta prišli še 44. in 188. divizija in deli divizij Hermann Göring, Viking ter 162. turkestanska divizija. Čeprav ni točnih podatkov, koliko nemških vojakov je sodelovalo v ofenzivi proti partizanskim enotam, v VI. ofenzivi in še potem v očiščevalnih akcijah, ki jih je vodil poveljnik SS in policije v Jadranskem Primorju Odilo Globocnik, je nemški general Ludwig Kübler, poveljnik 97. korpusa, izjavil, da je šlo skozi primorsko zemljo v manj kot pol letu 9 nemških divizij s skupno 110.000 vojaki. Goljat nad Davidom!

Dr. Joža Vilfan, ki je sam doživel goriško fronto, mi je v svojih spominih zaupal: *"Veliko žrtev je padlo na goriški fronti, mislim in tako še danes doživljam to stvar, da so ljudje, ki so tam padli, mladi, stari, moški, ženske, da so to največji spomenik Primorske, pa še zlasti Goriške. Bil je to izbruh Primorske in doživljal sem jo tudi tokrat kot izbruh njihovega prepričanja, njihovega hotenja, da je Gorica njihova, da je srce njihove dežele."*

Jožko Petrovčič-Bobo

Po najtežjih nemških udarcih iz Gorice so se borci z goriške fronte povlekli na Trnovsko in Banjško planoto. Današnji predsednik ZZB iz Nove Gorice Aleksander Krpan, ki je junaško vodil svoj mladi bataljon v bitki na Vodovem hribu, je povedal, da se je umik partizanskih enot z goriške fronte vršil preko Kozjih sten v Trnovski gozd, kjer so nastajale številne nove brigade in decembra 1943 tudi IX. korpus.

Enote tega korpusa so zatem, več kot leto in pol, vodile oborožen upor proti nemškim in njim podložnim enotam v vsej Primorski, v kateri je bilo več predelov osvobojenih in v katerih je bila vzpostavljena popolna narodnoosvobodilna oblast.

IX. korpus je na pomlad leta 1945 sodeloval s IV. jugoslovansko armado pri osvobajanju Trsta, osvobodil Tržič in Gorico in se na Soči srečal z enotami zahodnih zaveznikov.

Dušan Pirjevec-Ahac in Karel Nardin-Jakec na Šentviški planoti poleti 1943

Garibaldinec Valerio Bergamasco

(foto Magajna)

Jubilej novinarke Neve Lukeš

Mirjam Muženič

Ni lahko pisati o novinarki, ki ima za seboj za celo življenje pionirskega, zahtevnega in uspešnega novinarskega dela! Toda zapisati misli o starejši novinarski kolegici Nevi Lukeš je v istem trenutku tudi prijetna, pravzaprav častna stvar.

Srečali sva se ob izteku Nevinih rednih novinarskih let in mojih začetnih korakih v stanovskih vrstah. Že prvi poklicni stik je oblikoval najine odnose, ki kljub razlikam v letih, predvsem pa v bogastvu izkušenj in spoznanj, ostajajo tudi danes iskreno tovariški in prijateljski.

So lahko srečanja z Nevo, tista poklicno obvezujoča in zasebna, sploh lahko drugačna kot le prijetna? Verjetno ne! Kako bi sicer 35 let neprekinjeno ustvarjala in oblikovala radijsko oddajo, v kateri je v nedeljskem valu Radia Koper gostila sogovornike od Milj do zadnje vasice v Benečiji? Koliko je sploh oddaj v slovenskem novinarstvu, ki se lahko upravičeno hvalijo s častitljivo 35-letnico?

Oddaja »Med rojaki v zamejstvu«, kasneje »Sosednji kraji in ljudje«, je šla prvič v eter septembra 1953. leta:

»Od kod zamisel za oddajo? Tega pravzaprav ne vem! Tedanji radijski ljudje Bojan Kardelj, Mario Abram, Bruno Škerlavaj so kratkomalo prišli in mi povedali, da bom začela pripravljati nove oddaje. Postavljena sem bila pred dejstvo, priznati pa moram, da sem bila zelo črnogleda, saj si nisem mogla zamišljati, da bomo lahko uspešno »preboleli otroške bolezni«, da se bo oddaja uveljavila, da bo trajala tako dolgo... Danes sem vesela! Še posebej sem vesela, da so z menoj 35 let vztrajali moji poslušalci! Največje zadoščenje so prav njihovi odmevi na oddajo in njihov odnos do mene, kamorkoli pridem...«

Novinarstvo ni poklic! Je svojevrstna predanost ali bolje, način življenja! Kako si sama pristala v njem?

»Začela sem v Trstu s pisanjem biltenov za zavezniške vojaške sile, kar je služilo pripravam za takratno mirovno pogodbo. Skoraj hkrati sem začela delati tudi v programu Radia Trst. Pisala sem mladinske oddaje in v njih tudi sodelovala, skupaj z drugimi mladimi. Tako lepo je bilo po dolgih letih težkega življenja spet slišati slovensko besedo. Pa so me povabili še k časopisu, češ da dobro pišem. To je bil Glas mladih, ki je imel dvojčka tudi v italijanskem jeziku, tako da smo v skupni redakciji delali slovenski in italijanski mladinci. Tisto »pravo novinarstvo« se je začelo pri Primorskem dnevniku. Vendar je kmalu denarna stiska pognala na cesto vse tiste, ki so imeli v družini že enega zaposlenega. Joško je bil pri gledališču, zato sem sama morala svoj prostor prepustiti drugim. Že čez dva tedna so me sprejeli na koprskem Radiu, kjer sem tudi ostala. K Primorskemu dnevniku sem se vrnila, mislila sem, da le za nekaj mesecev, vendar sodelujem zdaj že več časa.«

Delovne obveznosti te tako vežejo na Radio Koper in Primorski dnevnik. Si sploh kdaj prosta?

»Ne, vedno sem nekje! Kot peteršilj v vsaki hrani - na vsaki prireditvi, ob vsakem dogodku, ki sodi v moje delovno področje.«

Življenje ti vsa ta leta teče v obeh obmejnih prostorih. Kako je bilo takrat v vročem povojnem obdobju?

»Povsem drugače kot je danes! Že prehod čez mejo je bil resen problem. Zgodilo se je, da nisem smela čez škofijski blok, tako da sem v Koper prišla preko Sežane. Spet drugič nisem dobila dovoljenja... Toda delo vseh teh težav ni smelo občutiti. Radio Koper je bil takrat eden najbolj poslušanih radijskih postaj v vsej Furlaniji, tja do Benetk. Kadarkoli je človek prišel v lokal, je bilo slišati program koprskega Radia z veliko lepe glasbe, s številnimi vestmi in sporočili. Težko je bilo priti do informacij, ker so bili viri zaprti. Poročati sem morala zelo pozorno, pretehtati je bilo nujno vsako besedo, vsak stavek in izrečeno misel. V to so silile zapletene razmere, v katerih ni bilo rožljanje z orožjem nobena redkost. Tudi med streljanjem sem snemala in poročala. Pa veliko lepega je bilo in delala sem z izredno voljo. Nisem spraševala po plačilu, nisem poznala svojih sindikalnih pravic. Da je bilo le opravljeno, redno in čim bolje!«

Radijski novinarji so ti prilepili ime »gospa magnetofon«. Zakaj?

»Zaradi mojega prvega magnetofona! Bil je pravzaprav večji od mene, zato ni čudno, da spomin nanj nosim še danes v svojem zdravju. S tisto velikansko škatlo sem rajžala po novinarskih poteh, včasih peš, drugič z avtom ali avtobusom; pomagala sem si, kot sem vedela in znala. Kamorkoli sem prišla, so ljudje najprej zagledali magnetofon in šele nato mene. Bila sem prva ženska v tistem času, zato so me v Trstu imenovali kar »gospa magnetofon«.

Se spominjaš svojih prvih snemanj?

»O, še kako! Bila sem bolj prestrašena kot tisti, ki naj bi jih spraševala. Kdo ve, če se moje zadrege še spominjajo udeleženke gospodinjskega tečaja v Jamljah na Goriškem, ki so za srečanje pripravile vrsto dobrot?! Nekaj časa mi je pomagal mož, najprej zato, ker je imel lep glas, pa tudi zaradi mojega velikega odpora do vsake mehanizacije. Ljudje si v začetku niso upali odgovarjati, saj so se bali, da bi jim sodelovanje v programu radijske postaje v drugi državi škodovalo. Pa tudi niso bili vajeni govoriti, ne javno, še manj v mikrofon. Težko je bilo, težko!«

Kljub vsemu so bili taki nezgovorni govorniki tvoji prvi gostje v oddaji Med rojaki v zamejstvu. Kakšna je bila?

»V začetku nam ni bilo povsem jasno, kakšna naj bo oddaja. Vsebovati bi morala pač življenje v tem prostoru, smo rekli, in tako je bilo! Življenje se je spreminjalo, z njim pa je rastla tudi oddaja, tako da so bili posnetki v njej vse bolj raznoliki. Delili smo jih v rubrike in po nekaj prostora namenili gospodarskim in kmetijskim vprašanjem, pa športu in kulturi. Vključili smo kroniko o vsem, kar se je zgodilo med dvema oddajama. Že v začetek sega tudi zamisel o humorističnem prispevku v narečju. Prva soustvarjalca sta bila pokojni igralec Modest Sancin in prav tako pokojna igralka Valerija Silova. Lepo smo se razumeli, ostajata mi v lepem spominu. Dolga leta sva sodelovala tudi z zaslužnim kulturnim delavcem Rikom Pertotom iz Barkovelj, pa z Leli Nakrstovo, Meri Petaros. Zdaj skrbita za smeh in dobro voljo Boljunčanki Tatjana Turco in Irena Žerjal, pred njima pa nekaj časa tudi moj mož.

Kako si vsa ta leta izbirala prispevke v oddajo, saj vemo, da se dnevno v tako velikem prostoru marsikaj dogaja?

»Še danes se sprašujem, kako sem tolikšno območje »pokrivala« sama, saj ga danes spremlja toliko novinarjev. Da, kar naprej sem potovala, poročala in snemala. Meni so se zdeli posnetki kratki, v resnici pa so bili tudi predolgi, tako da se s hvaležnostjo spominjam radijskih kolegov Angela Bertoka in pokojnega Frenka Meleta, ki sta morala krajšati in urejati to gradivo. Veliko dobrih kolegov sem imela, od tipkaric do tehničnega osebja na Radiu Koper in z vsemi sem lepo sodelovala. Včasih se je kaj izgubilo, pa sem se vsa ogorčena zaobljubila, da se ne bom več vrnila k Radiu. Za prvim vogalom sem pozabila na jezo in že hitela naprej k delu, vedno zvesta Radiu Koper.

To celovito podobo življenja in dela Slovencev v zamejstvu je redno dopolnjevala tudi tematska glasba. Koliko pevcev, koliko zborov si gostila v oddaji?

Škoda, da ni v arhivu več posnetkov. Kako bi bilo, če bi še lahko predvajali petje ljudi, ki jih danes morda ni več! Marsikateri zbor ali skupina je vztrajala, ker so vedeli, da se bodo lahko slišali v oddaji. In tudi drugim zvestim poslušalcem je taka domača glasba veliko pomenila. Mogoče je zdaj, v takšni obliki oddaje, te glasbe premalo!

Neva, kaj bi danes zaželela svoji oddaji?

»Zaželela bi ji vso srečo za naprej! Četudi bo spreminjala obliko in jo bo vodil kdo drug, naj ne izgubi svoje temeljne misli združevanja v obmejnem prostoru. Za to misel, za prijateljske in dobrososedske odnose je bilo potrebnih toliko naporov in opravljenega ogromnega dela.

Človek in narava

O spornih odnosih med kmetijstvom in lovstvom

Že vrsto let se na različnih forumih razpravlja o ureditvi odnosov med kmetijstvom, divjadjo in lovstvom, saj se vsi zavedajo pomena, ki bi ga imela dokončna ureditev le-teh. Vsem je jasno, da so kmetijska zemljišča sestavni del življenjskega prostora divjadi, ki je s tem prostorom neločljivo povezana. Prav tako pa se zavedajo, da ima lahko tudi divjad velik pomen za kmetijski prostor, kar velja predvsem za malo divjad, saj je vpliv, predvsem ptic, večkrat koristen za varstvo rastlin. Vse te odnose, ki predpostavljajo seveda veliko znanja in skrbnega dela, pa prevečkrat zanemarjamo. Razmere v kmetijskem prostoru in način gospodarjenja odločilno vplivajo predvsem na malo divjad, ravno tako pa tudi drži, da bi morala biti osrednja naloga lovskih organizacij in lovcev usklajevanje številčnosti divjadi s prostorom, v katerem slednja živi, obenem pa tudi preprečevanje oz. poravnavanje škode, ki jo le-ta povzroča. In čeprav so ti odnosi nekaj povsem samoumevnega in razumljivega, se pri njihovem izvajanju nekje zatakne; posledica tega pa je, da so vsi, lovci in kmetje, iz leta v leto vedno bolj nezadovoljni.

Vsi navedeni problemi zadobijo pri nas, kjer je obdelanih površin malo, večje razsežnosti. Življenjski prostor je bil nekoč, ko je bil obdelan vsak košček zemlje, veliko prikladnejši in primernejši za številne vrste divjadi, ki jih danes pri nas sploh ni več, oz. izginjajo (jerebice, prepelice, fazani, zajci...). Lovci seveda ne morejo nositi krivde za vse to; dovolj da pomislimo, da so ptice roparice zaščitene že vrsto let, a jih je kljub temu vedno manj. Škodo povzroča pri nas na obdelanih površinah predvsem srnjad in nekatere ptice, kot so šoje in kosi (škoda, ki naj bi jo povzročal divji zajec je, glede na njegovo številčnost, povsem zanemarljiva). Da bi preventivno preprečili škodo, bi morali zato lovci uskladiti številčnost divjadi s prostorom, do tega pa žal ne prihaja. Zakaj? Del krivde nosijo za to lovci sami, res pa je tudi, da se ptice zadržujejo predvsem v bližini hiš (tja pa lovci ne smejo), odstrel srnjadi pa je že vrsto let nezadosten. In že smo pri bistvu problema: kaj in kako s škodo, ki jo kmetovalcem povzročajo živali?

Kmetovalec, ki je utrpel škodo, mora v roku 10. dni pristojnemu organu (lovski družini, v kateri se nahaja zemljišče) predstaviti prošnjo za prispevek. Posebna komisija 1. stopnje, ki deluje v okviru vsake lovske družine, mora, vedno v roku 10. dni, opraviti ogled na kraju, določiti škodo in poročilo poslati kmetovalcu in Pokrajinskemu odboru za lov. Če oškodovanec ne dobi nobenega sporočila ali se z njim ne strinja, se obrne na komisijo 2. stopnje, ki dokončno in brezprizivno določi škodo. Pokrajinski odbor za lov bo nato določil znesek prispevka, ki ga bo morala lovska družina izplačati. (Vendar se tega postopka vsi ne držijo, saj se v večini primerov kmetovalci in lovci sporazumejo že sami, beseda prispevek pa je konec koncev pojem, ki si ga lahko vsakdo razlaga na svoj način.)

Tako ostajajo odprta še mnoga vprašanja: kakšen naj bo prispevek, ki naj ga lovska družina izplača oškodovancu, kaj v primerih, ko prošnje za prispevke presežejo razpoložljivi sklad ipd. Ob vsem tem moramo tudi upoštevati, da je divjad, ki je bila do l. 1977 "res nullius", postala z zakonom št. 968 z dne 27. 12. državna last. Vsaka lovska družina ima sicer sklad za poravnavo škode, ki pa je večkrat nezadosten. (Lovske družine imajo povprečno 15-20 članov in četudi bi vsakdo dal v ta sklad 100.000 lir, bi imela družina na razpolago vsoto, ki je v mnogih primerih očitno premajhna).

Upoštevajoč, da zakon govori le o prispevku, ki naj ga lovska družina izplača kmetovalcu, je tako logično, da milijonskih škod lovci ne bodo mogli poravnati. Kmetje bi morali zato, pri načrtovanju večjih nasadov ali vinogradov, sami poskrbeti za primerno ograditev zemljišča. Uporabo raznih odvajalnih sredstev bi sicer odsvetoval, saj ni zanesljiva, pa tudi sredstva je težko dobiti na tržišču. Najprimernejša je verjetno uporaba električnega pastirja, saj je tudi njegova cena zmerna. (Vodstvo društva slov. lovcev FJK "Doberdob" si sicer prizadeva, da bi že same lovske družine nabavile te aparate in jih potem dajale na razpolago kmetovalcem).

Zavedam se, da članek nikakor ne bo rešil številnih vprašanj, ki bodo ostala tako še naprej odprta. V prizadevanju in pričakovanju, da se bo tudi pri nas lovska zakonodaja posodobila in prilagodila novim stvarnostim (Pokrajinski odbor za lov si prizadeva, da bi škodo poravnala dežela), pa je prav, da bi kmetje in lovci le našli nek skupen jezik. Uspeh odnosa kmetijstvo-divjad-lovstvo je odvisen namreč predvsem od ljudi, ki jih ta proces zaobjema. Varstvo okolja bi moralo v tem okviru postati sestavni del vsakdanjega dela v kmetijstvu, kar bi lahko dosegli s smoternejšo uporabo mehanizacije in pesticidov. Lovci pa bi morali prisluhniti upravičenim tožbam in zahtevam kmetovalcev, spoštovati zasebno lastnino in skušati izpolnjevati naloge in plane lovskih družin pri preprečevanju škode.

Ali ni vse to konec koncev le uresničljivo?

NEVO RADOVIČ

Med našimi ljudmi imamo strastne lovce, ki so že nekaj let združeni v Društvu slovenskih lovcev Furlanije-Julijske krajine DOBERDOB. Dobro vemo, da so naši lovci tudi zaščitniki okolja. Zaprosili smo jih za sodelovanje pri našem dnevniku. Rade volje so se odzvali našemu vabilu in obljubili, da nam bodo vsak mesec poslali svoj prispevek. Danes objavljamo prvega v želji, da bi se sodelovanje med našim dnevnikom in našimi lovci uspešno razvijalo.

Zanimanje za furlansko gospodarstvo

Kar dvanajst bank odpira podružnice v Vidmu

Nekatere med večjimi italijanskimi bankami so že odprle ali bodo v najkrajšem času odprle svoje podružnice v Vidmu ali v manjših krajih videmske pokrajine. Kar dvanajst je takih bank. V videmskih poslovnih krogih so mnenja, da je to zanimanje velikih bančnih zavodov, ki so doslej le korespondenčno z domačimi zavodi bili zainteresirani za furlansko gospodarstvo, znak, da je furlansko gospodarstvo vitalno in zanje zanimivo.

Nič čudnega ni v tem, saj dobro vemo, da je letos industrija v Furlaniji delala s polno paro in žela veliko uspehov. To velja še zlasti za poslovne stike s tujino.

Katere so banke, ki so pokazale zanimanje za Videm in Furlanijo?

Istituto bancario San Paolo iz Turina je že odprl podružnico v Ulici San Daniele. Milanska hranilnica CARIPLO (Cassa di risparmio delle provincie lombarde) se bo še pred iztekom leta preselila iz začasnega sedeža v stalni sedež na Ulico Carducci. Monte dei Paschi iz Siene se bo kmalu vselil v prenovljeno stavbo na koncu Ulice Poscolle, Banca popolare di Novara pa v poslopje na Trgu Osoppo.

Te banke že delujejo v Vidmu nekaj mesecev. Čisto nove pa bodo Tržaška hranilnica, ki je sicer že lani odprla filialko v industrijskem kraju Buttrio, sedaj pa namerava odpreti filialko v samem Vidmu. Tu pravijo, da so Tržačani že kupili stavbo v Ulici Carducci. Stavbo sedaj prenavljajo. Prav tako bo podružnico odprla Banca popolare di Pordenone. Ta sicer sodeluje v deželnem konzorciju ljudskih bank, v katerem je tudi podobni zavod iz Vidma. To pa najbrž ne moti voditeljev tega pomembnega zavoda v Pordenonu, da ne bi konkurirali Videmčanom pri njih doma. Ta banka naj bi dobila prostor v stavbi Morettijeve pivnice na Trgu Osoppo.

Tudi Banca Carnica iz Tolmeča, namerava odpreti podružnici v Vidmu in Pordenonu. Ta banka, ki je do pred kratkim delovala samostojno, sodeluje sedaj s pomembnim zavodom Credito agrario bresciano, ki je postal glavni delničar v tej stari banki Karnije. Tudi Banca popolare di Verona bo odprla podružnico v Vidmu, potem ko je to že naredila v Pordenonu.

Do tu smo zabeležili že odprte banke ter tiste, ki bodo še letos ali prihodnje leto odprle podružnice v Vidmu. Govora pa je, da tudi nekatere druge banke nameravajo odpreti svoje podružnice. To naj bi bile Cassa di Risparmio di Verona, Cassa di Risparmio della Marca Trevigiana iz Trevisa, Cassa di Risparmio iz Gorice (ta bi po lanskem odprtju prve podružnice v Reana del Rojale odprla še drugo v predmestju Vidma Pasian di Prato), ter Banca Antoniana iz Padove.

Svojčas so furlanski gospodarstveniki menili, da se tudi banke iz drugih držav zanimajo za furlanski trg. To še zlasti v vidiku skupnega evropskega poslovanja po letu 1992.

Z druge strani pa se tudi osrednja furlanska banka Banca del Friuli širi v druge pokrajine Italije. Svoje podružnice (nad osemdeset) že ima v vsej Furlaniji-Julijski krajini ter v pokrajinah Treviso, Benetke in Belluno, reprezentančni urad pa v Milanu. Načrtujejo odprtje novih podružnic v Venetu, še zlasti odkar je kot deležnik pristopila družina Benetton iz Trevisa, ki ima kar pet odstotkov deležev in je garancija za nadaljni razvoj banke v italijanskem merilu.

V načrtu imajo odprtje filialk v petih pomembnih krajih Severne Italije. Prejšnji teden so v Milanu odprli podružnico. V zelo kratkem času bodo filialke odprli tudi v Bolognii, Ravenni, Veroni in Firencah.

ALEŠ WALTRITSCH

Slovenski nadrealisti na Intartu v Vidmu

Skupna umetniška akcija treh dežel: Furlanije-Julijske krajine, Koroške in Slovenije - INTART - prehaja že v tretje desetletje. Pregledi umetniških dosežkov likovnikov teh treh dežel so od prve zamisli o bienalnih razstavah doživeli tudi druge oblike, med katerimi so tudi razstave del likovnikov ene dežele v središčih drugih dveh. Tako je letos na vrsti Slovenija, ki predstavlja dela devetih izbranih umetnikov najprej v Vidmu (Centro Friulano arti plastiche), kasneje pa bo razstava odpotovala še v Celovec. Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov se je tokrat odločila za enoten, slogovno zaokrožen prikaz slovenske likovne ustvarjalnosti. Tako pod skupnim naslovom razstave Slovenski surrealizem nastopa devet umetnikov, trije kiparji in šest slikarjev. Kiparje zastopajo angažirani figuralik Janez Boljka, kipar poetičnih transformacij človeškega lika v vegetabilne forme, Peter Černe ter Negovan Nemec, katerega kamnite in kovinske graciozne skulpture vodijo v svet simbolnih oblik. Slikarstvo na razstavi zastopajo Stane Kregar, eden izmed utemeljiteljev slovenskega nadrealizma. France Mihelič nastopa s svojimi značilnimi vizijami, Avgust Lovrenčič pa z razgibanimi slikarskimi kompozicijami. Slikarsko nekoliko mehkejši, a vsebinsko bogatejši, je Štefan Planinc. Maksim Sedej mlajši razgrinja svoj, v fantastiko usmerjeni izraz, najmlajši avtor na razstavi pa je Darko Slavec s kozmičnimi motivi, v katerih se pojavljajo zemeljski predmeti.

Raznorodnost pogledov likovnih ustvarjalcev, ki sodelujejo v Intartovi predstavitvi, kaže na to, da nadrealizem kot slogovna opredelitev živi v slovenskem aktualnem likovnem dogajanju dovolj intenzivno in bogato življenje. Dokazuje pa močan naslov na figuraliko, iz katere izhaja večina likovnih ustvarjalcev iz tega pregleda. Treba je seveda tudi zapisati, da je nadrealizem v primeru Černetovega in Nemčevega kiparstva pojmovan širše, saj njuna deleža nekoliko izstopata iz celote in jo dopolnjujeta z umetniškimi pobudami znotraj nadrealizma.

Intart tako z različnimi oblikami predstavitev likovnih dosežkov umetnikov treh dežel uspešno nadaljuje osnovno zamisel o kulturnem sodelovanju med regijami in njihovimi središči. Gradi se most sproščenega in odkritega umetniškega dialoga, ki hote ali nehote odpira uradne meje dežel in bogati njihov kulturni utrip. Takšni, tematsko zaokroženi prikazi ustvarjalnosti umetnikov, pa so gotovo nova kakovost v že dosedaj tvornih stikih med likovniki omenjenih treh dežel.

IZTOK PREMROV

Ob antološki razstavi v Vili Manin

Celovit prikaz kiparja Mascherinija

Razstave življenjskega opusa vsakega umetnika so doživetje, vredno zamisli. Če pa je to razstava del Marcella Mascherinija, zagotovo enega najvažnejših kiparjev naše dežele, je to še poseben dogodek.

Umetnik je umrl pred petimi leti, star 77 let. Strla ga je skoraj nenadoma bolezen, za katero je bolehal že več let. Nenadoma zato, ker sva par mesecev pred smrtjo skupaj snovala njegovo udeležbo pri obogatitvi zunanjščine velikega stanovanjskega kompleksa na Melari in smrt je to neizprosno preprečila. Spominjam se, kako sva se med drugim vpletla v debato o Mestroviču, ki je bil zagotovo za Mascherinija eden izmed »svetilnikov« tiste prve, klasične dobe ustvarjanja v letih prvih afirmacij (Quadrienale v Rimu l. 1934, leto pozneje Bienale v Benetkah, še prej pa nekaj skupinskih razstav, ko je nanj takoj opozoril Silvio Benco).

Te klasične linije se pred nami na razstavi razvijajo preko 15 let ustvarjanja in zadobivajo vedno bolj osebne, originalne, čeprav figurativne obdelave.

Mascherini ni bil akademski kipar: rojen v Vidmu, toda že kot otrok živi v Trstu, doštudira na tehnični šoli, kjer ga profesor Canciani uvede v svet umetnosti. Naravni dar opravi svoje, nagnjenosti do kiparskega ustvarjanja se ne more upirati, od prvih mladostnih upodabljanj figur za jaslice pa vse do osebnih, mnogo poznejših povabil na najbolj prestižne mednarodne razstave. Njegova pot je šla strmo navzgor. Izredna občutljivost za formo in za materijo sta vir njegovega ustvarjanja, čar njegovih figur je poduhovljenost, neverjetna izrazna moč, odlikuje pa ga nenehno iskanje novih izrazov.

Ob koncu vojne (1945) se nekje začne njegova kubistična doba: figure favnov, utelešenje pomladi in poletja, predvsem pa nekaterih čudovitih živalskih »picassovih« upodobitev naravnost izstopa na razstavi.

Antološka razstava je lepo urejena in v dvorcu Manin najde neverjetno okolje. Pred nami se vije skoraj petdeset let umetniškega markantnega ustvarjanja, ki sega na vsa področja. Omembe vredne so vitrinice medaljonov in male plastike, cela vrsta torzov zgodovinsko pomembnih tržaških meščanov, posebej pa še njegova sakralna skulptura, obsežna in izrazna. Enega najlepših stvaritev tega ciklusa pa ni tu, umetnik ga je obdržal zase, kip sv. Frančiška, ki krasi njegov grob pri Sv. Ani v Trstu.

Leta 1955 se Mascherini preseli v Sesljan. Enkratnost našega Krasa prevzame tudi njegov ustvarjalni duh, kot se mu niso mogli upirati toliki drugi, poeti in slikarji, pripovedniki obeh narodnosti, ki so od Krasa črpali navdihe.

Figure se rojevajo druga za drugo, na svoji površini nosijo pečat razjedenega, zmaličenega kraškega kamna, ki sta mu stoletja burje in dežja izoblikovali zunanje lice. Za svojega »bojevnika«, ki danes krasi trg Riborgo v Trstu, in ki je morda ena vrhunskih stvaritev te dobe, prejme leta 1966 zlato medaljo predsednika republike ob priliki razstave v palači Barberini v Rimu. To je resnični klic proti vojni in njenim grozotam, poudarjen v razbitih udih in drži, predvsem pa po razorani in izmučeni površini telesa. Nekaj let prej se udeleži mednarodnega natečaja za spomenik v Avšvicu in je med petimi, ki so izbrani v drugostopenjsko fazo: izrazna moč figur tega spomenika je velika, simbolično je tu lepo prikazano trpljenje in hrepenenje po svobodi tisočev jetnikov.

Za spomenik odporništvu v Vidmu, v državnem merilu, prejme z inž. Costo iz Trsta drugo nagrado.

Mascherini je vsestransko angažiran v umetniškem življenju našega mesta in drugod. V okviru skupine La Cantina snuje scene, režira, predava (v letu 1970) v Salzburgu na akademiji za upodabljajoče umetnosti. Njegova dela krasijo muzeje in privatne zbirke malodane vseh petih celin. Zadnja leta življenja doživi antološke razstave vsakih par let, od gradu sv. Justa v Trstu (1975) do Ferrare (1982).

V zadnji dobi življenjskega ustvarjanja doživi Mascherini novo vizijo, to je ciklus magičnih, metafizičnih velikih rož, kot bi se začel nesluteno poslavljati od realnega sveta. To je potovanje v neznano, v fantastiko. To je snovanje predvsem za samega sebe.

Mascherini je znal vdahniti v materijo dih življenja. Bil je simbolist, ki se je nenehno obnavljal a nikoli ponavljal. Imel je srečno, skoraj petdeset let dolgo ustvarjalno dobo, obogatil pa nas je z zapuščino, velikim opusom kiparskih ustvaritev.

Antološka razstava v Vili Manin nam vse to nazorno prikazuje in ni čudno, da doživlja tolikšen uspeh publike in storkovnjakov. To je pač edinstvena možnost, da zadobimo o umetniku celotno podobo in se prepričamo o upravičenosti slovesa, ki ga uživa.

DARIO JAGODIC

Predstavili so jo pred kratkim v Novi Gorici

Knjiga o narodni zaščiti med NOB

Izid vsake knjige je pomemben dogodek, ki se ga običajno počasti z javno predstavitvijo. Tako predstavitev so opravili v sredo (7. 9.) v Novi Gorici, ko je Goriška knjižnica povabila na promocijo pravkar izdane knjige Franca Hvale »Organizacija in delo narodne zaščite med NOB na Primorskem«. Predstavitve, ki je bila v veliki sejni dvorani novogoriške občinske skupščine, se je udeležilo lepo število ljudi: poleg nekdanjih zaščitnikov tudi nekateri ugledni gostje iz Ljubljane (predstavniki republiškega sekretariata za notranje zadeve, republiške komisije za negovanje tradicij NOB pri RK SZDL itd.) in seveda občinstvo, ki se rado udeležuje takih prireditev.

Franc Hvala je nekdanji organizator narodne zaščite na Primorskem, doma je z Bukovega in se bliža osemdesetim letom. Z zgodovino NOB in krajevno zgodovino se ukvarja več kot dvajset let. Več člankov in razprav je objavil v dnevnem tisku, v rokopisu ima obsežno krajevno kroniko za Bukovo in Zakojco (morda bo kmalu našla založnika), aktiven je tudi pri pisanju kolektivnega dela o ljudski oblasti v severnoprimorskem okrožju. Hvala je knjigo o narodni zaščiti pisal nekaj let, gradivo je zbiral po raznih arhivih, povpraševal je priče dogodkov in seveda s pridom uporabljal lastne spomine. Hvalova monografija je prvo delo take vrste na Slovenskem, verjetno bo pobudilo podobna dela še za druge slovenske pokrajine.

Knjigo je izdal in tiskal republiški sekretariat za notranje zadeve, pri tem mu je pomagal domicilni odbor borcev narodne zaščite in Kulturna skupnost Slovenije. Veliko zaslug za izid pa ima gotovo Slavica Plahuta, ki je pri pisanju knjige s Hvalom najtesneje sodelovala. Plahutova je knjigo tudi predstavila, ob njej pa sta sodelovali na predstavitvi zgodovinarki Irena Mrvič in Ljubica Dornik ter še Viktor Abram in ravnatelj Goriške knjižnice Rajko Slokar. O svojem delu je seveda govoril tudi avtor, zadovoljen, da je mogel končno ugledati svojo prvo tiskano knjigo.

Novogoriška knjižnica je tako začela svojo sezonsko dejavnost predstavljanja knjižnih novitet. Te prireditve so vselej dobro obiskane in kakovostne.

(Miž)

Vprašanji in povabilo

Nemalo me je presenetilo (in prizadelo), ko sem na prvi strani **Katoliškega glasa** z dne 1. septembra 1988 bral v zadnjem odstavku članka **Obsodba izraelskega nasilja** tale stavek:

Tudi iz tega dokumenta je razvidno, kako so Izraelci marljivi učenci nacističnih metod med zadnjo vojno.

Nepodpisani pisec (kar bi si lahko razlagali, da se z navedenim stavkom v celoti strinja vse uredništvo Katoliškega glasa, a o tem dvomim) poroča o dokumentu, ki ga je izdala papeška komisija Justitia et Pax. Dokument obsoja ravnanje izraelskih vojakov s Palestinci na zasedenih ozemljih in navaja izredno surove primere nasilja. Menda ni dvomov, da je bolj kot legitimno početje zavzemati stališča ob izraelsko-palestinskem sporu in da je prav obsojati vsakršno nasilje, pa naj prihaja s katerekoli strani.

Člankar je sicer napisal **Izraelci**, a ni dvomov, da **ni mislil na izraelske državljane**, saj je treba takoj odšteti vse Palestince, ki so izraelski državljani, potem pa še vse druge narodne in verske manjšine v Izraelu. Tako ostajajo samo še - Židje.

Menda bi bilo zelo lahko celo zadevo in stavek v Katoliškem glasu likvidirati s prav tako neokusno analogno trditvijo, da so pravzaprav še pred Izraelci **nacisti marljivi učenci metod katoliške inkvizicije**, a bi vse skupaj zdrknilo na nekulturno raven.

In - mimogrede - taka nekulturna raven je igračkanje s simboli. Če se je pred leti italijanska javnost upravičeno zgrozila zaradi slike na naslovni strani neke revije (pištola, simbol kriminala, na krožniku paštašute, »simbolu« Italijanov), toliko bolj upravičeno je zgražanje nad raznimi res narodnimi ali verskimi simboli. Tako je nekulturno npr. narisati krščanski križ, ki se je spremenil v kljukastega, ali sedmokraki svečnik, ki se spremeni v sedem topovskih cevi.

Téma načrtnega ali nenačrtnega žongliranja zlasti z besedami in pojmi, pomeni in podpomeni oz. téma dezinformacije v poročanju o dogajanjih na Bližnjem vzhodu je tako obširna, da bi jo lahko le načel s člankom, gotovo pa ne izčrpal s pismom uredništvu Katoliškega glasa. Po mojem mnenju ne gre za vprašanje politike oz. političnih stališč temveč za **vprašanje kulture**. Zato menim, da mi bolj kot Katoliški glas ustreza kulturna stran Primorskega dnevnika. S tem zapisom želim le opozoriti na takšne pojave in se potem navezati na analogne pojave, ki prizadenejo zamejske Slovence.

Na podobne pojave naletimo povsod, z besedami se poigravajo tudi v tržaški Delavski zbornici CGIL. V komunikeju z dne 29. februarja letos o dogodkih na Bližnjem vzhodu piše:

»(...) A nulla servono i tentativi di giustificazione (...) per la crudeltà usata dai militari (...), crudeltà che **il popolo d'Israele** aveva dovuto subire negli anni più bui del nazifascismo (...).« (Slov.: Odveč je vsak poskus opravičevanja surovosti, ki se je poslužujejo vojaki, surovosti, ki jo je moralo **izraelsko ljudstvo** pretrpeti v najbolj temačnih letih nacifašizma.)

Spet koktejl raznih pojmov, pomenov in podpomenov, ki vzbujajo asociacije: Izraelci danes, izraelsko ljudstvo za časa nacifašizma, tlačeni, ki se prelevijo v tlačilce, (pod)zavestno enačenje obeh, prostorski in časovni pingpong s krivdami, aprioristično zavračanje vsakršnega zagovora itd. Škoda.

Od nekaterih voditeljev CGIL sem doživel že marsikatero bridko. Eden mi je rekel, da Žid **ne more ne biti cionist**, drugi pa, da **Židom ne zaupa, ker so ogoljufali njegovo teto**... Odveč je bila moja razlaga (ne zagovor, saj se nimam kaj zagovarjati), da je mogoče ne biti cionist, obenem pa tudi ne biti anticionist. Kaže, da nekaterim ne gre v glavo, da lahko nisi komunist, obenem niti protikomunist; da si lahko antifašist in obenem nedemokrat itd. Bolj jim ustreza misliti, da kdor ni z njimi, je proti njim. Žal, vse tiste parole, ki jih slišimo dan na dan na raznih zborovanjih, so se nekaterim zapisale globoko v dušo; tako globoko, da sploh ne čutijo potrebe po kakršnikoli preveritvi.

* * *

In sedaj o drugi, slovenski plati istega problema. Zaskrbljivo je namreč, da se še nihče pri nas ni lotil bolj globoke, znanstvene analize antislovenizma in da je reakcija zamejcev na take izbruhe ohlapna, skoraj nepripravljena. Zamejci pravzaprav ne vedo, kako razvrstiti določene pojave antislovenizma. Ne vedo, kako (in ali sploh imajo pravico) reagirati na pojave grobega antijugoslovanstva, čeprav slutijo, da je le-to v naših krajih ena izmed variant antislovenizma. Upravičeno jih antijugoslovanstvo take oblike zbode, četudi se ne čutijo bogve kako vezane na Jugoslavijo. Vendar pa je gotovo, da je večina zamejcev le čustveno navezana na sosednjo državo ali republiko, ne glede na njuno ureditev in politiko. Tako se marsikdaj znajdejo Slovenci v zamejstvu v podobnem položaju kot Židje: od njih zahtevajo, da se »morajo opravičevati« zaradi jugoslovanskih notranjih zadev, da se morajo odpovedati vezem z Jugoslavijo in Slovenijo, da ob vsaki priložnosti (tudi ob nogometnem srečanju) izpričajo svojo lojalnost državi, ki jih »gosti«.

V spodbudo tistim, ki bi se želeli znanstveno lotiti pojava intolerance do Slovencev, navajam dva - po mojem mnenju - še kar uspela poskusa razvrstitve antisemitizma oz. določene oblike anticionizma.

I. V kakšnih oblikah se pojavlja antisemitizem? Na podlagi široke dokumentacije raznih epizod bi po mnenju Alfonsa Di Nole (Antisemitismo in Italia, 1962/72, Firence, Vallecchi 1973, str. 188-210) kazalo razvrstiti ta pojav na sedem stereotipov:

a) GENERIČNI STEREOTIP: splošno negativna rezerva o Židih tudi na ravni psovke, kot: »Židje so smet«, »Židje so mrhovine«...

b) ZNAČAJSKI STEREOTIP: »Žide takoj spoznaš po značaju«, »uhrni, lakomni, tatovi«, »izžemajo ljudi, med katerimi živijo«, »morilci, fanatiki«, »ošabni, rasisti«, »jim ne moreš zaupati, licemerni«, »racionalisti, materialisti«, »sadisti, smrdljivci«...

c) RASNI STEREOTIP V OŽJEM POMENU: »Židje imajo tipične, vidne in opisne somatske poteze«, »Židje so nižja rasa«...

č) VERSKI STEREOTIP: »antikristi, satanski«, »njihova vera je zastarela in materialistična«, »Židje so preganjali Jezusa, so umorili boga«, »židovski bog je maščevalen in uničevalen«, »Židje opravljajo ritualne umore«...

d) POLITIČNI STEREOTIP: »Židje načrtujejo politično osvojiti človeštvo«, »kuje se mednarodna židovska zarota«, »marksizem in komunizem sta zlo in Židje so njegovi avtorji«, »Židje navdihujejo revolucije, anarhijo, oporečništvo«, »Židje so masoni«, »Washington je orodje v rokah Židov«, »Moskva je orodje v rokah Židov«, »Židje niso lojalni do države, ki jih gosti«, »so kozmopoliti in izdajalci«, »povzročajo vojne«...

e) EKONOMSKOPOLITIČNI STEREOTIP: »Židje kujejo ekonomsko osvojitev sveta, Zahoda, nemške države, Italije«, »kapitalizem izhaja iz religioznega materializma Židov«, »Židje imajo financo v svojih rokah«, »Židje izrabljajo«, »kapitalizem je zlo in Židje so njegovi avtorji«...

f) KULTURNI STEREOTIP: »tisk je v židovskih rokah«, »psihoanaliza je zlo in Židje so jo uvedli«, »židje korumpirajo umetnost in kulturo«...

II. V spodnji razvrstitvi ne gre za anticionizem, ki je lahko eno izmed možnih političnih stališč (kot se lahko zagovarja tudi breznarodnostna družba, anarhija ali antievropeizem, antijugoslovanstvo, antiitalijanstvo, antislovenstvo, toda vedno s stališča negacije pravice do samostojne države oz. tvorbe, nikoli pa ne s stališča negacije narodnosti).

Že na prvi pogled je jasno, da - razen izjem - ko bi hoteli spregovoriti o nevarnem onesnaženju anticionističnega govorjenja in pisanja z elementi antisemitske vsebine, prvi štirje stereotipi po Di Nolovi razvrstitvi ne pridejo v poštev. Tako nihče ne pravi, da so Izraelci na strani krivice, ker so Židje ubili Kristusa ali ker smrdijo...

Bolj pogosto je anticionizem onesnažen z elementi političnih in ekonomskih stereotipov o Židih. Pri tem bi moral tisti, ki zagovarja anticionizem, dobro paziti; saj se zelo lahko zgodi, da nehote pritisne na klasične vzvode antisemitizma, ki so še kako prisotni med ljudmi. Ko se začne hraniti anticionistična propaganda in domišljija s trditvami o raznih mednarodnih židovskih zvezah in lobijih, o hobotnici, ki je nekje med Pentagonom in Wall Streetom in ki finansira (plutokratski) imperializem ipd., je vse skupaj na nedopustni ravni.

Yohanan Manor je v nekem svojem članku opravil tipizacijo najbolj pogostih anticionističnih parol, ki so lahko nekakšen pandant Di Nolovim stereotipom. Po Manorju naj bi dolžili cionizem teh dejstev:

a) mednarodna zarota; b) nadzorstvo nad komunikacijami; c) nadzorstvo nad bankami; č) zločini proti človeštvu zaradi kriminalne nravi židovstva (biblija, talmud, izvoljeno ljudstvo); d) rasizem; e) fašizem-nacizem; f) genocid; g) izrabljanje holokavsta; h) izmišljija o holokavstu; i) sovražnik miru.

Če je koga volja, naj se zabava s tem, da ustavi v gornji razvrstitvi po analogiji razne: »fojbe, titoizem, komunizem, genocid v Istri, slovenske banke, slovanska nevarnost, Bosanci na Krasu, manjvredna kultura, umor ribičev, izgubljena italijanska ozemlja, titovska zasedba Trsta« itd. Videl bo, da še kar gre.

Zatorej toplo vabilo Sloriju, Univerzi in vsem, da preučijo vse oblike nestrpnosti do Slovencev. Fenomenologija predsodkov in nestrpnosti v zamejstvu, ki jo tako ali drugače občutimo na svoji koži, je vredna znanstvene študije in knjige, saj smo pred raznimi izpadi nebogljeni, idejno neoboroženi, da bi se jim postavili po robu. Znova in znova se čudimo, da lahko prihaja do takih epizod; ne najdemo jim vzroka in vsakič malce bolj obupamo in se malce bolj vdamo...

FILIP FISCHER

24. olimpijske igre

seul 17. septembra - 2. oktobra 1988

Sovjetski zvezi kar sedem zlatih kolajn

Sovjetska zveza je včeraj zares »pokazala zobe«. Osvojila je namreč kar sedem zlatih in tri bronaste kolajne, tako da je dosedanji obračun »velike zbornaje« kar 14 zlatih, 3 srebrne in 11 bronastih kolajn. Sovjetom torej zares gre vse po olju ...

Sovjeti so osvojili kar prva tri mesta v gimnastičnem mnogoboju, bili so uspešni s plavalcem Poljanskim, kar tri zlate kolajne so osvojili z rokoborci in po eno v kolesarstvu.

Na dan pravega zmagoslavja SZ pa je tudi Italija posegla po dveh srebrnih kolajnah. Osvojila ju je v modernem peteroboju ekipno in z odličnim Massullom (tu pa je dvojno zmago slavila Madžarska). Končno so tudi odbojkarji zadovoljili, saj so s 3:2 premagali Švedsko.

Jugoslavija je včeraj ostala brez kolajn. Strelec Goran Maksimović je tokrat osvojil le 8. mesto. Košarkaricam so Američanke postregle s pravo lekcijo, vaterpolisti so v 2. kolu zmagali kot tudi rokometaši, Živojinović pa se je moral na teniškem turnirju klavrno posloviti, medtem ko je Sabrina Goleš poskrbela za podvig.

Junakinja včerajšnjega plavalnega dne je bila 17-letna Američanka Janet Evans, ki je na 400 m prosto zmagala s svetovnim rekordom. In končno je na teh OI »zaslovel« tudi Američan Matt Biondi, ki se ni pustil presenetiti na 100 m prosto.

Žal pa je tudi včeraj prišlo do škandala v zvezi z dopingom. Bolgarskemu dvigalcu uteži Grablovu so namreč odvzeli zlato kolajno in jo tako dodelili Sovjetu Mirzojanu.

Ameriške košarkarice so kar pregazile Jugoslovanke, saj so jih premagale s 27 točkami razlike (101:74). (Telefoto AP)

Moderni peteroboj: ob slavju Madžarov

»Zlati« srebrni kolajni azzurrov

V znamenju popolnega slavja Madžarov se je končalo tudi tekmovanje v modernem peteroboju, v katerem so Italijani prav s preizkušnjama v streljanju in krosu v zadnjem hipu prišli kar do dveh srebrnih kolajn, ki sta izgledali že nedosegljivi.

V tekmovanju posameznikov jo je osvojil Carlo Massulo, ki je na končnem vrstnem redu prehitel dotlej bolje uvrščenega Sovjeta Jagorašvilija, vendar je ta v sklepnem krosu povsem odpovedal in bil le dvaindvajseti.

V ekipni konkurenci Italijanom v zadnjem dnevu ni uspelo ohraniti prvega mesta, saj so jih Madžari v krosu le ugnali. Toda s srebrom so v taboru azzurrov vseeno zelo zadovoljni, saj je po prvih treh preizkušnjah bolj slabo kazalo. Za vsega je kriv uporni... konj Renardo, ki je Masali preprečil boljšo uvrstitev. Sabljaško tekmovanje, v katerem so bili Italijani favoriti, se je izteklo še slabše, v plavanju pa je trojka azzurrov le minimalno omilila zaostanek. Odločilno je bilo tako odlično streljanje azzurrov, ki je ekipo pripeljalo do začasnega vodstva.

Italijani so, kot znano, na igrah v Los Angelesu osvojili kar tri kolajne (zlato z Masalo in bron z Masullom med posamezniki in zlato ekipno), vendar menijo, da ni letošnja bera nič slabša, če upoštevamo, da je v Seulu nastopila (in se uveljavila) vsa vzhodna elita.

Policist Massullo (33 let), »stari študent Masala (31 let) in mlajši karabinjer Tiberti so pravi junaki, saj se o njih govori le ob priliki iger, čeprav trenirajo od šest do osem ur na dan in to kar v petih med sabo povsem različnih disciplinah. Vsi so iz Rima, pravzaprav še celo iz istega okraja in so tudi zunaj igrišča dobri prijatelji.

VRSTNI RED

Posamezniki: 1. JANOŠ MARTINEK (Madž.) 5.404 točk; 2. CARLO MASSULO (It.) 5.379; 3. VAKTANG JAGORŠVILI (SZ) 5.367; 4. Atila Mizer (Madž.) 5.281; 5. Christoper Ruer (Fr.) 5.242; 6. Richard Phelps (VB) 5.229; 7. Laszlo Fabijan (Madž.) 5.201; 8. Joel Bouzou (Fr.) 5.198.

Ekipno: 1. MADŽARSKA 15.886 TOČK; 2. ITALIJA (MASSULO, MASALA, TIBERTI) 15.571; 3. VEL. BRITANIJA 15.276; 4. Francija 15.268; 5. SZ 15.214; 6. ČSSR 15.043; 7. Švica 14.863; 8. Mehika 14.785.

Na sliki (telefoto AP)**: srečni člani italijanske ekipe po tekmovanju v krosu**

Prešeren in Mujkić prva Slovenca v Seulu

Posebej za Primorski dnevnik
FRANCI BOŽIČ

SEUL — To je bil velik dan za jugoslovansko veslanje. Kar dva izmed samo treh čolnov sta se namreč uvrstila v sobotni veliki finale. Hud polom pa so doživeli azzurri: skoraj 30-člansko italijansko veslaško zastopstvo bo imelo namreč le tri finaliste. Pri tem pa je treba vedeti, da je Italija ena vodilnih velesil v tej panogi ter da je računala na veliko več kolajn kot ima finalistov, medtem ko je Jugoslavija dežela z obrobja ter da je že celo presegla pričakovanja.

Italijani se v treh finalnih nastopih realno nadejajo treh kolajn, toda tudi Jugoslovanom bi morala pripasti vsaj ena. Jeseničana v blejskem dvojcu brez krmarja, 26-letni Bojan Prešeren in Sadik Mujkić (s priimkom na ić, ta na Jesenicah rojeni nadarjeni mladenič govori v gorenjščini z »ejga«) sta znova zablestela na reki Han. Po zmagi v predtekmovanju sta tokrat zasedla 2. mesto za romunskim čolnom za katerega je že rezervirana zlata kolajna. In dvema fantoma iz Slovenije naj bi bila namenjena bronasta kolajna.

»Tu nekje je naše mesto, kar bi bilo več, bi bila velika sreča in kar manj, velika smola. Vsekakor pa se ne bomo zadovolili s 5. ali 6. mestom,« je po polfinalu dejal njun trener Miloš Janša z Bleda. Slovenskim športnikom se v Seulu pač ne godi najbolje. Strelec Debevec in telovadec Kolman sta razočarala, rokoborec Podlesek je pristal v mejah pričakovanj, igralci v igrah, rokometaša Puc in Pušnik, košarkarja Zdovc in Dornikova tudi ne blestijo, kot niso tudi kolesarji Smole, Papež, Bonča in Šebenik. Od tistih, ki še pridejo na vrsto, si lahko nekaj obetamo le od kranjskega plavalca Darjana Petriča.

Toda že skoraj ni dvoma, da bosta Prešeren in Mujkić v skromnem slovenskem zastopstvu športnika štev. 1. »Toda nisva se zmedla, zdaj še bolj veva, da sva zares močna: prednost priznavava le Romunoma in Angležema, od drugih sva boljša,« sta z združenimi močmi pripovedovala člana blejskega dvojca.

Drugi blejski čoln Janša-Mirjanič s krmarjem Ambrožičem ni imel »dneva«. S četrtim mestom se je uvrstil le v mali finale. V velikem finalu pa bo tudi četverec s krmarjem - to je splitsko-beograjska kombinacija, v kateri je tudi štirikratni olimpijec Zlatko Selenc.

Janet Evans (ZDA) junakinja včerajšnjega plavalnega dne

Posebej za Primorski dnevnik
SERGIJ TAVČAR

Dan, v katerem pade samo en svetovni rekord, v katerem osvajajo po dve zlati kolajni ZDA in NDR ter eno SZ, v katerem ni niti ena sama finalna tekma zanimiva, pa jo zmagovalec osvoji z veliko prednostjo, lahko štejemo za kar »mrtvi« dan v sporedu plavalnih tekem na 24. olimpiadi. Ni kaj: »predobro« smo bili navajeni po »ognjemetih« s prvih dveh dneh. Ni presenečenje, da Janet Evans in Matt Biondi osvojita zmagi v svojih paradnih disciplinah, da postavna Christine Otto osvoji svojo drugo in tretjo zlato kolajno v tekmah, kjer je bila skupaj s tovarišicami iz štafete velik favorit in da Igor Poljanski potrdi svoj svetovni naslov in rekord.

In vendar: svetovni rekord 17-letne Kalifornijke Janet Evans, ki je za kar poldrugo sekundo potolkla svojo prejšnjo najboljšo znamko in to s suvereno prednostjo pred Vzhodno Nemko Friedrichovo, ki je kljub temu krepko izboljšalaevropski rekord, res ni vsakdanja stvar. Dejstvo, da si komaj 14-letna Madžarka Egerszegy uspe priboriti srebro in to na račun močne plavalke iz NDR, ki je mimogrede rečeno večkratna evropska in svetovna prvakinja, tudi ni kar tako. Ne gre prezreti tudi dejstva, da je črnopolti Woods iz nizozemskih Antilov uspel priplavati v skupini najboljših šestnajstih šprinterjev na svetu.

In še: drugi najboljši čas vseh časov na 100 m prosto, ki ga je dosegel Američan Jacobs, bron za neznanega Novozelandca Kingsmana na 200 m hrbtno. No, če pomislimo na vse to, le vidimo, da ni bil zaman dan, ki smo ga preživeli v bazenu v Olimpijskem parku v Seulu.

FINALNI IZIDI

ŽENSKE

400 m prosto: 1. EVANS (ZDA) 4'03''85 (svet. rek.); 2. FRIEDRICH (NDR) 4'05''94; 3. MÖHRING (NDR) 4'06''62; 4. Bruce (ZDA) 4'08''16; 5. Elford (Avstral.) 4'10''64; 6. Arnold (Bel.) 4'11''73; 7. Orthwig (ZRN) 4'13''05; 8. Trefilova (SZ) 4'13''92.

Američanka Janet Evans

100 m hrbtno: 1. OTTO (NDR) 1'00''89; 2. EGERSZEGI (Madž.) 1'01''56; 3. SIRCH (NDR) 1'01''57; 4. Mitchell (ZDA) 1'02''71; 5. Barr (ZDA) 1'02''78; 6. Poll (Kost.) 1'03''34; 7. Livingstone (Avstral.) 1'04''15; 8. Aizpors (ZRN) 1'04''19.

Štafeta 4x100 m prosto: 1. NDR (Otto, Meissner, Hunger, Stellmach) 3'40''63; 2. NIZOZEMSKA (Marianne in Mildred Muis, Van Bentum, Brienesee) 3'43''39; 3. ZDA (Wayte, Krener, Walker, Torres) 3'44''25; 4. Kitajska 3'44''69; 5. SZ 3'44''99; 6. Kanada 3'46''75; 7. ZRN 3'46''90; 8. Danska 3'49''25.

MOŠKI

100 m prosto: 1. BIONDI (ZDA) 48''63; 2. JACOBS (ZDA) 49''08; 3. CARON (Fr.) 49''62; 4. Prigoda (SZ) 49''75; 5. Bačkatov (SZ) 50''08; 6. Baildon (Avstral.) 50''23; 7. Johansson (Šved.) 50''35; 8. Werner (Šved.) 50''54.

200 m hrbtno: 1. POLJANSKI (SZ) 1'59''37; 2. BALTRUSCH (NDR) 1'59''60; 3. KINGMAN (N.Zel.) 2'00''48; 4. Zabolotnov (SZ) 2'00''52; 5. Richter (NDR) 2'01''67; 6. Berndt (ZRN) 2'01''84; 7. Veatch (ZDA) 2'02''26; 8. Romero (Braz.) 2'02''28.

kolajne

Države	Z	S	B
SZ	14	3	11
NDR	6	7	6
ZDA	5	4	4
Bolgarija	4	5	3
Madžarska	4	3	1
ZRN	3	3	4
V. Britanija	2	3	3
Italija	2	2	1
Jugoslavija	2	0	1
Kitajska	1	4	4
J. Koreja	1	3	3
Poljska	1	2	1
Avstralija	1	2	0
Romunija	1	2	0
ČSSR	1	1	0
N. Zelandija	1	0	2
Norveška	1	0	0
Surinam	1	0	0
Turčija	1	0	0
Švedska	0	2	2
Japonska	0	2	1
Francija	0	1	2
Finska	0	1	1
Kostarika	0	1	0
Nizozemska	0	1	0
Belgija	0	0	1
Grčija	0	0	1

24. olimpijske igre

Jugoslovanski nogometaši izločeni po tekmi z Brazilijo

Odlična igra, a vseeno poraz

BRAZILIJA - JUGOSLAVIJA 2:1 (1:0)

STRELCI: v 26. min. Andre, v 57. min. Jose, v 71. min. Šabanadžović.

BRAZILIJA: Claudio, Joao, Ademir, Geovani, Romario, Andre, Luis, Alioso, Ilton, Jorge, Jose.

JUGOSLAVIJA: Stojanović, Stanojković, Spasić, Katanec, Jozić, Barbarić, Šabanadžović, Stojković, Mihić (Šuker), Brnović (Milošević), Tuce.

SODNIK: Spirin (SZ). GLEDALCEV: 35 tisoč.

Jugoslovanski nogometaši so z včerajšnjim porazom proti sicer odličnim Brazilcem zapustili prizorišče olimpijskih iger. Takoj je treba poudariti, da so »plavi« igrali odlično in da so bili celo boljši ob svojih renomiranih nasprotnikov. žal pa so v obrambi dvakrat zgrešili, nasprotniki pa so svoji edini dve priložnosti tudi izkoristili. Jugoslovani pa so napadali in napadali, vendar pa so izkoristili eno samo samcato priložnost.

Brazilija je povedla v sredini prvega polčasa s krasnim prostim strelom, ki ga je izvedel Andre, vratar Stojanović pa je bil nemočen. V drugem delu igre so Jugoslovani še pritisnili, saj so si strastno želeli zmago, s katero bi se prebili v četrtfinale. Vendar so jih Brazilci kaj kmalu še drugič presenetili iz protinapada, tako da je bilo predčasno tekme konec.

Po šoku so se »plavi« spet zbrali in zaigrali odlično, vendar pa je bilo že prepozno. Mladi Davor Šuker se dvakrat ni najbolje znašel pred nasprotnikovimi vrati, ko pa ja Šabanadžović končno dosegel zadetek, je to bilo že prepozno.

Jugoslovani so bili po koncu tekme zelo razočarani. Zavedali so se namreč, da so si napredovanje zapravili sami z »nesrečnim« porazom proti Avstraliji.

Zvezni selektor Ivica Osim je po tekmi dejal sledeče: »Razumljivo je, da smo razočarani. Nekdo je igral boljše, nekdo slabše, vendar pa je bil nivo nogometa, ki smo ga prikazali na tej olimpiadi, zadovoljiv. Mojim ne morem očitati niti pomanjkanje borbenosti, saj so se trudili čisto vsi, vendar pa nas je pokopala uvodna tekma proti sicer solidni Avstraliji.«

V drugi tekmi D skupine je Avstralija po predvidevanju premagala Nigerijo z 1:0 in se tako kvalificirala v četrtfinale.

LESTVICA

Brazilija	3	3	0	0	9:1	6
Avstralija	3	2	0	1	2:3	4
Jugoslavija	3	1	0	2	4:4	2
Nigerija	3	0	0	3	1:8	0

SKUPINA C

IZIDA 3. KOLA: SZ - ZDA 4:2 (3:0); Argentina - Južna Koreja 2:1 (1:1)

LESTVICA: SZ 5 točk; Argentina 3; Južna Koreja in ZDA 2.

ČETRTFINALNI SPORED (25. t. m. ob 8.00)

Zambija - ZRN; SZ - Avstralija; Švedska - Italija; Brazilija - Argentina.

Ženski košarkarski turnir

ZDA pregazile Jugoslovanke

Ameriška košarkarska reprezentanca je včeraj pregazila Jugoslovanke, ki so doživele pravo košarkarsko lekcijo. »Plave« so začele izredno, vendar pa so že v sredini prvega dela igre popustile, tako da je bilo ob koncu prvega polčasa vse odločeno. Vendar pa ni sedaj še nič izgubljenega, saj lahko Jugoslovanke še posežejo po eni od kolajn, seveda če ne bodo zaigrale tako nervozno in raztreseno kot včeraj.

SKUPINA A

IZIDI 2. KOLA: SZ - J. Koreja 69:66 (33:35); Avstralija - Bolgarija 63:57 (31:30).

LESTVICA: SZ 4; J. Koreja in Avstralija 2; Bolgarija 0.

SKUPINA B

ZDA - Jugoslavijja 101:74 (55:40); Kitajska - ČSSR 68:64 (36:36).

LESTVICA: ZDA 4; Jugoslavija in Kitajska 2; ČSSR 0.

Gimnastika: Sovjeti na prvih treh mestih

Sovjet Vladimir Artemov, dobitnik zlate kolajne v mnogoboju. (Telefoto AP)

Z dvema »čistima desetkama« in s skupnim seštevkom 119,125 točk je 23-letni Sovjet Vladimir Artemov osvojil zlato kolajno v mnogoboju.

Prva tri mesta treh Sovjetov v tem mnogoboju pa potrjujejo absolutno premoč sovjetskih gimnastičarjev na teh OI. Drugo mesto za Artemovim je namreč osvojil Valeri Ljukin, tretji pa je bil Dmitrij Bilozerčev. Naj omenimo le, da trije Sovjeti na vseh orodjih niso osvojili manj od 9,9 točke.

Sovjetom bi lahko zmešal štrene odličen vzhodnonemški telovadec Sylvio Kroll, ki pa je nesrečno padel med vajo na bradlji. Kroll pa je bil odličen na konju, kjer si je prislužil »desetko«.

Na povsem zadovoljivo 15. mesto pa se je uvrstil Italijan Boris Preti, 17. je bil Jurij Chechi, 24. pa Poalo Bucci, kar kaže, da se Italija počasi vrača v krog boljših reprezentanc in je že najboljša do vseh »zahodnih gimnastičnih sil«.

VRSTNI RED

1. VLADIMIR ARTEMOV (SZ) 119,125; 2. VALERI LJUKIN (SZ) 119,05; 3. DMITRIJ BILOZERČEV (SZ) 118,975; 4. Tippelt (NDR) 118,000; 5. Gherman (Rom.) 117,825; 6. Kristozov (Bolg.) 117,750 in Črongsen (Kit.) 117,750; 8. Guczoghy (Madž.) in Iketani (Jap.) 117,675; 1. Kroll (NDR) in Micušima (Jap.) 117,625 ... 17. Cikijang (Kit.) in Boris Preti (It.) 117,300; 17. Juri Chechi (It.) 117,275 ... 24. Paolo Bucci (It.) 116,600.

Vaterpolo: z zmago proti Madžarski

Plavi so se oddolžili

V drugem kolu vaterpolskega turnirja se je Jugoslavija z zmago proti Madžarski z 10:9 (3:1, 1:3, 4:1, 2:4) oddolžila za uvodni poraz z ZDA, čeprav tudi tokrat ni igrala najbolj prepričljivo. Zadetke za Jugoslavijoi so dosegli: Djuho 3, Bukić in Gočanin 2, Lušić, Andrić in Paškvalin 1. Ker je Španija premagala ZDA je v drugi skupini še vse odprto.

Italija pa je v A skupini z 11:1 (5:0, 2:1, 1:0, 3:0) pregazila domačine, ki nastopajo zgolj kot prireditelji iger. Azzurri so se pravzaprav svojih nasprotnikov usmilili. Strelci: Ferretti 3, Postiglione in Pisano 2, Steardo, Campagna, Porzio in Misaggi 1.

IZIDI A SKUPINE

Italija - J. Koreja 11:1, NDR - Francija 10:9, SZ - Avstralija 11:4.

LESTVICA

ZRN 4, Italija in SZ 3, Francija 2, Avstralija in J. Koreja 0.

IZIDI SKUPINE B

Grčija - Kitajska 10:7, Španija - ZDA 9:7, Jugoslavija - Madžarska 10:9.

LESTVICA

Španija 4, Madžarska, Grčija, Jugoslavija in ZDA 2, Kitajska 0.

Malokalibrska karabinka

Za Maksimovića je 8. mesto uspeh

Po zmagi z zračno puško je Jugoslovan Goran Maksimović nastopil tudi v tekmovanju z malokalibrsko karabinko. Uvrstil se je v finalni krog osmih najboljših, tam pa osovjil končno 8. mesto, potem ko je bil nekaj časa peti. Zan je ta rezultat vsekakor uspešen.

VRSTNI RED

1. MALCOLM COOPER (VB) 1,279,3 točke; 2. ALISTER ALLEN (VB) 1.275,6; 3. KIRIL IVANOV (SZ) 1.275,0; 4. K. Christense (Dan.) 1,273,6; 8. G. Maksimović (Jug.) 1.271,5.

Na moškem odbojkarskem turnirju

Prvi upseh »azzurrov«

Po dveh prepričljivih porazih so italijanski odbojkarji le izbojevali prestižno zmago s Švedsko. Hkrati pa so se Italijani tudi oddolžili Švedom za poraz na kvalifikacijskem majskem turnirju v Firencah. Tudi tokrat Italijani niso najbolje pričeli, a so v nadaljevanju uredili svoje vrste, da so tekmeca v zadnjem in petem nizu povsem nadigrali.

V skupini A prepričljivo vodi SZ, ki je brez večjih težav premagala Južno Korejo, Brazilija bo po zmagi z Bolgarijo osvojila drugo mesto v skupini.

V skupini B je bil derbi 3. kola med ZDA in Argentino. Južnoameričani so celo povedli z 2:0 in četrti niz izgubili na razliko in s tem tudi prestižno zmago nad svetovnimi in olimpijskimi prvaki. Američani imajo s to zmago bržčas tudi zagotovljeno prvo mesto v skupini. Bitka za mesto pod vrhom je zelo izenačena med Argentino, Nizozemsko in Francijo, saj sta Japonska in Tunizija obsojeni na zadnji dve mesti.

IZIDI 3. KOLA

SKUPINA A: Brazilija - Bolgarija 3:1 (13:15, 15:6, 15:12, 15:12), Italija - Švedska 3:2 (9:15, 15:6, 12:15, 15:12, 15:3), SZ - Južna Koreja 3:0 (15:6, 15:7, 15:13).

LESTVICA: SZ 6, Brazilija 4, Južna Koreja, Švedska, Bolgarija in Italija 2.

SKUPINA B: ZDA - Argentina 3:2 (11:15, 11:15, 15:4 17:15, 15:7), Nizozemska — Tunizija 3:0 (15:6, 15:10, 15:5), Francija — Japonska 3:1 (10:15, 15:10,17:15,15:12), Nizozemska - Tunizija 3:0 (15:6, 15:10, 15:5). LESTVICA: ZDA 6, Argentina, Francija in Nizozemska 4, Japonska in Tunizija 0.

JADRANJE

Tretji dan jadralnih regat so bile italijanske posadke nekoliko slabše. Do konca tekmovanja v jadranju pa so na sporedu še štiri regate, tako da se bo dalo še marsikaj popraviti, kljub muhastemu vremenu.

Doping: Bolgaru odvzeli zlato

Bolgarskemu dvigalcu uteži Mitku Grablevu je tekmovalna komisija odvzela zlato kolajno v kategoriji do 56 kg. Test proti dopingu je pokazal, da je Grablev zaužil diuretik, s katerim se prikriva jemanje nedovoljenih poživil. Vodstvo olimpijskega odbora je tako Bolgaru odvzelo zlato in ga dodelilo Sovjetu Mirzojanu. Srebro je preje Kitajec Kjang, bron pa njegov rojak Šoubin.

Primer Grableva ni osamljen. Domov so kazensko poslali tudi člana avstralske ekipe v modernem peteroboju Jamesa Watsona. Po sabljaški preizkušnji tretjega dne so izvidi pokazali prisotnost prekomerne količine kofeina. Avstralci so ostali tako brez uvrstitve.

Primeri odkritja dopinga niso ravno najbolj pogosti, toda po znanih polemikah iz prejšnjih mesecev, se samo po sebi zastavlja vprašanje, koliko tekmovalcev se dokoplje do kolajne na nepošten način?

Podelili kolajne še v petih panogah

Premoč floretistk iz ZRN

V 6. dnevu seulskih iger so podelili kolajne še v drugih petih panogah. Poleg štirih v rokoborbi, velja predvsem omeniti nekoliko nepričakovano zmago malo poznanega Sovjeta Umarasa v zasledovalni vožnji (favorit Ditert je bil šelel tretji) in pa popolno slavje zahodnonemških floretistk. V tej sabljaški panogi so bile vse Italinake izločene že v predtekmovanju, kar je vsekakor neuspeh.

ROKOBORBA

Do 57 kg: 1. ANDRAS SIKE (Madž.); 2. STOJAN BALOV (Bol.); 3. CHARALAMBOS HOLIDIS (Gr.).

Do 68 kg: 1. LEVON DJOULFALAKIAN (SZ); 2. KIM SUNG-MOON (J. Koreja); 3. TAPIO SIPILA (Fin.).

Do 82 kg: 1. MIHAIL MAMJAŠVILI (SZ); 2. TIBOR KOMAROMI (Madž.); 3. KIM SANG-KJU (J. Koreja).

Preko 100 kg: 1. ALEKSANDER KARELIN (SZ); 2. RANGEL GVEROVSKI (Bol.); 3. TOMAS JOHANSSON (Šved.).

KOLESARSTVO

Zasledovalna vožnja posamezniki: 1. DŽANTAUTAS UMARAS (SZ); 2. DEAN WOODS (Avstral.); 3. BERND DITTERT (NDR).

KONJSKI ŠPORT

Mnogoboj pos.: 1. MARK TODD (N. Zel.) 42,60; 2. JAN STARK (VB) 52,80; 3. Virginia Leng (VB) 62.00.

Mnogoboj ekipno: 1. ZRN 225,95; 2. VEL. BRITANIJA 256,80; 3. NOVA ZELANDIJA 271,20.

DVIGANJE UTEŽI

Do 75 kg: 1. BORISLAV GUIDIKOV {Bol.); 2. INGO STEINHOEL (NDR); 3. ALEXANDER VARBANOV (Bol.).

SABLJANJE

Floret ženske: 1. ANJA FICHTEL (ZRN); 2. SABINE BAU (ZRN); 3. ZITA FUNKENHAUSER (ZRN).

toto hodori- toto hodori

Košarka ugnala vse

Odbojkarska zmaga Italije nad Švedsko je odkrila majhno zaupanje naših bralcev v »azzurre«, na katere sta stavila le dva. Nihče ni zadel razlike v koših med ZDA in Jugoslavijo (27), z izjemo enega pa so vsi pravilno napovedali zmago Biondija v plavanju.

Lestvica je po tretjem kolu naslednja: Peter Gerdol 18 točk, Ljubo Jančar in Darko Grgič 17, Zdravko Skupek 15, Dario Fabbri 14, Robert Luis 13 itd.

Med najbolj zvestimi igralkmi je Tatjana Čač od Sv. Ivana v Trstu. »Igram sledim skoraj izključno po časopisju. Sem namreč zaposlena in si televizijskih prenosov večinoma ne morem ogledati,« nam je povedala Tatjana, ki se je svoj čas ukvarjala z odbojko. »Najbolj mi je všeč gimnastika, sledim pa tudi skokom v vodo. Mislim, da bom za gimnastiko še žrtvovala nekaj spanja.«

Na včerajšnja vprašanja so bili odgovori precej raznoliki. Obetata se 2 ali 3 svetovni rekordi v plavanju, zmagovalka v maratonu pa naj bi v glavnem tekla pod 2 urami 25'. Najuspešnejši deskar je večinoma državljan ZDA.

Vprašanja za danes (odgovori med 18.30 in 19.30) se nanašajo na dogodke sobotnega programa:

- **Atletika, 100 m moški** - Zmagovalec teka (Velja 5 točk).
- **Gimnastika, finalna tekmovanja na 6 orodjih za moške** - Koliko zlatih bo osvojila SZ (Velja 6 točk).
- **Rokomet, Jugoslavija - Alžirija** - Razlika v korist Jugoslavije (Velja 3 točke).

Osrednja točka »škedine« je gotovo napovedan dvoboj med Johnsonom in Lewisom na 100 m. Privrženci prvega pravijo, da je Johnson ponovno v formi lanskega SP, predstavnik ZDA pa je izjavil, da je vrhunsko pripravljen. V besednem dvoboju je boljši Lewis. Kako bo na cilju?

Zaključno tekmovanje telovadnega mnogoboja je razkrilo nenavadno premoč mojstrov iz SZ, na posameznih orodjih pa so dobili najvišjo oceno tudi nekateri drugi.

Slovenijašport
VAŠ SVET JE SVET ŠPORTA

Slovenijašport na XXIV. letnih olimpijskih igrah SEUL 1988

z vrhunsko športno opremo adidas®

V opremi **adidas** tekmujejo jugoslovanski športniki v: rokometu — košarki — atletiki nogometu — kolesarstvu — rokoborbi — gimnastiki — veslanju — strelstvu in drugi

Slovenijašport in vrhunski šport — izkušnje, ki bogatijo program opreme za šport in prosti čas.

adidas®
TRI ČRTE POJEM KVALITETE

24. olimpijske igre

Ko strast prevlada nad dolžnostjo

Varnost pa taka...

Posebej za Primorski dnevnik
SAŠA RUDOLF

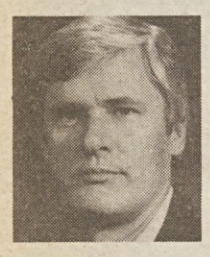

Ko navijaška strast prevlada nad službeno dolžnostjo, se lahko zgodi, da se policist spozabi in napade sodnika, ki bi ga sicer moral braniti pred razjarjeno množico. Podobni dogodki, ki so k sreči izjema, pa se doslej še niso pripetili na pomembnejših svetovnih športnih prireditvah. Koreja pa je dosedanjim rekordom, ki gredo od števila držav-udeleženk do najpomembnejše prisotnosti športnikov, dodala še enega, s katerim se nikakor ne bo mogla pohvaliti.

Med včerajšnjimi predtekovanji boksarskega turnirja sta se v petelinji teži pomerila Bolgar Aleksandr Hristov in domačin Jong Il Byun. Ko je sodnik, Novozelandec Walker, dvignil roko Hristovu in ga proglasil za zmagovalca, sta na ring skočila trenerja korejčevega boksarja in napadla sodnika, ki pa je bil sicer povsem nedolžen, saj zmago po točkah določa mednarodna 5-članska žirija. Na ring so vdrli še številni prenapeteži in grozili sodniku. Šele po nekaj minutah je policija napravila red in pospremila Walkerja in člane žirije v slačilnice.

Toda ko televizijske kamere niso več spremljale odhoda napadencev, so se policisti znesli nad osovraženo sodniško ekipo z brcami, zaušnicami in pravijo celo s pendreki. Televizijska kamera pa je polnih 67 minut snemala Jong il Byuna, ki se iz protesta ni hotel umakniti z ringa. Po dobri uri so ga le prepričali, toda incidenta še ni bilo konec. Boksar se je namreč še enkrat vrnil na ring, se po korejski navadi priklonil občinstvu na vseh štirih straneh ringa, nato pa počasi in slovesno odkorakal v slačilnico ob bučnem ploskanju, pomešanim z žvižgi.

Organizacijski odbor se je takoj oprostil za incident, poveljnik policijskih oddelkov, ki so zadolžene za varnost iger, pa je napovedal stroge kazni za prevroče navijače, preoblečene v policijske uniforme. Vsekakor slaba ocena za 300.000 pripadnikov raznih oddelkov, ki jim je organizacijski odbor poveril varnost.

Kot da vsega tega ne bi bilo dovolj, sta se nekaj ur kasneje v tretjem nadstropju IBC (Mednarodnega radiotelevizijskega centra) zboksala policista. Zgleda, da je prvi, ki bi moral zamenjati kolego, imel dveurno zamudo. Kolega ga je v pozdrav s pestjo sunil v obraz in ga s tem opozoril, naj bo v bodoče točnejši. Seveda mu zamudnik ni ostal dolžan, udarec je sledil udarcu, dokler ju televizijski tehniki niso ločili.

Boks: kljub zapletom se dvoboji nadaljujejo

Simić out, Parisi naprej

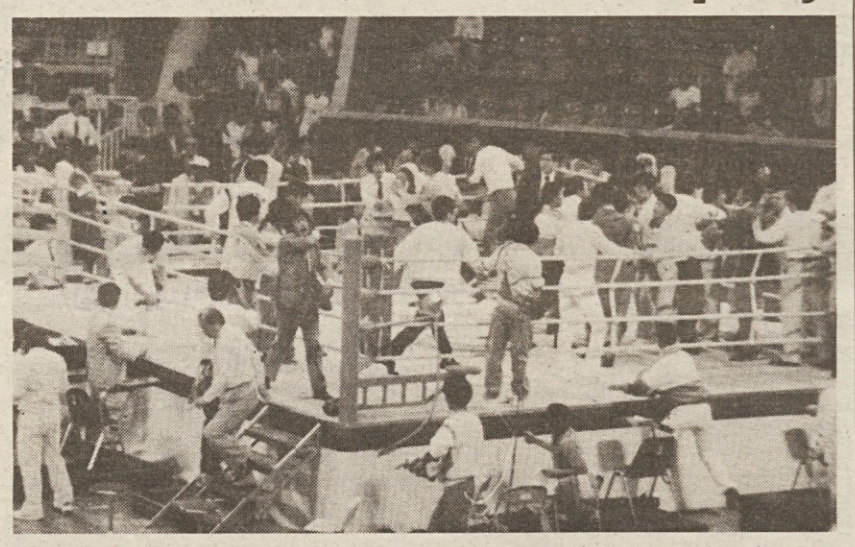

Če ne upoštevamo »napada« korejskih prenapetih navijačev po dvoboju med domačinom Jongom in Bolgarom Hristovom, o katerem poročamo v prispevku Saše Rudolfa iz Seula, se boksarski dvoboj nemoteno nadaljuje. V nekaterih kategorijah že tekmujejo za uvrstitev v osmino finala.

Po uspehih Dobrasinovića, Dukića in Škara je Jugoslavija včeraj izgubila svojega prvega predstavnika. Ljubiša Simič je v kategoriji do 57. kg naletel na evropskega prvaka Sovjeta Zakarjana in povsem zasluženo izgubil s 5:0. Simić je bil leta 1985 prvak Stare celine v kategoriji do 54 kg. Strokovnjaki ocenjujejo, da je Simič tu v Seulu izgubil prva dva kroga, z rahlo prednostjo pa dobil tretjega, kar ni bilo dovolj za uspeh proti objektivno močnejšemu nasprotniku.

V osmino finala peresje kategorije se je z zmago po točkah proti Tajvanu Hsiumgu uvrstil tudi Italijan Giovanni Parisi.

Razjarjena množica je po razglasitvi poraza domačina Jonga vdrla na ring.

Teniški turnir

Canè v 3. kolo Forget premagal S. Živojinovića

Italijan Paolo Canè se je uvrstil v 3. kolo teniškega turnirja, s tem da si je privoščil Španca Emilia Sancheza, slabše pa se je tokrat odrezal Jugoslovan Slobodan Živojinović, ki je izgubil s Francozom Forgetom. Nič pa ni mogel mladi Italijan Nargiso proti Američanu Timu Mayotteu.

V prvem kolu med ženskami sta bili uspešni tako Italijanka Raffaella Reggi kot Jugoslovanka Sabrina Goleš.

MOŠKI (2. KOLO): Canè (It.) - E. Sanchez 7:5, 6:3, 6:7, 6:4; Forget (Fr.) - Živojinović (Jug.) 7:5, 7:6, 6:2; T. Mayotte (ZDA) - Nargiso (It.) 2:6, 6:2, 6:4, 6:0

Gilbert (ZDA) - Čerkasov (SZ) 6:4, 1:6, 6:1, 6:2; Seguso (ZDA) - Cahill (Avstral.) 6:3, 7:6, 6:7, 6:2; Su Kim (J. Kor.) - Leconte (Fr.) 4:6, 7:5, 6:3, 3:6, 7:5; Mečir (ČSSR) - Bates (VB) 6:3, 4:6, 6:1, 6:4; Edberg (Šve.) - Moreno (Meh.) 6:2, 7:6, 6:0.

ŽENSKE (1. KOLO): Reggi (It.) - Smylie (Avstral.) 7:6, 6:0; Goleš (Jug.) - Sanchez (Šp.) 6:4, 6:2).

ROKOMET

JUGOSLAVIJA - ZDA 31:23 (17:11)

Jugoslovani so v 2. kolu zasluženo slavili proti sicer slabim ZDA, a si še niso opomogli po pekočemu porazu proti SZ, ki jim je zaprl pot do enega izmed prvih mest.

OSTALA IZIDA A SKUPINE: SZ - Švedska 22:18; Islandija - Alžirija 22:16. LESTVICA: SZ 4;Jugoslavija, Švedska, ZDA in Islandija 2; Alžirija 0.

IZIDI B SKUPINE: Južna Koreja - NDR 23:22; ČSSR.- Madžarska 19:16; Španija - Japonska 25:19. LESTVICA: Južna Koreja in ČSSR 4; NDR in Španija 2; Madžarska in Japonska 0.

televizijski spored

DANES, PETEK, 23. SEPTEMBRA

6.45 - boks (RAI 2, LJ); **7.00** - atletika MŽ (RAI 2, KP, LJ); **7.15** - vaterpolo Italija - Avstralija (RAI 2); **7.30** - dnevni pregled A (LJ); **8.10** - boks (KP ponovitev); **9.00** - kolesarstvo MŽ (RAI 2, LJ); **11.00** - boks (RAI 2, LJ); **12.00** - plavanje MŽ (RAI 2, KP, LJ); **14.00** - boks (KP); **15.00** - sabljanje M (LJ); **15.30** - sabljanje M (RAI 2, KP ponovitev), dnevni pregled B (LJ); **18.00** - ponovitve (KP); **18.10** - dnevni pregled (RAI 1); **20.30** - posebna rubrika (KP); **21.00** - ponovitve (KP); **22.30** - dnevni pregled (RAI 3); **23.30** - dnevni pregled (KP).

JUTRI, SOBOTA, 24. SEPTEMBRA

1.30 - atletika MŽ (RAI 2, KP, LJ); **2.00** - boks (RAI 2, LJ), veslanje MŽ (RAI 2, KP, LJ), atletika Ž (RAI 2, LJ); **4.00** - gimnastika M (RAI 2, KP, LJ), atletika M (RAI 2, KP, LJ); **4.45** - gimnastika M (RAI 2, KP, LJ), plavanje MŽ (RAI 2, LJ), atletika MŽ (RAI 2); **5.30** - plavanje MŽ (KP), gimnastika M (KP); **7.30** - dnevni pregled A (LJ); **7.45** - boks (RAI 2, KP, LJ), atletika MŽ (RAI 2; KP, LJ); **8.30** - atletika MŽ (KP); **9.00** - kolesarstvo MŽ (RAI 2, KP, LJ), **9.05** - plavanje (LJ); **9.15** - plavanje (RAI 2, KP ponovitev); **10.50** - boks (RAI 2, KP, LJ); **12.00** - plavanje MŽ (RAI 2, KP, LJ); **12.30** - odbojka Italija - SZ (RAI 2); **13.00** - dviganje uteži (LJ); **13.30** - košarka Jugoslavija - Portoriko (LJ); **14.00** - kolesarstvo (KP ponovitev), dviganje uteži (KP); **15.00** - sabljanje (RAI 2, LJ); **15.30** - sabljanje (KP ponovitev), dnevni pregled B (LJ); **16.00** - boks (LJ, RAI 2 ponovitev); **17.30** - boks (KP ponovitev); **18.30** - dnevni pregled (RAI 1); **19.30** - ponovitve (KP); **20.30** - posebna rubrika (KP); **21.00** - ponovitve (KP); **22.30** - dnevni pregled (RAI 3); **23.30** - dnevni pregled (KP).

hodori poroča

Južnokorejska evforija

Pravi izbruh navdušenja je v Južni Koreji povzročil podvig domačega rokoborca Kim Younga, ki je z zmago proti Sovjetu Turlikanovu osvojil zlato odličje. Gre za prvo zlato kolajno, ki so jo na letošnjih olimpijskih igrah dobili Južni Korejci. Korejska državna televizija je prikazovala zadnje poteze srečanja vsakih pet minut, iz vseh mogočih pozicij, kar je še bolj podžigalo val navdušenja, ki je sledil dvoboju. Na vsak način ne gre za izoliran primer, v kolikor so se Korejci izkazali za vroče navijače v vseh drugih disciplinah, v katerih nastopajo domači tekmovalci.

Prav posebna navijačica

Jugoslovanski športniki, ki naključno ne nastopajo, rade volje sledijo tekmovanjem svojih rojakov. Še najbolj aktivna je pri tem mlada splitska plavalka Anamarija Petričevič, ki je zvesta navijačica jugoslovanskih vaterpolistov. Anamarija nosi s sabo zastavo in je na tribunah posebno glasna. Seveda se ji bo vse to prav lepo obrestovalo, saj vaterpolisti že nestrpno pričakujejo tekmovanje v plavanju na razdalji 200 metrov, ko bo v bazen stopila mlada Spličanka...

Nesrečna italijanska konja

En konj italijanske jahalne reprezentance je včeraj poginil, medtem ko je drugega posebna veterinarska komisija označila kot neprimernega za tekmovanje. Zaradi dvojne nezgode se mora italijanska reprezentanca odpovedati nadaljnjemu tekmovanju.

danes, 23. 9. — 12 odločitev

Streljanje	8.00	0.00	Pištola hitro streljanje 30 nabojev	●
	8.00	0.00	Premične tarče 30 nabojev	●
	8.00	0.00	Skeet 75 golobov	
Veslanje	9.00	1.00	Vse kategorije M in Ž (7.-11.mesto)	
Hokej na travi	9.00	1.00	Avstralija - ZRN Ž (PT)	
	10.45	2.45	Nizozemska - Vel. Britanija Ž (PT)	
	13.30	3.30	J. Koreja - Kanada Ž (PT)	
	15.15	7.15	Argentina - ZDA Ž (PT)	
Namizni tenis	9.00	1.00	Posamezno in dvojice M + Ž (1.kolo)	
Sabljanje	9.00	1.00	Meč posamezniki (PT)	
	14.00	6.00	Sablja posamezniki (PT)	
	19.00	11.00	Sablja posamezniki	●
Atletika	9.00	1.00	Sedmeroboj 100 m ovire	
	9.10	1.10	Krogla M (KV)	
	9.30	1.30	Maraton Ž	●
	9.50	1.50	100 m M (PT)	
	10.00	2.00	Sedmeroboj višina	
	10.10	2.10	Troskok (KV)	
	11.00	3.00	400 m ovire M (PT)	
	12.40	4.40	400 m Ž (PT)	
	13.25	5.25	100 m M (PT)	
	13.30	5.30	Sedmeroboj krogla	
	13.50	5.50	Hoja 20 km	●
	14.00	6.00	800 m M (PT)	
	14.40	6.40	3000 m Ž (PT)	
	15.40	7.40	3000 m Ž (PT)	
	16.00	8.00	Sedmeroboj 200 m	
	16.10	8.10	Krogla M	●
	16.30	8.30	10000 m M (PT)	
Vaterpolo	9.00	1.00	Kitajska - ZDA (PT)	
	10.15	2.15	Grčija - Jugoslavija (PT)	
	11.30	3.30	Španija - Madžarska (PT)	
	14.00	6.00	ZRN - J. Koreja (PT)	
	15.15	7.15	Avstralija - Italija (PT)	
	16.30	8.30	SZ - Francija (PT)	
Košarka	9.45	1.45	Španija - Kanada (PT)	
	11.45	3.45	Brazilija - Egipt (Pt)	
	14.30	6.30	Kitajska - ZDA (PT)	
	16.30	8.30	Portoriko - Srednjeafriška rep.(PT)	
	19.30	11.30	J. Koreja - SZ (PT)	
	21.30	13.30	Jugoslavija - Avstralija (PT)	
Odbojka	9.45	1.45	ZDA - Brazilija Ž (PT)	
	12.00	4.00	Kitajska - Peru Ž (PT)	
	18.30	10.30	NDR - Japonska Ž (PT)	
	20.30	12.30	J. Koreja - SZ Ž (PT)	
Tenis	10.00	2.00	Dvojice M (1. kolo)	
	10.00	2.00	Posameznice (1. kolo)	
Boks	10.00	2.00	2. kolo	
	19.00	11.00	2. kolo	
Plavanje	10.00	2.00	400 m prosto M (PT)	
	10.00	2.00	100 m delfin Ž (PT)	
	10.00	2.00	200 m prsno M (PT)	
	10.00	2.00	100 m prsno Ž (PT)	
	10.00	2.00	4x100 prosto M (PT)	
	10.00	2.00	800 m prosto Ž (PT)	
	20.00	12.00	400 m prosto M	●
	20.00	12.00	100 m delfin Ž	●
	20.00	12.00	200 m prsno M	●
	20.00	12.00	100 m prsno Ž	●
	20.00	12.00	4x100 m prosto M	●
Gimnastika	12.00	4.00	Finale na orodjih Ž	●
Jadranje	13.30	5.30	Četrta regata	
Rokomet	14.00	6.00	ZDA - ČSSR Ž (PT)	
	15.30	7.30	Slonokoščena obala - SZ Ž (PT)	
	18.00	7.30	J. Koreja - Jugoslavija Ž (PT)	
	19.30	11.30	Kitajska - Norveška Ž (PT)	
Kolesarstvo	18.00	10.00	Zasledovalna vožnja ekipno (KV)	
	18.00	10.00	Hitrostna vožnja M (PF)	
	18.00	10.00	Hitrostna vožnja Ž (PF)	
	18.00	10.00	Zasledovalna vožnja ekipno (4F)	

LEGENDA: **M** moški; **Ž** ženske; **PT** predtekmovanje; **KV** kvalifikacije; **RP** repesaži; **8F** osmina finala; **4F** četrtina finala; **PF** polfinale; **UV** tekmovanje za uvrstitev; **FS** finalna skupina; **KO** končnica; **FI** finale; ● označuje odločitev. Če ni posebne oznake, gre za tekmovanja moških. Ure po lokalnem času so v sivem polju.

jutri, 24.9. — 30 odločitev

Streljanje	8.00	0.00	Zračna pištola 60 nabojev	●
	8.00	0.00	Skeet 50 golobov	●
Hokej na travi	9.00	1.00	ZRN - J. Koreja (PT)	
	10.45	2.45	Nizozemska - Kenija (PT)	
	13.30	5.30	Avstralija - Pakistan (PT)	
	15.15	7.15	Argentina - Španija (PT)	
	15.15	7.15	Kanada - Indija (PT)	
Namizni tenis	9.00	1.00	Posamezno in dvojice M + Ž (1.kolo)	
Atletika	9.30	1.30	400 m M (PT)	
	9.40	1.40	Kopje M (KV)	
	9.45	1.45	Sedmeroboj daljina	
	10.30	2.30	400 m Ž (PT)	
	11.00	3.00	100 m Ž (PT)	
	12.00	4.00	100 m Ž (PF)	
	12.00	4.00	Višina M (KV)	
	12.30	4.30	Troskok	●
	13.30	5.30	100 m M	●
	14.00	6.00	Sedmeroboj kopje	
	14.10	6.10	800 m Ž (PT)	
	15.10	7.10	800 m M (PT)	
	16.00	8.00	400 m ovire M (PF)	
	16.30	8.30	Sedmeroboj 800 m	●
Odbojka	9.45	1.45	Francija - ZDA M (PT)	
	12.00	4.00	Tunizija - Japonska M (PT)	
	14.30	6.30	Nizozemska - Argentina M (PT)	
	16.30	8.30	Švedska - Brazilija M (PT)	
	18.30	10.30	J. Koreja - Bolgarija M (PT)	
	20.30	12.30	SZ - Italija M (PT)	
Košarka	9.45	1.45	Kitajska - Kanda M (PT)	
	11.45	3.45	ZDA - Egipt M (PT)	
	14.30	6.30	Španija - Brazilija M (PT)	
	16.30	8.30	J. Koreja - Avstralija M (PT)	
	19.30	11.30	SZ - Srednjeafriška rep. M (PT)	
	21.30	13.30	Jugoslavija - Portoriko M (PT)	
Plavanje	10.00	2.00	200 m mešano Ž (PT)	
	10.00	2.00	200 m delfin M (PT)	
	10.00	2.00	100 m hrbtno M (PT)	
	10.00	2.00	4x100 m mešano Ž (PT)	
	10.00	2.00	50 m prosto m (PT)	
	10.00	2.00	1500 m prosto M (PT)	
	20.00	12.00	200 m mešano Ž	●
	20.00	12.00	200 m delfin M	●
	20.00	12.00	50 m prosto M	●
	20.00	12.00	800 m prosto Ž	●
	20.00	12.00	100 m hrbtno M	●
	20.00	12.00	4x100 m mešano Ž	●
Tenis	10.00	2.00	Posamezniki (3.kolo)	
	10.00	2.00	Posameznice (1. kolo)	
	10.00	2.00	Dvojice Ž (1. kolo)	
Gimnastika	12.00	4.00	Posamezno 6 orodij M	●
Rokomet	10.00	2.00	Jugoslvija - Alžirija M (PT)	
	11.30	3.30	Madžarska - Japonska M (PT)	
	14.00	6.00	Švedska - Islandija M (PT)	
	15.30	7.30	NDR - Španija M (PT)	
	18.00	10.00	SZ - ZDA M (PT)	
	19.30	11.30	J. Koreja - ČSSR M (PT)	
Veslanje	10.00	2.00	Četverec s krmarjem Ž	●
	10.10	2.10	Dvojka Ž	●
	10.30	2.30	Dvojec brez krmarja Ž	●
	10.50	2.50	Četverec s krmarjem M	●
	11.10	3.10	Dvojni četverec M	●
	11.30	3.30	Dvojec brez krmarja M	●
	11.50	3.50	Skif M	●
Boks	10.00	2.00	Drugo in tretje kolo	
	19.00	11.00	Drugo in tretje kolo	
Konjski šport	10.00	2.00	Preskoki (KV)	
Sabljanje	14.00	6.00	Meč posamezniki	
	19.00	11.00	Meč posamezniki	●
Dviganje uteži	14.00	6.00	82,5 kg (skupina C)	
	17.00	9.00	82,5 kg (skupina B)	
	21.00	13.00	82,5	●
Kolesarstvo	18.00	10.00	Zasledovalna vožnja M (PF)	
	18.00	10.00	Hitrostna vožnja M	●
	18.00	10.00	Hitrostna vožnja Ž	●
	18.00	10.00	Zasledovalna vožnja ekipno M	●
	18.00	10.00	Vožnja na točke M	●

LEGENDA: **M** moški; **Ž** ženske; **PT** predtekmovanje; **KV** kvalifikacije; **RP** repesaži; **8F** osmina finala; **4F** četrtina finala; **PF** polfinale; **UV** tekmovanje za uvrstitev; **FS** finalna skupina; **KO** končnica; **FI** finale; ● označuje odločitev. Če ni posebne oznake, gre za tekmovanja moških. Ure po lokalnem času so v sivem polju.

Nogomet: Liedholmova klop se maje

Roma v vrtincu polemik

RIM — Drugo kolo italijanskega pokala je potrdilo težavni položaj nekaterih enajsteric A lige, ki so z matematično ali skoraj gotovo izključitvijo še otežkočile svoj položaj. To velja v prvi vrsti za Romo, ki je doživela »zgodovinski« poraz proti Anconi, s čimer je zašla v pravcato krizo. V vrtincu polemik sta se znašla predvsem predsednik Viola in trener Liedholm, katerega klop se precej maje, saj po nekaterih agencijskih vesteh bi švedskega tehnika že pred pričetkom prvenstva zamenjal Eugenio Bersellini oziroma kdo drug. Sicer bo kaj več o tem predsednik Viola danes zjutraj povedal, ko bo tisku predstavil Daniela Massara, ki ga je rimski klub kupil od Milana.

Govorice o morebitnih zamenjavah trenerjev ne zadevajo samo Romo. Pri Udineseju so prvi znaki krize že vidni in to prej zaradi slabih rezultatov v prvenstvu, kot zaradi spodrsljajev v italijanskem pokalu. Od izidov naslednjih gostovanj v Piacenzi in Brescii bo namreč odvisno, če bo Sonetti še sedel na furlanski klopi.

Tudi pri Juventusu niso preveč zadovoljni z neuspehi ekipe v srečanjih italijanskega pokala, čeravno imajo Turinčani z odsotnostjo olimpijskih reprezentantov in poškodovanega Zavarova resna opravičila za nastali položaj.

Formula 1: Senna in Prost favorita tudi na Portugalskem

LIZBONA — Danes bodo na Estorilu prve uradne preizkušne vožnje za veliko nagrado Portugalske v formuli 1, ki bo na sporedu v nedeljo. Tudi na tej preizkušnji sta glavna favorita za končno zmago McLarnova pilota Senna in Prost, čeprav pri Ferrariju po uspehu v Monzi ne skrivajo optimizma.

Košarka: zmaga Armia

VERONA — V prvem srečanju košarkarskega memoriala Malagoli je peterka Armia iz Bologne s 83:78 (38:44) premagala videmski Fantoni. Pri zmagovalcih sta se izkazala predvsem Bucci (22 košev) in Banks (14). Od Videmčanov gre omeniti odličen nastop mladega Gregorisa, ki je dosegel 13 točk.

Košarka: danes in jutri v Miljah

Kakovosten turnir

V okviru prireditev ob napredovanju ženske košarkarske ekipe iz Milj v A-2 ligo bo danes in jutri v miljski telovadnici 3. mednarodni turnir, na katerem bodo, ob domači peterki Monteshell, nastopile postave Unicara iz Cesene, Iskre Ježice iz Ljubljane ter Gradine iz Pulja.

Na sinočnji predstavitvi turnirja je predsednik Giorgio Crevatin podčrtal pomembnost napredovanja ekipe, ki si je za to sezono zagotovila sponsorizacijo družbe Monteshell. Ob ugodni rešitvi finančnega vprašanja, je dodal Crevatin, ekipo iz Milj pesti pomanjkanje primernega tekmovalnega prostora, športne palače.

Spored: danes ob 20.00 Ježica - Gradine, ob 21.30 Monteshell - Cesena. Turnir se bo zaključil jutri zvečer (pričetek ob 20.00) s finalnima tekmama za 3. in 1. mesto.

Namizni tenis: prvi uradni nastopi

Zaposlenih več krasovcev

Ekipno prvenstvo v namiznem tenisu se bo pričelo čez približno tri tedne, novo sezono pa so odprli tretjekategorniki, ki so imeli prvo od treh preizkušenj za nastop na državnem prvenstvu. Turnir je bil konec tedna v Montecatiniju Terme. Kras Globtrade je bil zastopan z dvema tretjekategornicama, Alenko Obad in Tanjo Ravbar. Ravbarjeva je izpadla v drugem kolu, medtem ko je Alenka Obad z uvrstitvijo od 5. do 8. mesta osvojila prve točke za nastop na državnem prvenstvu, katerega se bodo lahko udeležili uvrščeni od 1. do 8. mesta po opravljenih treh preizkušnjah. Krasovki sta nastopili tudi v dvojicah, kjer sta v osmini finala klonili proti sestrama Crespi.

Prvo letošnjo tekmovalno preizkušnjo imajo za sabo tudi naraščajniki, ki so nastopili na pokrajinskem turnirju, ki je bil prejšnjo nedeljo v Trstu. Kras Globtrade se ga je udeležil s petimi pionirji: Marko Zaccaria, Aljoša Milič, Kristjan Hrovatin, Monika Radovič in Katja Stocca. Prvo mesto med pionirkami je osvojila Lara Possega (Bor), sledijo: 2. Piani, 3. Bersan, 4. Radovič, 7. Katja Stocca (slednjo so priključili starejšim pionirkam, saj ni bilo konkurence med mlajšimi). Med dečki je vrstni red naslednji: 1. Palin (Chiadino), 2. Della Mea, 3. Dandri, 6. in 7. A. Milič in M. Zaccaria.

Jutri in v nedeljo čaka mladince začetek pomembnega tekmovanja - prvi mladinski turnir za kvalifikacije na državno prvenstvo v Molfettu. Kras Globtrade bosta zastopali starejši pionirki Monika Radovič in Biserka Simoneta ter mladinci Igor Milič, Elena Colja in Martina Ravbar. Tekmovanje obsega pet preizkušenj, ki bodo v različnih mestih po Italiji, kvalificira pa se prvih osem. Lani našim ta cilj ni uspel - uvrstili so se v drugo osmerico - zato toliko bolj pričakujemo, da bodo rezultati na tem prvem turnirju dobri. (J. J.)

V nedeljo Jesenska trofeja

Skupina Crals Atletica Trieste organizira v nedeljo, 25. t. m., tek po kraških poteh, veljaven za Jesensko trofejo. Štart za mlajše udeležence teka (7 km) bo ob 9. uri izpred športnega središča pristaniških delavcev v Briščkih, kjer bodo pol ure kasneje štartali odrasli (10 km).

Danes v Novi Gorici

Mednarodni odbojkarski turnir

Novogoriški odbojkarski klub bo kot običajno pred novo sezono priredil mednarodni turnir, ki bo že danes v telovadnici osnovne šole IX. korpusa v Novi Gorici. Poleg domače drugoligaške vrste, katere sponzor je novogoriški MIP, bosta nastopila še prvoligaš Rijeka in Randi Sangiorgina iz San Giorgia di Nogaro (italijanska B-2 liga). Turnir se bo začel ob 17. uri.

Nogomet: Juventina povsem zadovoljila

CORMONESE - JUVENTINA 0:2 (0:1)

STRELEC: Andaloro in avtogol.

JUVENTINA: M. Molinari, Chizzolini, Travagin, Trevisan, Kerpan, Sermino (Tegas), Andaloro (Kavs), Tesolin, Tabaj, Del Negro (Bastiani), R. Molinari (Frandolič).

Štandreška Juventina je v zadnjem prijateljskem srečanju pred pričetkom prvenstva v gosteh zasluženo odpravila enajsterico Cormoneseja, ki nastopa v promocijski ligi. Igra je bila vseskozi zanimiva, Grionovi varovanci pa so proti vsakemu pričakovanju povsem nadigrali nasprotnika. (D.-M.)

Kar z veseljem se kopam po spodbudnih spominih, ki mi dajajo poroštvo, da bom danes uspel. In če bom danes, zakaj pa ne bi smel jutri? In pojutrišnjem? In do konca življenja? Navdaja me optimizem, in to v obdobju najhujšega fizičnega trpljenja, ko pa vem, da ga bom zmogel. Sonce, trpim zaradi tebe, vendar pa me tako nežno božaš, da verjamem, da mi želiš vse najboljše na tem vzponu in da mi boš še v bodoče pomagalo. Preizkušaš me. Ali sem ali nisem! Prav je tako. Vse prelahko bi bilo brez teh preizkušenj. Vidiš, sonce, kako zmagujem na tej tvoji prvi preizkušnji volje in moči? Ker vem, da bodo prišle še druge, vedno težje in vedno zahtevnejše. In ti bom pokazal, sonček, da bom tudi tiste ovire zmagovito premostil.

Spomini na trpljenje mi pomagajo pri premoščanju sedanjega trpljenja. Kako sem doma norel pri vajah z utežmi, pri teku pod soncem, pri mrzlih tuših večkrat na dan in še pri mnogih podobnih vajah vzdržljivosti. Toda, kaj je to pravo, resnično trpljenje? Ne, muka je vse nekaj drugega, trpljenje je nekaj vse bolj stvarnega, manj idealiziranega, bolj zemeljskega in ne tako v oblakih, kot so ta trenutek moje misli. Ljudje, ki umirajo od lakote, trpijo. Kako banalno, vendar pa tudi kako resnično. Zakaj ne bi smel jaz ponavljati te sicer tolikokrat izrabljene in zlorabljene fraze? Ker ne storim nič, da bi to resnično trpljenje ublažil. Je res, vendar pa lahko rzamišljam o svojem trpljenju, ki ni resnično trpljenje, ampak le umetno ustvarjeno in navsezadnje prostovoljno in zaželeno, torej le njegova poza, in ga primerjam z resničnim, da tako vidim razliko med obema.

Ob takem razmišljanju napredujem, vendar vse bolj počasi, ker mi je napor že izsesal vse življenjske sokove.

Ne opazujem več okoli sebe, temveč zrem v mehko belino, ki se nalahno udira pod mojimi nogami. Joj, kje je tabor II? Ne zdržim več. Morda na koncu tiste snežne vesine, morda pri tistih kamnitih rogljičkih. Da, prav gotovo tam. In to ni blizu.

»Kako je kaj?«

Niti se ne dodobra zagrizem navkreber in se prepričam, da bo napredovanje še dolgo, ko se mi nenadoma, kot kak nebeški angel, izza bližnjih skal, kakih deset metrov pred mano, prikaže Andrej. Najprej mislim, da se mi sanja. Ne morem verjeti, da je ta fatamorgana resnična, ker se ne obrne k meni in me ne pozdravi, temveč mirno, v trenirki in ne v plezalni opremi, pospravlja neke vrvi. Toda, toda... to pomeni ali da se mi sanja in videvam privide, ali pa da sem že prišel do tabora II, ne da bi se tega zavedal, saj Andrej mirno in zadovoljno šari z neko opremo, kot da bi se pripravljal na somrak. Zakaj pa me ne vidi in mi podeli zadnjo spodbudno besedo, s katero bom kar poletel po teh zadnjih nekaj metrih, ki me ločujejo od njega?

Niti si ne dokončno izrečem tega stavka, ko se njegova plavolasa bradata glava veselo obrne k meni in mi vedro de: »Kako si kaj?«

»Sedaj, ko sem videl tebe, odlično!« odvrnem.

Sedim pred šotorom, ki ga Mojmir že nekaj časa ureja in pijem cel liter čaja, ki mi ga radodarno in tovariško ponudi Mica. Še vedno ne morem verjeti, da sem tu, na taboru II na višini 6300 metrov in da moje noge veselo bingljajo v dolino ter da pijem čaj, ki mi ga je ponudila Mica. S čajem, ki ga vsrkavam v majhnih, a sunkovitih požirkih, se v meni počasi poraja, kot po neki čudni visokogorski metamorfozi, občutek sreče. Na, pa sem spet ujel ta občutek. Pred dnevi sem se vprašal, kdaj me bo doletel, pa me je sedaj, povsem nepričakovano in nenadejano, zato pa toliko bolj vseobsegajoče in burno. Da, burno. V sunkih me vsega zaobjame, da me naposled vpraša Mišo: »Kaj pa tako veselo poješ?«

Zdrznem se iz omamljenosti vesoljskih prostranosti, ki so v meni, in odgovorim: »Melodije morja in sonca, pa čeprav niso najbolj primerne za tako višino!«

Ob glasnem prepavanju nekih italijanskih popevk, ki vzbujajo razposajenost pri Kranjčanih in pravo zabavo pri Mojmirju, pripravljam juho za naju, medtem ko Mojmir ureja šotor, obenem pa mislim na svoj pravkar zaključen vzpon.

Kako blizu sta si evforija in depresija, zagnanost in potlačenost! Vse to sem občutil v presledkih petih minut. Mislil sem si že, da ne bom mogel nadaljevati, takoj potem pa sem imel toliko energije, da bi stekel po strmini in nadaljeval celo do Trojke. Zakaj tako velik razpon v volji? Najprej popolnoma na tleh, trenutek kasneje pa v blaženih višavah? Tudi to sem moral doživeti, vendar pa je bila to nadčloveška muka. Kaj bo šele do vrha? Tu pod Dvojko se nisem ustavljal vsakih trideset korakov - najprej vsakih deset, kasneje vsakih pet ali šest, nato pa sem postal čisto ob vsakem koraku in zajemal sapo. In je vseeno šlo. Sedaj pa zrem v porajajoči se večer, ki ga spremljajo temnordeče proge na nebu, ki se zarezujejo tam pri Masherbrumu, tam daleč nad Baltorom, kuham juho na butanovem gorilniku pred malim višinskim šotorom in sem srečen. Še tisočkrat bi opravil tak vzpon, da bi si prislužil te redke utrinke vsemogočnosti. Kje je trpljenje, ki me je vsega prevzelo še pred uro? Trpljenje? Kakšno trpljenje? Izpuhtelo je v tem kristalno čistem zraku, nadomestila pa ga je mehka sinjina, ki je prežela ves moj obstoj. Kako si še želim te sinjine, kako komaj čakam trenutek, v katerem si bom lahko to sinjino spet zaslužil. Čutim, kako se bom za vrh boril z vsemi svojimi močmi in da bo naposled trud poplačan: še se bo povrnil sinje čisti zrak in me napolnil s srečo.

Balinarski turnir v spomin na M. Nanuta

Balinarska dejavnost je vse bolj prisotna v našem športnem življenju na Goriškem. Večkrat smo v zadnjih časih poročali o nastanku novih skupin, vsa dejavnost pa je doživela velik razmah ob otvoritvi dveh balinarskih stez v Sovodnjah. Tokrat so se naši balinarji udeležili turnirja za upokojence, ki je bil posvečen Milanu Nanutu, štandreškemu rojaku, ki pa se je po vojni preselil v Jugoslavijo.

Tekmovanje, ki je potekalo pod pokroviteljstvom podjetja Agorest, je potekalo v okviru prireditev ob šempetrskem krajevnem prazniku. V zastopstvu zamejskih skupin so nastopali balinarji štandreškega društva Mak, Danice z Vrha ter ŠD Sovodnje. Z nastopom na tem tekmovanju so naši balinarji ponovno potrdili zelo tesno sodelovanje, ki ga že več časa vzdržujejo z društvi iz matične domovine, kar je prav gotovo najvažnejši aspekt teh rekreacijskih turnirjev.

obvestila

KK BOR - MINIBASKET
obvešča, da se bodo v ponedeljek, 26. t. m., pričeli treningi minibasketa po sledečem urniku: letnika 1977/1978 - torek in sreda od 14.30 do 16.00; letnik 1979 in mlajši - ponedeljek od 14.30 do 15.30 in sreda od 15.30 do 16.30. Vpisovanje neposredno na treningih ali po tel. 943680 (Sancin).

ODBOJKARSKO DRUŠTVO BOR
obvešča, da so se pričela vpisovanja v moško in žensko miniodbojko (letnika 1977, 1978 in mlajši). Prijave še danes v Borovem športnem centru od 17.00 do 19.00 ali po telefonu št. 51377.

ZSŠDI
organizira plavalni tečaj za otroke zadnjega letnika otroškega vrtca ter osnovne in nižje srednje šole. Tečaj bo v bazenu v Lipici vsak torek od oktobra 1988 do maja 1989. Informacije in vpisovanje na sedežu ZSŠDI v Trstu, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 767304.

VODSTVO MEDDRUŠTVENE ZAMEJSKE SMUČARSKE TEKMOVALNE EKIPE
obvešča, da se treningi članov ekipe nadaljujejo v telovadnici v Zgoniku ob sredah in petkih od 17. do 19. ure.

KOTALKARSKA SEKCIJA ŠD POLET
obvešča, da sprejema vpisnine za začetniški tečaj do 30. t. m. na kotalkališču Repentabrske ul. vsak da, razen sobote in nedelje, od 19. do 20. ure.

konjske dirke - konjske dirke

Na dirki v Meranu je favorit dvojica Jean D'Amor in Bertrand (sk. 1). Za zmago pa se bo potegoval tudi Quadrige Du Marais (sk. X). Presenečenje lahko pripravi Offan (sk. 2).

V Padovi je glavni kandidat za zmago Man Sped (sk. X), ki ima ugodno startno številko. Soliden je tudi Esotico Prad (sk. 2), v zadnjih tekmah pa se je izkazal Nevele Olimpian (sk. 1).

V Bologni bi najprej omenili Edena de Glorio (sk. 2). Njegov najnevarnejši tekmec bi moral biti Fontalba (sk. X), v ospredje pa se bi znal prebiti tudi Fenari Blue (sk. 1).

V Montecatiniju bi poskusili bazo s sk. 2, v kateri je najsolidnejši Estenio. Ugodno startno številko ima Biolun (sk. X), v dorbi formi pa naj bi bil Eclair (sk. 1).

Težka je napoved za dirko v Neaplju. Poskusili bi z dokaj regularnim Ceflixom (sk. 1). Dokajšen napredek kaže Deltaplano (sk. X), Eteranec (sk. 2) pa ima dokaj ugodno startno mesto.

Izenačena bo dirka v Rimu. Poskusili bi s Top Gunom (sk. 2). Preseneti lahko So Be It (sk. X), v primeru težkega terena pa bi se Country Sunset (sk. 1) znal potegovati za zmago.

Dirka tris

Naši favoriti za dirko tris: Drukken (št. 12), Caro Bold (št. 2), Monte Tezio (št. 10). Za sistemiste: Proletarian (št. 13), Folly Luchy (št. 8), Quasar (št. 6).

totip

1. — prvi	1	
drugi	1	X
2. — prvi	X	
drugi	2	1
3. — prvi	2	X
drugi	1	2
4. — prvi	2	
drugi	X	1
5. — prvi	1	
drugi	X	2
6. — prvi	2	
drugi	X	1

danes igra za vas - danes igra za vas

Nada Devetak

Nada Devetak (letnik 1966) je že kot osnovnošolka pričela kotalkati pri kulturno-športnem društvu Vipava s Peči. Nastopala je seveda tudi na raznih tekmovanjih in dosegla je dobre rezultate na deželnem nivoju. Kasneje je opustila agonistično dejavnost in se posvetila izključno trenerstvu, tako da že več let, in to z lepimi uspehi, vadi mlade kotalkarje. Pred dvema letoma je tudi opravila zahteven trenerski izpit v Rimu. Prejšnji teden je Alan Švara pravilno napovedal deset izidov.

totocalcio

Ancona - Genoa	X	1	2
Avellino - Brescia	1		
Barletta - Sambenedet.	X		
Cosenza - Cremonese	1		
Empoli - Messina	X	1	2
Licata - Taranto	X		
Monza - Catanzaro	1		
Parma - Padova	X	2	
Piacenza - Udinese	1	X	
Reggina - Bari	X	2	
Centese - Reggiana	X		
Triestina - L. Vicenza	1		
Brindisi - Catania	X	1	

Nogomet: turnir v Barkovljah

»Modrasi« vodijo

Na odprtem društvenemu igrišču v Barkovljah se nadaljuje nogometni turnir "pet proti pet", na katerem meri moči šest domačih ekip. Prvi del turnirja se bo zaključil prihodnjo sredo, ko bodo znana imena štirih ekip, ki se bodo udeležile finalnih bojev.

Rezultati: Medvedi - Kalamari 2:12, Fazani - Modrasi 2:4.

Začasna lestvica: Modrasi (3 tekme) 5 točk; Kalamari (3), Fazani (3) in Medvedi (4) 3; Albatros (2) in Levi (3) 2.

Nekaj postav:

MEDVEDI: Jan Gregorič, Peter Furlan, Igor Lasič, Vanja Lokar, Drago Milič, Edi Vodopivec in Nazario Polojac.

MODRASI: Stojan Kafol, Giulio Gulič, Luciano Jagodic, Giuliano Pelicon, Adriano Dabian, Andrej Udovič in Andrej Ferfolja.

KALAMARI: Gorazd Bajc, Paolo Godnič, David Poljšak, Marko Presel in Robert Seražin. (W. K.)

Naročnina: mesečna 13.000 lir - celoletna 156.000 lir; v SFRJ številka 500.- din, naročnina za zasebnike mesečno 6.000.- din, trimesečno 17.000.- din, letno 60.000.- din, upokojenci in študenti mesečno 4.500.- din, trimesečno 12.000.- din, letno 45.000.- din. Za organizacije in podjetja mesečno 7.000.- din, letno 75.000.- din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglasi - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 60.000 lir. Finančni in legalni oglasi 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 90.000 lir. Mali oglasi 700 lir beseda. Ob praznikih povišek 20%. IVA 19%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tlx 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460270
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD - Stretta De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik **Marko Waltritsch**

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

23. septembra 1988

Podrobnosti v zvezi s spodletelim atentatom RAF-RB

Okvara na brzostrelni puški rešila Tietmeyerju življenje

BONN — Teroristična organizacija Rote Armee Fraktion je ponovno kontaktirala bonske urade tiskovnih agencij in sporočila, da je načrtovala umor nemškega finančnega izvedenca Hansa Tietmeyerja. Morilske načrte pa ji je menda preprečila okvara na brzostrelni puški.

Tietmeyer in njegov šofer sta torej povsem naključno preživela atentat. RAF in Rdeče brigade so namreč izjavile, da so nameravale umoriti Hansa Tietmeyerja, ker je »načrtoval in koordiniral imperialistično gospodarsko politiko«. V svojem drugem tipkanem poročilu so Rote Armee Fraktion in RB obžalovale neuspeh teroristične akcije in podrobno opisale načrt umora. Pod streli brzostrelne puške bi bil moral najprej pasti Tietmeyerjev šofer. To bi omogočilo teroristom - za katere se še ne ve, koliko jih je sodelovalo pri atentatu -, da bi obkolili avtomobil, s katerim se je namestnik finančnega ministra peljal na delo, in izpeljali do konca svojo morilsko akcijo.

Tudi v Italiji so včeraj zabeležili odmeve na dokumente RAF-RB. Vodilna člana rimske skupine RB-Komunistične partije v boju Fabio Ravalli in Maria Cappello sta v imenu Rdečih brigad prevzela politično odgovornost za spodleteli atentat na Hansa Tietmeyerja.

Njun odvetnik je izjavil, da bosta svoje stališče uradno sporočila preiskovalnemu sodniku, ko ju bo zaslišal. V Rimu so namreč trenutno v teku zaslišavanja domnevnih brigadistov, ki so jih aretirali pred približno dvema tednoma. Mnogi so se že vključili v seznam političnih jetnikov. Ravalli, Cappello, Lori ter brata Grilli so priznali pripadnost Rdečim brigadam, Florentinca Bencini in Venturini pa sta zaenkrat izjavila le, da sta »revolucionarna komunista«, ki se ne prepoznavata v nobeni izmed številnih celic Rdečih brigad.

Polemike o pomilostitvi

BONN — V zahodnonemških političnih krogih se čedalje bolj stopnjujejo polemike o nedavni izjavi predsednika države Richarda von Weizsaeckerja, ki je napovedal možnost pomilostitve dveh dosmrtno obsojenih teroristov. Izjave predsednika ZRN so naletele na različna mnenja in mnogi se sprašujejo, kakšne posledice bo ta politična poteza imela pri izbiri državnega poglavarja prihodnje leto. Eden od potencialnih kandidatov je namreč tudi Weizsaecker, sedanje polemike pa dajejo slutiti, da je njegova bodočnost v mnogočem odvisna od izbire, ki jo bo naredil glede pomilostitve obeh teroristov. Weizsaecker je doslej bil že nekajkrat v središču pozornosti, njegova najbolj odmevna izjava pa je bila 8. maja 1985, ko je ob obletnici konca vojne označil zlom nacizma za zmago celotnega nemškega naroda.

Terorista, o katerih se v Zahodni Nemčiji v teh dneh toliko govori, sta 36-letna Angelika Speitel in prav toliko stari Jurgen Boock. Speitlova je v zaporu od leta 1978 in je sodelovala pri uboju nekega policista, Boock pa sedi na hladnem od leta 1982. Sodeloval je pri ugrabitvi dveh znanih osebnosti, podjetnika Schleyerja in bankirja Pondta. Oba zapornika sta se javno odrekla terorizmu in veljata za skesanca. Predsedniku zahodnonemške republike sta poslala prošnjo za pomilostitev in odgovor nanjo sedaj še čakata.

Možnost za pomilostitev je Weizsaecker utemeljil z dejstvom, da je treba dati ljudem šanso, s katero bi popravili napake iz preteklosti. Pomilostitev vsekakor še ni rehabilitacija, je dejal Weizsaecker, ter tako izzval negativne reakcije, še zlasti iz vrst desničarskih krogov. Še zlasti oster je bil predsednik bavarske vlade Franz Josef Strauss, ki je dejal, da teroristi ne smejo biti pomiloščeni.

V ZRN obstaja glede pomilostitve teroristov vsekakor pomemben precedens. Ravno pred nedavnim je namreč konservativni predsednik pokrajine Rheinland-Pfalz pomilostil Klausa Jünschkeja, ki je sedel v zaporu 16 let. Pred tem se je posvetoval z voditelji svoje stranke.

Nekaj podobnega bo, kot kaže, storil tudi Weizsaecker, vendar se bo obenem srečal tudi z zaprtima teroristoma.

Policija odkrila pravo orožarno zločinske tolpe

V Rozzanu v milanski pokrajini je policija s pomočjo informacije neznanca odkrila pravo skladišče orožja, ponarejenih evidenčnih tablic in neprobojnih jopičev ter ogromno količino nabojev, ki so verjetno last dobro organizirane zločinske tolpe. Doslej je že aretirala eno osebo, domneva pa, da je tolpa prav v tem skladišču skrivala podjetnika Franca Trezzija, ki je izginil prejšnji ponedeljek (Telefoto AP)

Ribja moška obleka

Dolgin John Cleese, vrhunski zastopnik britanskega filmskega humorja, je oblekel »ribe«, da bi reklamiral svoj film *Riba Wanda* (Telefoto AP)

Nad Kurde z bojnimi plini Irak zagrešil pravi genocid

WASHINGTON — Irak je z bojnimi plini pokončal več stotisoč Kurdov. To je ugotovila zunanjepolitična komisija ameriškega senata na podlagi pričevanj preživelih, ki so se zatekli na turško ozemlje. Ameriški senatorji obenem navajajo, da ima iraška politika vse značilnosti pravega genocida, z bojnimi plini skuša Bagdad dokončno rešiti kurdsko vprašanje.

Pričevanja preživelih v bombardiranjih tridesetih kurdskih vasi in mestec med 25. in 28. avgustom so srhljiva. »Bombe so padale brez običajnega trušča. Ko so se dotaknile tal, je iz njih začel uhajati rumenkast oblak, ki je strahovito smrdel,« je Američanom izjavil Bašir Šemsedin iz Dahoka. Ljudje so po nekaj sekundah cepali kot muhe in kri jim je uhajala iz ust. Enaka usoda je doletela živino in druge živali, celo rastline so se sušile, da je vse zadobilo čudno rjavorumeno barvo.

Po mnenju ameriških izvedencev je iraška vojska uporabila dva bojna plina, in sicer iperit, ki povzroča bruhanje, smrt pa nastopi zaradi zadušitve po nekaj urah, in živčni plin, ki ohromi živčevje in gladke mišice, tako da smrt nastopi že po nekaj sekundah. Na kraju samem ni nihče preveril teh tez, saj so Iračani prepovedali tujim izvedencem, da bi obiskali Kurdistan.

Uporabo kemičnega orožja prepoveduje ženevski protokol iz leta 1925, tako da bo senat ZDA zahteval najstrožje sankcije proti Iraku. Temu pa po vsem sodeč nasprotuje Reaganova administracija.

Več kot 50.000 klicev za »zeleni telefon«

RIM — Pred 15 meseci so v Italiji ustanovili zeleni telefon, preko katerega lahko iščejo pomoč in informacije vsi, ki sumijo, da so zboleli za aidsom. Od takrat se je te odrešilne bilke oprijelo več kot 50 tisoč ljudi med 20. in 40. letom. Največ klicov so prejeli v Laciju in Lombardiji, klicalo pa je več moških kot žensk.

Uporabniki zelenega telefona so v glavnem starši najstnikov, mladi, prostitutke in ljudje, ki so imeli sumljive spolne odnose. Klicali pa so tudi taki, ki sploh ne spadajo v rizične skupine, vendar so želeli le informacije, kako se lahko izognejo okužbi. Zaskrbljujoče je pa dejstvo, da se je zelenega telefona poslužilo le pičlo število narkomanov, in sicer le 3 odstotki vseh klicev. Tudi homoseksualci se neradi obrnejo na to službo. Zanimivo je nemara tudi dejstvo, da je večina uporabnikov spraševala po načinu, kako opravijo potrebne teste in po ustanovah, kjer to delajo. Kaže, da informativno-preventivna kampanja, ki jo že več časa vodijo na vsedržavni ravni, zaenkrat ni naletela na pričakovan odziv.

Italijanske pobude za zaščito ozonosfere

RIM — Italijanski proizvajalci razpršilcev so pripravljeni skoraj popolnoma odpraviti klorofluoroogljikovodike, ki naj bi bili glavni krivci za tanjšanje ozonosfere. Ob tej razpoložljivosti zahtevajo razne zakonske olajšave in nakazila za mala in srednja podjetja, ki bodo morala spremeniti proizvodne postopke.

Montrealski protokol predvideva s prihodnjim letom zamrznitev sedanje proizvodnje klorofluoroogljikovodikov, do leta 1992 naj bi proizvodnjo znižali za 20 odstotkov, do leta 1998 pa za 30 odstotkov. Italijanska industrija bo torej še pospešila uresničitev teh obveznosti z uporabo alternativnih plinov, klorofluoroogljikovodike naj bi v bodoče rabili le v zdravstvu.

Polemike o italijanskih zdravnikih v Etiopiji

RIM — Člani italijanske zdravniške ekipe, ki že dve leti deluje v etiopski dolini Beles, so te dni zavrnili očitke, po katerih naj bi bili inštrument v službi etiopskega režima. Zdravniki so poudarili, da je značaj njihovega delovanja miroljuben in da se zato ne opredeljujejo za nikakršen politični tabor. Skratka, ne zavzemajo se ne za vladajoči režim in niti za gverilske skupine, ki so na tistem področju posebno aktivne.

Ravno iz gverilskih vrst je pred nedavnim bilo slišati očitke na račun italijanskih zdravnikov, vendar, kot poudarja Marzio Babille, 35-letni Tržačan, ki vodi ekipo, so njihove obtožbe povsem neutemeljene. Babille je poudaril predvsem uspehe, ki jih je skupina dosegla, v prvi vrsti pri naporih za zdravstveno preventivo. V zadnjih devetih mesecih so zdravniki npr. pregledali približno 17.000 ljudi, kakih 2.000 pa so jih zadržali na zdravljenju. In ne samo: pred njihovim prihodom ni obstajala nobena zdravstvena struktura, medtem ko sedaj deluje bolnišnica, ki lahko sprejme več kot 100 ljudi. Trenutno dograjujejo še drugo bolnico, poleg tega pa deluje še 46 ambulant. Vsake tri mesece, je dejal Babille, pošiljamo etiopskemu zdravstvenemu ministrstvu poročilo o rodnosti, umrljivosti in ukrepih proti jetiki, to pa je edina obveznost italijanske zdravniške ekipe do etiopske vlade. Finančna sredstva, s pomočjo katerih skupina deluje, namreč prihajajo iz Italije, saj je zdravljenje popolnoma brezplačno.

Italijanska zdravniška ekipa ima za bodočnost več načrtov. Predvsem namerava rešiti problem prehrane, še zlasti med otroki in nosečnicami, in hkrati dvigniti porabo kalorij na 2.500.

Verski obsedenec moril v newyorški katedrali

Policija je v stolnici sv. Patricija v New Yorku pokosila možakarja, ki je malo prej popolnoma gol pridivjal v cerkev. Neznanec, ki je bil le delno pokrit samo s šopkom nageljnov, je najprej ubil priletnega mežnarja, nato je pretepel neko vernico in končno streljal na policaja. Vzrok za njegovo početje je verjetno nesporazum s kardinalom O'Connorjem (telefoto AP)

Dvomi in polemike o papežu Lucianiju

V noči na 28. september 1978 je nenadne smrti umrl papež Janez Pavel I., predhodnik papeža Wojtyle. Njegova smrt je s časom vzbudila sume in dvome, ki so dosegli višek v teh dneh, ko potekajo svečanosti ob 10-letnici smrti. Duhovniki in verniki iz Belluna in okolice so ustanovili tudi poseben odbor, ki koordinira spominske svečanosti, član tega odbora pa je tudi župnik Andrea Tison, ki je na kardinala Casarolija naslovil posebno prošnjo. Don Andrea Tison zahteva, da bi na truplu papeža Lucianija izvedli obdukcijo, ki naj bi dokončno potrdila, ali je sveti oče umrl naravne smrti ali ne.

Takšna zahteva je seveda dvignila veliko prahu v bellunskih verskih krogih. Zlasti zgrožen je bil tamkajšnji škof mons. Ducoli, ki je tudi predsednik omenjenega odbora za desetletnico smrti papeža Lucianija. Ducoli je dejal, da odbor ni nikoli razpravljal o možnosti obdukcije, še manj pa, da bi se predstavniki o tem pogovarjali z Vatikanom. Pač pa je mons. Ducoli omenil kardinalu Casaroliju televizijsko oddajo, ki jo je svojčas vodil Enzo Tortora in ki je praktično sprožila vse dvome. Kardinal Casaroli je takrat menil, da bo najbolje, če zadeve ne bi napihovali, zato Vatikan ni zahteval pojasnil od Tortore. Župnik Tison pa vztraja pri svoji verziji in trdi, da kardinal Casaroli ni niti zavrnil niti podprl predloga o obdukciji. Kar se tiče razprave v odboru pa meni, da hrani vse zapisnike sej odbora za papeža Lucianija, in med temi sta tudi dva iz katerih je razvidno, da so o obdukciji razpravljali. Tison pa se tudi zaveda, da bi obdukcija po desetih letih smrti dala le približne rezultate potrebnih analiz. Poleg tega pa bi bilo prvič, da bi sodne oblasti izvedle ta postopek na truplu nekega papeža, kar bi seveda odprlo nova vprašanja birokratskega, predvsem pa moralnega značaja.